

JAARVERSLAG
2017
FAUNABEHEERENHEID
NOORD-HOLLAND

faunabeheereenheid
NOORD-HOLLAND

OVER DE FAUNABEHEERENHEID NOORD-HOLLAND:

De Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland (FBE) is de door Gedeputeerde Staten van Noord-Holland erkende zelfstandige stichting met als bijzondere opdracht om uitvoering te geven aan het bestrijden van schade en het beheer van in het wild levende dieren o.a. via het beoefenen van de jacht. De stichting verricht haar werkzaamheden binnen de kaders van het rijks- en provinciaal beleid. Organisatie en activiteiten worden door de provincie Noord-Holland gefinancierd.

Het bestuur van de FBE wordt gevormd door afgevaardigden uit de volgende organisaties: Land- en tuinbouworganisatie Noord, Agrarische Collectieven Noord-Holland, Federatie Particulier Grondbezit, Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging, Nederlandse Organisatie voor Jacht en Grondbeheer, de Noord-Hollandse Wildbeheereenheden, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Landschap Noord-Holland, PWN Waterleidingbedrijf Noord-Holland, Waternet en het Goois Natuurreservaat. Het bestuur heeft een onafhankelijk voorzitter.

Meer informatie:
www.fbenoordholland.nl

Faunabeheereenheid NOORD-HOLLAND

Deze uitgave is mede mogelijk gemaakt door de provincie Noord-Holland.

INHOUD

JAARVERSLAG

FBE NOORD-HOLLAND

VOORWOORD	4
INLEIDING	5
ALGEMEEN	6
Wettelijke positie Faunabeheereenheid	6
De bijdrage van de FBE aan het provinciale beleidsdoelen	7
Rol provincie Noord-Holland	7
De activiteiten in 2017	8
1. PRIMAIRE PROCES: DE KERNTAKEN	10
FBP Algemene Soorten	12
FBP Ganzen Noord-Holland	15
FBP Ganzenbeheerplan omgeving Schiphol	17
FBP Ree (vervallen voor 2017)	18
FBP Damhert	19
Aanwijzing Wildaanrijdingen	20
2. SECUNDAIRE PROCES: DE ONDERSTEUNENDE TAKEN	22
Databeheer	23
Communicatie	25
Stimulering uitvoering	26
3. OVERHEAD EN ORGANISATIE: DE BASISTAKEN	27
Bestuur en adviesraad	30
Organisatie en bureau	31
Administratie en verantwoording	31
Beheer ICT, website, FRS e.d.	32
Huisvesting en kantoorkosten	32
Invoering Wet natuurbescherming	33
4. AANBEVELINGEN EN CONCLUSIES	34
5. DEEL 2: FAUNABEHEER IN CIJFERS	40

VAN DE VOORZITTER

Voor u ligt het jaarverslag 2017 van de Faunabeheereenheid Noord-Holland. Het eerste deel geeft een beeld van onze werkzaamheden, deel 2 een (cijfermatig) overzicht van de stand van zaken van het Noord-Hollandse faunabeheer.

Dit jaar waren de belangrijkste resultaten de totstandkoming van het Faunabeheerplan Algemene soorten, het uitvoeren van een effectenanalyse voor de Natura 2000 gebieden én is een begin gemaakt met een nieuw Ganzenbeheerplan voor de omgeving Schiphol. Drie omvangrijke en belangrijke basisactiviteiten die de essentie van het faunabeheer en de uitvoering hiervan goed in beeld brengen.

Het jaar 2017 was óók het jaar waarin de Wet natuurbescherming en de nieuwe provinciale verordeningen in werking traden. Dat leidde ertoe dat de uitvoering van het faunabeheer in Noord-Holland is aangepast. Daardoor is sprake van minder administratieve lasten voor onze uitvoerders en dus ook voor de FBE. Dit mag gezien worden als een belangrijk winstpunt voor het efficiënter uitvoeren van het geheel van de werkzaamheden. Ook voor de Faunabeheereenheid zelf waren er belangrijke gevolgen. De samenstelling van het FBE-bestuur en de statuten zijn aangepast en in overeenstemming gebracht met de nieuwe wet- en regelgeving. De Faunabeheereenheid zet zodoende in op een stevig organisatorisch en maatschappelijk verankerde organisatie en een transparant, zelfbewust en duurzaam faunabeheer in onze provincie.

Naast deze taken van de Faunabeheereenheid is er ook bijzonder veel werk verricht in de

praktische uitvoering van het faunabeheer. Dit is vooral te danken aan de inzet van een groot aantal enthousiaste en deskundige vrijwilligers. Ik wil langs deze weg mijn dank uitspreken aan alle jagers, grondgebruikers, terreineigenaren, beheerders, opzichters, bestuurders, hondenmensen en alle andere vrijwilligers die samen met ons tijd en energie hebben besteed om een krachtige impuls te geven aan de kwaliteit van beheer en onderhoud van ons landelijk gebied.

Al met al is het nu voorliggende jaarverslag een mooie terugblik van het voorafgaande jaar, waarin een stevige basis is gelegd voor onze werkzaamheden in het huidige jaar. Een jaar waarin ik ook nu weer een oproep wil doen aan alle organisaties om constructief mee te werken aan het verwezenlijken van onze gezamenlijke doelstelling: het op zorgvuldige en verantwoorde wijze beheer voeren over de wildstand, schade te bestrijden waar nodig en de vliegveiligheid van Schiphol te bevorderen.

Ik wens u veel leesplezier.

Namens het bestuur van de
Faunabeheereenheid Noord-Holland,

DRS. JAN PIETER J. LOKKER

Voorzitter Stichting Faunabeheereenheid
Noord-Holland

INLEIDING

Het jaarverslag geeft een impressie van de belangrijkste activiteiten van de Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland over het jaar 2017. De Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland (FBE) is een samenwerkingsverband van organisaties op het gebied van natuurbeheer, landbouw, particulier grondeigendom en de jacht. Het bestuur van de provincie Noord-Holland heeft de FBE als zodanig erkend. Vanaf 1 januari 2017 werkt de Faunabeheereenheid conform de Wet natuurbescherming en de nieuwe provinciale verordeningen.

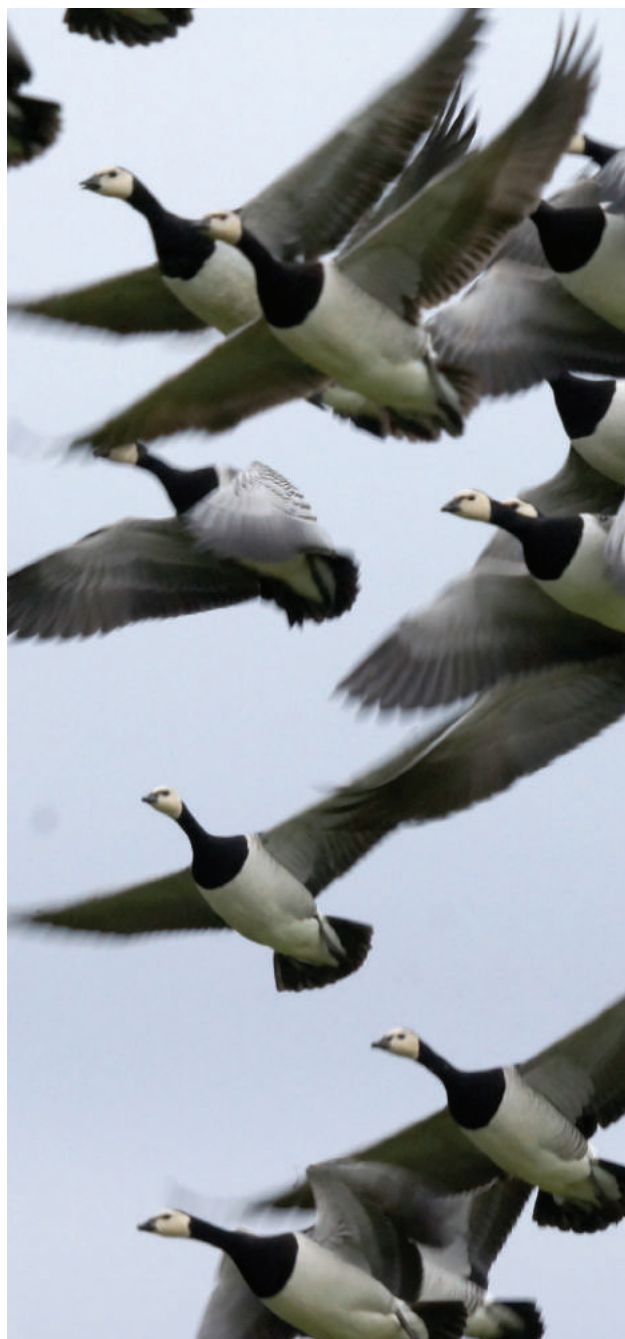
De Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland (FBE) is de organisatie om het planmatig beheer van beschermde inheemse diersoorten en de bestrijding van (landbouw-)schade en overlast aangericht door dieren en het beoefenen van de jacht in de provincie Noord-Holland te faciliteren en te coördineren. Organisatie en werkwijze bieden een stevige waarborg voor instandhouding en beheer van populaties. De Faunabeheereenheid zet zich ook in voor het bevorderen van de vliegveiligheid rondom Schiphol. Ook gaat het om de veiligheid van het wegverkeer door het afhandelen van wildaanrijdingen.

Jaarlijks rapporteert de Faunabeheereenheid Noord-Holland aan het provinciaal bestuur van Noord-Holland welke acties zijn ondernomen op basis van de aan de Faunabeheereenheid verleende ontheffingen en opdrachten, de uitvoering van de vrijstellingen en het beoefenen van de jacht. De rapportageplicht is vastgelegd in Artikel 3.13 van de Wet natuurbescherming en in Artikel 2.4 van de provinciale verordening Faunabeheer. Het voorliggende jaarverslag is hiervan het resultaat.

Het bestuur van de Faunabeheereenheid is ervan overtuigd dat er in Noord-Holland op een juiste en maatschappelijk verantwoorde wijze faunabeheer plaatsvindt. De kernactiviteiten en de hoofdtaken zijn naar tevredenheid uitgevoerd. Een planmatig en gecoördineerd faunabeheer is alleen mogelijk indien de uitvoering hiervan ook praktisch mogelijk gemaakt wordt, zowel in wettelijk opzicht als in financieel opzicht. Daarvoor is een maatschappelijk, politiek en bestuurlijk draagvlak noodzakelijk, waar de Faunabeheereenheid in het komende jaar extra aandacht aan wil besteden.

Faunabeheereenheid NOORD-HOLLAND

Met dit verslag over het jaar 2017 heeft het bestuur van de Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland haar verantwoording over de prestaties en het bereikte resultaat in het jaar 2017 afgelegd. Het jaarverslag is daarmee de inhoudelijke verantwoording van de verrichte werkzaamheden en volgt hierbij de projectmatige indeling op basis waarvan de Faunabeheereenheid haar activiteiten uitvoert. Het tweede deel omvat het cijfermatig overzicht van betrokken diersoorten, populatiegegevens en reductiegegevens.

Wettelijke positie Faunabeheereenheid

Wet natuurbescherming

De Faunabeheereenheid (FBE) heeft haar wettelijke bestaansrecht in de Wet Natuurbescherming, in Art. 3.12 van de Wet natuurbescherming. De Faunabeheereenheid faciliteert en coördineert het duurzaam beheer van populaties van in het wild levende dieren, de bestrijding van schadeveroorzakende dieren door grondgebruikers en de uitoefening van de jacht. De uitvoering hiervan geschiedt overeenkomstig de faunabeheerplannen.

Uit deze wet volgen de taken van de FBE: o.a. het opstellen van Faunabeheerplannen t.b.v. het duurzaam beheer van populatie van in het wild levende dieren, bestrijding van schadeveroorzakende dieren en de uitoefening van de jacht. In de provinciale verordening Faunabeheer is dit nader ingevuld.

Verordening faunabeheer

In de provinciale verordening(-en) is dit nader ingevuld. In Art 2.1 van de Verordening faunabeheer staan de eisen aan de Faunabeheereenheid vermeld. M.b.t. de activiteiten staat er:

1. Een Faunabeheereenheid is verantwoordelijk voor de coördinatie van de uitvoering van de door haar vastgestelde faunabeheerplannen.
2. Een Faunabeheereenheid is verantwoordelijk voor de informatievoorziening aan de achterban van alle in haar bestuur vertegenwoordigde organisaties over ten minste de aan de Faunabeheereenheid toekomende bevoegdheden, onderscheidenlijk de aan de Faunabeheereenheid toegestane handelingen en actuele regelgevende en ecologische ontwikkelingen op het gebied van faunabeheer.

Doel Faunabeheereenheid

De FBE opereert binnen de nationale wetgeving en het door de provincie Noord-Holland gestelde beleidskader. De FBE Noord-Holland hanteert op basis van dit juridisch kader, de volgende centrale doelstelling: 'Het maken en vaststellen van faunabeheerplannen voor het planmatig en verantwoord faunabeheer en het stimuleren en faciliteren van de uitvoering ervan door derden.'

De FBE wil accent leggen op de uitvoering en deze faciliteren en stimuleren. Opgemerkt zij dat de FBE hierin géén resultaatsverplichting heeft omdat de FBE geen mogelijkheden of middelen heeft om onze uitvoerders hierop dwingend te sturen. Daarbij zijn grondgebruikers als eerste verantwoordelijk voor de realisatie van het faunabeheer en de bestrijding van schade op hun eigen gronden.

Organisatie en positie

De FBE, opgericht op 24 februari 2002, is een zelfstandige (netwerk-)organisatie waarbinnen (deels) tegengestelde belangen kunnen spelen. De toegevoegde waarde van de FBE zit er dan ook in deze belangen af te wegen om vervolgens tot een compromis te komen. Hiermee wordt ook maatschappelijk draagvlak beoogd. Elders in dit jaarverslag wordt hierop nader ingegaan.

WETTELIJK EN BELEIDSMATIG KADER

Het wettelijk en beleidsmatig kader is vastgelegd in:

Wet natuurbescherming en Provinciale beleidsregels en verordeningen

- Beleidsregel natuurbescherming Noord-Holland Besluit 103 (2016)
- Beleidsregel tegemoetkoming schade Noord-Holland Besluit 101 (2016)
- Verordening faunabeheer Noord-Holland Besluit 134 (2016)
- Verordening tegemoetkoming schade 108 (2016)

De bijdrage van de FBE aan de provinciale beleidsdoelen

De provincie heeft de wettelijke taak om (planten en) dieren te beschermen. Dit is onder meer in de Wet natuurbescherming vastgelegd. Op provinciaal niveau is beleid vastgesteld en in de provinciale verordeningen vastgelegd.

Het is in principe verboden om dieren te doden. Onder bepaalde omstandigheden en indien er bepaalde maatschappelijke belangen in het geding zijn kan hiervan worden afgeweken. In dat geval is er sprake van faunabeheer en komen de activiteiten van de Faunabeheereenheid in beeld.

De provinciale beleidsdoelen omvatten samengevat:

- In algemene zin streeft de provincie naar een goede balans tussen de instandhouding van soorten en intrinsieke waarde van het dier versus het voorkomen en bestrijden van schade m.b.t. de wettelijke belangen.
- Een efficiënt en goed functionerend faunabeheersysteem inclusief draagvlak en begrip hiervoor in de samenleving. Inclusief een helder en goed uitvoerbaar uitvoeringsbeleid.
- Terugdringen van belangrijke en/of te verwachten schade (5% eigen risico = minimaal € 250,=/geval) ter voorkoming van ernstige schade aan gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom. O.a. door het besluiten tot afgifte van ontheffingen.
- Verbetering van het belang van de veiligheid van het vliegverkeer en verbetering van de verkeersveiligheid op de weg en het spoor.
- Voorkomen en/of terugdringen van negatieve invloeden aan het belang van de bescherming van wilde flora of fauna en de instandhouding van natuurlijke habitats.
- Zoveel mogelijk veiligstellen van het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid.
- Het beperken tot de maximale draagkracht van een gebied of vanwege schade door de omvang van de populatie van dieren deze te beperken.
- Het voorkomen en bestrijden van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren.
- Het voorkomen van genetische vermenging van ganzensoorten. Daarbij is het doel een minimale stand na te streven van verwilderde gedomesticeerde ganzen en hybriden.

De activiteiten zoals beschreven in dit jaarverslag zijn er op gericht een bijdrage te leveren in de provinciale beleidsdoelen m.b.t. het faunabeheer in Noord-Holland. Specifiek daar waar het gaat om duurzaam beheer van populaties van in het wild levende dieren, de bestrijding van schadeveroorzakende dieren door grondgebruikers en de uitoefening van de jacht.

Rol provincie Noord-Holland

De provincie Noord-Holland houdt er toezicht op dat het beheer van flora en fauna in Noord-Holland op een goede manier plaatsvindt. Het faunabeheer zelf is geen bevoegdheid van de provincie, de grondgebruikers zijn namelijk zelf verantwoordelijk voor de uitvoering van beheer en schadebestrijding. Grondgebruikers, zoals boeren en terreinbeherende organisaties, kunnen hiervoor bij de provincie een ontheffing aanvragen, individueel of gezamenlijk via de Faunabeheereenheid. In de Wet natuurbescherming en provinciale verordeningen staan de toetsingscriteria voor het verlenen van deze ontheffingen. De provincie toetst de aanvragen aan deze wet en het provinciaal beleid en houdt toezicht op de uitvoering. Daarbij bewaakt de provincie de balans tussen het voortbestaan van populaties en het beschermen van het individuele dier enerzijds en schade aan in de wet genoemde belangen en het beperken en voorkomen van onveilige situaties anderzijds. De provincie is ook verantwoordelijk voor het beoordelen van Faunabeheerplannen in die context. Op basis van een Faunabeheerplan kan een Faunabeheereenheid bij de provincie vrijstellingen of ontheffingen onderbouwen en aanvragen.

De provincie verleent de Faunabeheereenheid subsidie om een gezamenlijke aanpak van de deelnemende grondgebruikers te bevorderen, zodat tot een gedegen en afgewogen faunabeheer kan worden gekomen. In 2017 werd op een prettige manier met Gedeputeerde Staten, in de persoon van dhr. J. Bond, en de betrokken provinciale medewerkers samengewerkt. Het bestuur spreekt daarover grote erkentelijkheid aan het provinciaal bestuur uit.

De activiteiten in 2017

Het jaar 2017 was in de eerste maanden van het jaar vooral gericht op de totstandkoming van het Faunabeheerplan Algemene soorten, in de tweede helft van het jaar op het opstellen van een nieuw Faunabeheerplan voor Schiphol. Jaarrond vergde de effectenanalyse voor de N2000 onze aandacht. Dit jaar was ook het jaar waarin de invoering van de Wet natuurbescherming geïmplementeerd is.

En anderzijds gericht op een groot aantal reguliere activiteiten zoals de uitvoering van de faunabeheerplannen, de tellingen, het proces van ontheffingsaanvragen en uitgifte machtigingen en de daarbij behorende rapportages. Dit alles heeft op goede wijze kunnen plaatsvinden.

Mede vanwege de blijvende werkdruk was de prioriteitsstelling scherp. Er zijn ook een aantal activiteiten niet of minder uitgevoerd bijvoorbeeld omdat dit door juridische procedures onmogelijk werd gemaakt of omdat de FBE onvoldoende capaciteit of mogelijkheden en/of medewerking had om dit te kunnen bereiken.

SAMENVATTEND ZIJN DE BELANGRIJKSTE RESULTATEN:

- Een nieuw Faunabeheerplan algemene soorten
- Een concept versie van het Faunabeheerplan ganzen omgeving Schiphol
- De feitelijke invoering van de nieuwe Wet natuurbescherming werd geheel geïmplementeerd
- Uitvoering van een Voortoets en effectenanalyse N2000 gebieden (15 passende beoordelingen)
- Damhertenbeheer: Op basis van het Faunabeheerplan damherten bleek de uitvoering beheer damherten in het leefgebied mogelijk.
- Ganzenbeheer: De ruivangsten konden weer worden uitgevoerd daarmee..... is de reductie van het aantal ganzen (w.o. afschot) succesvol geweest.
- Afhandeling wildaanrijdingen is naar verwachting verlopen.
- Het Faunaregistratiesysteem (FRS) heeft een verbeterslag gemaakt en aanpassingen ondergaan o.a. om het geschikt te laten zijn voor de uitvoering van de nieuw provinciale verordening en een telcoördinatorsrol is aangevraagd

De Faunabeheereenheid onderscheidt in dit jaarverslag verschillende taken:

1. Primaire proces: de kerntaken
2. Secundaire proces: de ondersteunende activiteiten
3. Overhead en organisatie: de basistaken.

Deze taken zijn in 2017 met de volgende activiteiten ingevuld:

1. De kerntaken

- FBP Algemene Soorten
- FBP Ganzen Noord-Holland
- FBP Ganzenbeheerplan omgeving Schiphol
- FBP Ree (vervallen voor 2017)
- FBP Damhert
- Aanwijzing Wildaanrijdingen

2. De ondersteunende taken

- Databeheer
- Communicatie
- Stimulering uitvoering

3. De basistaken

- Bestuur en adviesraad
- Organisatie en bureau
- Administratie en verantwoording
- Beheer ICT, website, FRS e.d.
- Huisvesting en kantoorkosten
- Invoering Wet natuurbescherming

Beschrijving per activiteit

Iedere activiteit wordt in dit verslag samenvattend geïntroduceerd, de bijdrage aan het provinciaal beleid is aangegeven, dan volgende de belangrijkste resultaten en wordt verslag gedaan van de werkzaamheden.

Tot slot worden enige conclusies en aanbevelingen weergegeven.

1. PRIMAIRE PROCES: DE KERNTAKEN

Het gaat in het primaire proces (kerntaken) om de volgende Faunabeheerplannen en de uitvoering van de aanwijzing Wildaanrijdingen. Voor 2017 is dit als volgt ingevuld:

PRIMAIRE PROCES: DE KERNTAKEN

- FBP Algemene Soorten Noord-Holland 2017-2023
- FBP Ganzen Noord-Holland 2015-2019
- FBP Ganzenbeheerplan omgeving Schiphol
- FBP Ree
- FBP Damherten in het Noord- en Zuid-Hollandse duingebied
- Aanwijzing Wildaanrijdingen

Het primaire proces omvat de gehele cyclus van de Faunabeheerplannen: verkennen of evalueren, opstellen van het plan, bijbehorende effectenanalyse N2000-gebieden uitvoeren, aanvragen ontheffingen, beheren machtigingen en rapportages, tot en met het begeleiden van de uitvoering. Dat is inclusief de hieraan gekoppelde taken m.b.t. communicatie, overleg, stimuleren, faciliteren, coördinatie. Dit gehele Faunabeheerplan-proces is in fases benoemd die steeds doorlopen worden. Elke fase is uit stappen opgebouwd. De FBE ziet dit als haar belangrijkste kerntaak.

De FBE wil goede planmatig en praktisch uitvoerbare kaders en regelgeving (vrijstellingen, ontheffingen, opdrachten). Gevolgd door adequate rapportages.

BELEIDSKADER FAUNABEHEERPLANNEN

Wet natuurbescherming

Een belangrijke taak van de FBE is, Conform Art 3.12 o.a. lid 3,4 Wnb, het vaststellen van Faunabeheerplannen. Onderdeel van het faunabeheerplan zijn passende en doeltreffende maatregelen ter voorkoming en bestrijding van schade aangericht door in het wild levende dieren.

Verordening faunabeheer

In hoofdstuk 3 van de verordening faunabeheer staat de doelstelling, reikwijdte en eisen van de faunabeheerplannen voorgeschreven.

Bijdrage aan beleidsdoel

De FBE streeft ernaar de Faunabeheerplannen actueel te houden en daarmee tevens te voldoen aan de eisen uit de Wet natuurbescherming en de provinciale verordeningen. Deze activiteit heeft eveneens bijgedragen aan een planmatige uitvoering, efficiënte en doelmatige toepassing van en rapportage over de uitvoering van de Faunabeheerplannen. In het verlengde waarvan een efficiënte en doelmatige manier van machtigen aan de uitvoerders, zodat uitvoering en rapportage op goede wijze plaatsvindt. Hierdoor wordt schade voor natuur en landbouw voorkomen en een grotere verkeer- en vliegveiligheid bereikt.

Belangrijkste resultaten op hoofdlijnen

- Beperking schade, overlast en bewaking veiligheid: door de uitgevoerde maatregelen dankzij de inzet van de uitvoerders is de aanwas van betreffende populaties beperkt of verminderd, waardoor de schade aan landbouwgewassen en evt. andere overlast wordt beperkt en de verkeers- en vliegveiligheid wordt bewaakt.
- Verstrekking van actuele en goed onderbouwde ontheffingsaanvragen: ontheffingsbesluiten die op basis van machtigingen zijn verstrekt en in het Faunaregistratiesysteem zijn ingevoerd. Een overzicht hiervan treft u aan in deel 2 van dit jaarverslag.
- Rapportages (uitvoering en resultaten) die de basis vormen voor een goede database en dossiervorming. De resultaten hiervan zijn o.m. weergegeven in het 2e deel van het jaarverslag en benut in evaluaties en de nieuwe faunabeheerplannen.
- Uitvoering via het Faunaregistratiesysteem: de verwerking van machtigingen, rapportages en de tellingen zijn via het FRS verlopen.
- Verdere verbetering van het Faunaregistratiesysteem (FRS); het is aangepast aan de nieuwe eisen vanuit de Wet natuurbescherming en provinciale verordening en in het kader van verbetering uitvoering tellingen (rol provinciaal telcoördinator).
- Bijdrage aan verschillende (juridische) HAC's-procedures, rechtszittingen, en RvS-zittingen.
- Er is uitvoering gegeven aan het FBP Algemene Soorten: planmatige uitvoering van het faunabeheer.
- Er is uitvoering gegeven aan het Ganzenbeheerplan Noord-Holland en Het ganzenbeheerplan omgeving Schiphol.
- Er is uitvoering gegeven aan het damhertenbeheer conform het Faunabeheerplan Damherten: Gecoördineerde planmatige uitvoering damhertenbeheer o.a. uitvoeringsplan, beheerverslag en bijeenkomsten beheercommissie. uitgifte wildmerken.
- Er is uitvoering gegeven aan de afhandeling van wildaanrijdingen : gecoördineerde en planmatige aanpak en afhandeling van wildaanrijdingen
- Opdrachtverlening en oplevering van concept "Faunabeheerplan ganzen omgeving Schiphol 2018-2024"
- Oplevering van de concepten t.b.v. de Effectenanalyse N2000-gebieden m.b.t. Voortoets en Passende beoordelingen

Faunabeheerplannen

De FBE heeft conform de Wet Natuurbescherming een coördinerende rol bij de schadebestrijding en het beheer en de uitoefening van de jacht van in het wild levende dieren. Een planmatige aanpak moet een goede waarborg bieden voor de instandhouding van populaties van beschermde diersoorten. Daartoe beschikt zij over Faunabeheerplannen (FBP) die door Gedeputeerde Staten zijn goedgekeurd.

De FBE en de door haar opgestelde faunabeheerplannen komen voort uit regelgeving van de Wet natuurbescherming. Het primaire uitgangspunt van deze wet is de zorgplicht voor alle van nature in Nederland voorkomende soorten. De wet biedt tevens de mogelijkheid om in te grijpen in de stand van diersoorten indien het wenselijk is schade aan erkende belangen te voorkomen of te bestrijden.

In de faunabeheerplannen geeft de FBE aan voor welke soorten in haar werkgebied zij duurzaam beheer en schadepreventie noodzakelijk acht en welke uitzonderingen op het beschermingsregime van de betreffende soorten nodig zijn om schade te voorkomen en te bestrijden. Het faunabeheerplan dient als basis voor de vrijstellingen, ontheffingen, opdrachten en de uitvoering van de jacht.

De FBE beschikte in dit verslagjaar over de volgende Faunabeheerplannen:

- Faunabeheerplan Algemene Soorten 2014-2019
- Faunabeheerplan Algemene Soorten Noord-Holland 2017-2023
- Ganzenbeheerplan Noord-Holland 2015-2020
- Ganzenbeheerplan omgeving Schiphol 2013-2018
- Faunabeheerplan Damherten in het Noord- en Zuid-Hollandse duingebied 2016-2020.

De uitvoering van deze faunabeheerplannen heeft er voor gezorgd dat het beheer van diersoorten conform de door GS goedgekeurde Faunabeheerplannen, de provinciale vrijstellingsverordening en ontheffingsbesluiten, opdrachten en de Wet natuurbescherming wordt uitgevoerd. Dit met het doel schade aan landbouw en natuur te voorkomen en te bestrijden en de verkeers- en vliegveiligheid te verbeteren.

De FBE volgt het provinciaal beleid dat eerst gebruik gemaakt kan worden van de beschikbare vrijstellingen en aanvullend daarop van ontheffingen. Waar nodig vraagt de FBE aan GS ontheffingen en/of opdrachten aan voor verschillende maatregelen, zoals verjaging en afschot. Vervolgens kunnen door de uitvoerders machtigingen bij de FBE worden aangevraagd op perceelsniveau (Perceelsgebonden machtigingen; PM) en door tussenkomst van de WBE's op jachtveldniveau (Algemene machtigingen; AM). Rapportages op de machtigingen vinden FRS maandelijks plaats. Het Faunaregistratiesysteem (FRS) is aangepast aan de nieuwe situatie. Voor verschillende soorten zijn indien nodig nieuwe ontheffingen aangevraagd en nieuwe machtigingen opgesteld.

Jaarlijks rapporteert de FBE de resultaten van de uitgevoerde ontheffingen gekoppeld aan het beheer. Het beheerjaar van de FBE is gelijk aan het kalenderjaar. Toetsing van de aanvragen en met name aggregatie van de rapportages vergden ook dit jaar de nodige inzet van het secretariaat. Het overzicht en de feitelijke cijfers treft u aan in het tweede deel van dit jaarverslag.

FAUNABEHEERPLAN ALGEMENE SOORTEN

UITVOERING FAUNABEHEERPLAN ALGEMENE SOORTEN

- Faunabeheerplan Algemene Soorten Noord-Holland 2017-2023
- Vrijstellingen, Ontheffingen, Machtigingen, Opdrachten
- Uitvoering landelijke en provinciale vrijstellingen, (populatie-)beheer en jacht
- Overleg en communicatie
- Populatiemonitoring en tellingen (w.o. voorjaarsstelling)
- Rapportage
- Voortoets en Effectenanalyse N2000 gebieden

Er is een nieuw FBP Algemene soorten opgesteld en door het bestuur vastgesteld en grotendeels door GS goedgekeurd. Naar aanleiding van de Wet Natuurbescherming en de nieuwe provinciale verordeningen was dit noodzakelijk. Dit betreft in totaal 15 soorten.

Het in werking treden van de Wet natuurbescherming per 1 januari 2017, als opvolger van onder andere de Flora- en faunawet, was aanleiding voor de Faunabeheereenheid Noord-Holland om een nieuw Faunabeheerplan Algemene Soorten te laten opstellen.

Onder de Wet natuurbescherming (art 3.12, met name lid 1) en in het verlengde hiervan onder de Verordening faunabeheer Noord-Holland (hoofdstuk 2, met name artikel 2.3) hebben faunabeheereenheden een belangrijke ondersteunende en coördinerende rol in de uitvoering van het planmatige faunabeheer, inclusief jacht op de wildsoorten en de landelijke vrijstellingen, en provinciale vrijstellingen, ontheffingen en opdrachten. Onder de Flora- en faunawet was dat alleen ten aanzien van provinciale vrijstellingen,

ontheffingen en aanwijzingen. Een ander belangrijk verschil met de Flora- en faunawet is de vermaatschappelijking van het faunabeheer, waarbij aspecten als dierenwelzijn belangrijker zijn geworden.

Dit Faunabeheerplan Algemene Soorten Noord-Holland 2017-2023 heeft betrekking op 15 diersoorten. Dit zijn: wilde eend, houtduif, fazant, haas, konijn, zwarte kraai, kauw, vos, knobbelzwaan, smient, nijlgans, meerkoet, spreeuw, gaai en ekster.

Het betreft 5 wildsoorten, 5 landelijk vrijgestelde soorten (waarvan 2 ook wildsoort zijn), 6 op basis van een provinciale verordening vrijgestelde soorten (waarvan 1 ook wildsoort is), de smient en de nijlgans.

Als wildsoorten zijn aangewezen: wilde eend, houtduif, fazant haas en konijn.

Landelijk zijn vrijgesteld: houtduif, konijn, zwarte kraai, kauw en vos.

Provinciaal vrijgesteld zijn: wilde eend, knobbelzwaan, meerkoet, spreeuw, gaai en ekster.

En verder: smient en nijlgans.

Er zijn door verschillende partijen, maar ook door de FBE zelf, bewaren ingediend tegen het goedkeuringsbesluit van GS. Ten tijde van het schrijven van dit jaarverslag waren hiervan nog geen uitkomsten bekend.

Bijdrage beleidsdoel

Deze activiteit levert een bijdrage aan het bestrijden en/of voorkomen van (toekomstige) schade. Dit vindt plaats d.m.v. de uitvoering in het kader van landelijke vrijstellingen, provinciale vrijstellingen en ontheffingen en de uitoefening van de jacht.

De uitvoering van het 'Faunabeheerplan Algemene Soorten 2014-2019' heeft op basis van de rechtsgeldige ontheffingen kunnen plaatsvinden.

De FBE wil meer accent gaan leggen op de uitvoering en hiertoe faciliteren en stimuleren. Opgemerkt zij dat de FBE t.a.v. de uitvoering géén resultaatsverplichting heeft omdat de FBE geen mogelijkheden of middelen heeft om de uitvoerders hierop dwingend te sturen.

Belangrijkste resultaten

- FBP Algemene soorten 2017-2023 (waarmee uitvoering jacht, vrijgestelde soorten en beheer mogelijk werd/bleef)
- Effectenanalyse N2000 incl. juridischetoetsing, voortoets en passende beoordelingen
- Beschikbare ontheffingen, machtigingen en rapportages; aanvragen en verkrijgen van nieuwe ontheffingen. Waarbij de uitvoering een bijdrage levert aan het bestrijden en/of voorkomen van toekomstige schade.
- Bijdrage in bezwaar en beroepsprocedures.
- Uitvoering: Coördinatie, uitvoering van beheer en schadebestrijding, vrijstelling en jacht.

Tijdelijk verbod op gebruik lokmiddelen

Door een juridische slordigheid in de landelijke wetgeving is er een tijdelijk verbod geweest op het gebruik van lokmiddelen voor de landelijk vrijstelling. In oktober is dit weer hersteld door het ministerie en mochten de lokmiddelen weer in gebruik genomen worden.

Juridische procedures

Naar aanleiding van een bezwaar en beroepsprocedure is de smientenonthefing door de rechtbank geschorst. Tegen het goedkeuringsbesluit van het nieuwe Faunabeheerplan is ook bezwaar aangetekend later nog gevolgd door een voorlopige voorziening. Provincie en FBE hebben deze procedure gewonnen. Het FBP is rechtsgeldig verklaard. Wat overigens onverlet laat dat er nog nieuwe beroepsprocedures verwacht mogen worden.

Aanvraag ontheffingen

De FBE heeft in dit verslag jaar een concept aanvraag voor een opdracht Nijlgans, wijzigingsverzoek m.b.t. de vrijstelling van de Knobbeltzwaan en een smientenontheffing in voorbereiding genomen. Naar verwachting zullen deze in 2018 kunnen worden aangevraagd.

Effectenanalyse N2000 gebieden

Voor elk FBP zal duidelijk moeten worden of de beoogde maatregelen ook uitgevoerd kunnen worden in het kader van de N2000 gebiedsdoelstellingen. Mede daarom is separaat aan het FBP proces een effectenanalyse, inclusief een juridische toets, voor de N2000 gebieden uitgevoerd. Dit in combinatie met de verwerking van de ervaringen met de reeds beschikbare Natuurbeschermingswet vergunningen m.b.t. het ganzenbeheer in deze gebieden. De FBE heeft in de verslagjaar periode een zgn. Voortoets en 15 tal Passende Beoordelingen laten opstellen voor de N2000 gebieden. Dat betekent dat jacht, schadebestrijding en beheermaatregelen zijn getoetst op hun effecten op de instandhoudingsdoelen. Dit proces is nog niet afgerond en zal in 2018 verder worden voortgezet om tot een gewenste afronding te komen.

NATURA 2000 GEBIEDEN IN DE PROVINCIE NOORD-HOLLAND

NAAM GEBIED	Getoetst	STATUS1)
Waddenzee	niet	VRL, HRL, Wetland
Duinen en Lage Land Texel	ja	VRL, HRL, Wetland
Noordzee kustzone	niet	VRL, HRL, Wetland
IJsselmeer	niet	VRL, HRL, Wetland
Markermeer, IJmeer	niet	VRL, HRL, Wetland
Eemmeer en Gooimeer zuidoever	ja	VRL
Duinen Den Helder Callantsoog	ja	HRL
Zwanewater/Petteerderduinen	ja	VRL, HRL, Wetland
Schoorlse Duinen	ja	HRL
Noord-Hollands Duinreservaat	ja	HRL
Kennemerland zuid	ja	HRL
Eilandspolder	ja	VRL, HRL
Wormer en Jisperveld & Kalverpolder	ja	VRL, HRL
Polder Westzaan	ja	HRL
Ilperveld, Varkenland, Oostzanerveld & Twiske	ja	VRL, HRL
Polder Zeevang	ja	VRL
Naardermeer	ja	VRL, HRL, Wetland
Oostelijke Vechtplassen	ja	VRL, HRL, Wetland
Abtskolk & de Putten	ja	VRL, HRL

1) VRL=Vogelrichtlijngebied; HRL=Habitatrichtlijngebied

GANZENBEHEERPLAN NOORD-HOLLAND 2015-2020

UITVOERING FBP GANZENBEHEERPLAN NOORD-HOLLAND 2015-2020

- Ganzenbeheerplan Noord-Holland 2015-2020
- Voortoets en Effectenanalyse N2000 gebieden
- Vrijstellingen, Ontheffingen, Machtigingen, Opdrachten
- Uitvoering schadebestrijding en (populatie-)beheer
- Uitvoering ganzenbeheer (afschot, nestbehandeling, ruivangsten)
- Overleg en communicatie
- Populatiemonitoring en tellingen (Zomerganzentelling en voorjaarstelling)
- Rapportage

De FBE draagt zorg voor de uitvoering van het beheer van bepaalde ganzensoorten conform het door GS goedgekeurde Faunabeheerplan. De FBE beschikt daartoe over vrijstellingen, ontheffingen en/of een opdracht aan voor de uitvoering van verschillende maatregelen, zoals verjaging, afschot, nestbehandeling en ruivangsten.

Uitvoerders vragen, via het digitale Faunaregistratiesysteem (FRS), machtigingen aan bij de FBE op basis waarvan zij verplicht zijn hierover maandelijks te rapporteren. Ten behoeve van deze werkzaamheden wordt regelmatig overleg gevoerd met betrokkenen. De FBE wil, in nader overleg met de uitvoerders, het gebiedsgerichte ganzenbeleid stimuleren en door communicatie faciliteren.

Het FBP is aanwezig en geldig tot 2 maart 2020. Dat betekent dat in 2018 evaluatie dient plaats te vinden van het ganzenbeheer in onze provincie. Dit ter voorbereiding van het in 2019 op te stellen nieuwe FBP ganzen.

Bijdrage aan beleidsdoel

In de Beleidsregel natuurbescherming wordt onder andere in Art. 8, 9, 10 en 11 ingegaan op het ganzenbeheer. Dit project richt zich op een efficiënte en doelmatige toepassing en uitvoering van de maatregelen, inclusief correcte rapportage over de uitvoering van de ontheffingen en/of aanwijzingen, alsmede op een goede onderbouwing van de ontheffingen. Zoals verwoord in het provinciale "Uitvoeringsbeleid ganzen". Daarmee wordt schade veroorzaakt door ganzen voor natuur en landbouw zoveel mogelijk voorkomen en tevens een grotere vliegveiligheid bereikt.

Belangrijkste resultaten

- Effectenanalyse N2000 incl. juridische toetsing, voortoets en passende beoordelingen.
- Uitvoering van het Ganzenbeheerplan Noord-Holland 2015-2020: Uitgevoerde maatregelen w.o. werende middelen, (aan verjaging ondersteunend) afschot, nestbehandeling. Mede waardoor een bijdrage is geleverd aan de vermindering van de landbouwschade.
- Uitvoering van de ruivangsten en veldcommunicatie incl. voorbereidende werkzaamheden w.o. inventarisatie van de ruiplaatsen. Mede waardoor een bijdrage is geleverd aan het beperken van de landbouwschade.
- Actuele en goed onderbouwde aanvragen en praktisch uitvoerbare ontheffingen en aanwijzingen, op basis waarvan machtigingen zijn opgesteld en verstrekt.
- Uitvoering: Coördinatie en uitvoering van beheer en schadebestrijding. Beschikbaarheid telcijfers t.b.v. gericht ganzenbeheer; Communicatieactiviteiten o.a. concept ganzenfolder, informatie op website Informatiebijeenkomst tellers, e.d.

Faunabeheerplan Ganzen: evenwicht in stevige zomeraanpak en gastvrije winterrust

Het Ganzenbeheerplan voor Noord Holland zet in op een bewust en evenwichtig beheer. Dit doet immers recht aan het doel de enorme landbouwschade door (jaarrond verblijvende) ganzen terug te dringen en gastvrijheid te bieden aan de trekganzen in de winter. De FBE kiest met dit plan bewust voor een seizoensmatig evenwicht in de uitvoering van beheermaatregelen. In de zomerperiode (1 maart tot 1 november) is ingezet op populatiereductie ter voorkoming van landbouwschade. Dan zullen uitvoeringsmaatregelen als nestbehandeling, vangacties en afschot met geweer plaatsvinden. In de winterperiode is er opvang in foerageergebieden aan onze trekganzen en beschermende rust op blijvend grasland (hier vindt geen afschot plaats, gewone verjaging is echter wel toegestaan). Verjaging met behulp van ondersteunend afschot wordt alleen ingezet voor kwetsbare gewassen.

N2000

Uitvoering m.b.t. de N2000 gebieden heeft ook dit verslagjaar de aandacht. In 2015 zijn t.b.v. de N2000 gebieden natuurbeschermingswetvergunningen verkregen voor het ganzenbeheer (incl. uitvoeringsplannen). Omdat de uitvoerbaarheid hiervan lastiger dan was voorzien, is afgelopen jaar ingezet (mede t.b.v. van het FBP Algemene Soorten) op een effectenanalyse van de jachtmethoden.

Juridische procedures

Ook m.b.t. het ganzenbeheer zijn verschillende juridische procedures gevoerd. Met name de vangacties zijn daarbij aan de orde gekomen. Echter ook die procedure is uiteindelijk op Raad van State niveau gewonnen door de provincie en de FBE.

Ruivangsten opnieuw toegestaan

De inventarisatie van ruilocaties en de uitvoering van de ruivangsten heeft dit jaar opnieuw kunnen plaatsvinden.

Zomerganzentelling

De zomerganzentelling heeft op 15 juli 2017 onder auspiciën van de FBE en via coördinatie van de commissie tellingen van de KNJV vanuit de WBE's plaatsgevonden. Waar mogelijk in samenwerking tussen vogelwerkgroepen, agrarische natuurverenigingen, natuurbeheerders en WBE's uitgevoerd. Van groot belang, omdat de FBE hiermee de FBP's en de uitvoeringstaken kan onderbouwen en in relatie tot de reductie de populatie kan volgen. In opdracht van de provincie heeft Natuurlijke Zaken hiervan een telrapport opgesteld.

Een samenvatting van deze gegevens en de aantalsoverzichten zijn in deel 2 van dit verslag gepresenteerd. De telgegevens worden gebruikt om het ganzenbeleid in Noord-Holland vorm te geven en te evalueren.

Uitvoering ganzenbeheer

De FBE ziet graag dat de uitvoerders invulling geven aan een meer gecoördineerde aanpak. De WBE's vormen hierin de spil. Zeker nu alle betrokken partijen ook op dat niveau in overleg zijn en contacten (gaan) onderhouden. De FBE wil op bescheiden wijze de uitvoering faciliteren en onderzoeken daarom in hoeverre de uitvoering ondersteund kan worden. De FBE wil meer inzet kunnen plegen om de uitvoering te faciliteren en te stimuleren.

Aanvraag gebruik geluiddemper

De FBE heeft in dit verslag jaar een concept aanvraag voor het gebruik van een geluiddemper bij het ganzenbeheer in voorbereiding genomen. Naar verwachting zal deze in 2018 worden aangevraagd.

Tijdelijk verbod afschot brandgans

Het afschot en de vangst van de brandgans is tijdelijk stilgelegd omdat de streefstand leek te zijn bereikt. Op basis van de nieuwe zomertelcijfers bleek de werkelijke stand toch hoger te liggen waardoor afschot weer kon worden toegestaan.

Ganzenfoerageergebieden

Het provinciaal bestuur heeft besloten de bestaande begrenzing van de foerageergebieden niet aan te passen. Hiervoor bleek onvoldoende draagvlak.

GANZENBEHEERPLAN OMGEVING SCHIPHOL

UITVOERING GANZENBEHEERPLAN OMGEVING SCHIPHOL

- Ganzenbeheerplan omgeving Schiphol 2013 - 2018
- Uitvoering ruivangsten, afschot en nestbehandeling
- Uitvoering Schiphol overleg
- Uitvoering vergoedingsregeling
- Opdracht FBP Ganzenbeheerplan omgeving Schiphol 2018-2020

Schiphol is als een apart project binnen het activiteitenplan benoemd. De FBE is daarbij verantwoordelijk voor 'de pijler' m.b.t. de regulatie van de ganzenstand in de Schipholzone. De vliegveiligheid rond Schiphol blijft daarmee een doorlopend aandachtspunt voor de FBE.

De onkostenvergoedingsregeling is uitgevoerd conform de hierover gemaakte afspraken.

De FBE wenst bij voorkeur al het ganzenbeheer in één FBP onder brengen. Echter na evaluatie in 2016 is in 2017 in overleg met de provincie alsnog besloten om een nieuw eigen FBP voor Schiphol op te stellen ter vervanging van het vorige FBP. Het evaluatierapport is in het begin van dit verslagjaar aangeboden aan GS en het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.

Het FBP Ganzenbeheerplan omgeving Schiphol is geldig tot 25 juni 2018. In 2017 is na overleg met de provincie alsnog besloten om een nieuw FBP voor Schiphol op te stellen ter vervanging van het huidige FBP.

De vliegveiligheid rond Schiphol is als aparte activiteit benoemd en een blijvend aandachtspunt. Dit Faunabeheerplan is gericht op het vergroten van de vliegveiligheid rondom de luchthaven Schiphol

De Faunabeheereenheid Noord-Holland vervult een coördinerende rol naar de andere twee betrokken Faunabeheereenheden in Zuid-Holland en Utrecht. De uitvoering van het FBP Ganzen omgeving Schiphol kent eigen ontheffingen en machtigingen en wordt mede daardoor apart gemonitord. Via het Schiphol uitvoerdersoverleg vindt, inmiddels interprovinciaal, afstemming plaats met alle uitvoerders.

Bijdrage aan beleidsdoel

Deze activiteit levert een bijdrage aan de verbetering van de vliegveiligheid voor de luchthaven Schiphol. Dit heeft ertoe bijgedragen dat door de reductie van het aantal ganzen de vliegveiligheid is verbeterd. Het belang van de vliegveiligheid van het luchtverkeer krijgt in de Beleidsregel Natuurbescherming Noord-Holland apart aandacht. In de Beleidsregel natuurbescherming wordt onder andere in Art. 8,9,10 en 11 ingegaan op het ganzenbeheer. Conform Art 11 Beleidsregel Natuurbescherming 103 (2016) is het specifiek mogelijk een vrijstelling, ontheffing of opdracht te verkrijgen voor het populatiebeheer van ganzen rondom luchthaven Schiphol.

Deze activiteit is onderdeel van de beleidsinspanning die in het kader van het NRV convenant op meerdere sporen wordt geleverd.

De uitvoering van dit FBP is gericht op het vergroten van de vliegveiligheid binnen de kaders die de Wet natuurbescherming en de Beleidsregel biedt en het bereiken van afstemming tussen partijen over de verschillende uitvoeringsmaatregelen.

Belangrijkste resultaten

- Actuele en goed onderbouwde aanvragen en praktisch uitvoerbare ontheffingen en aanwijzingen, op basis waarvan machtigingen zijn opgesteld en verstrekt.
- Totstandkoming van een concept ganzenbeheerplan Schiphol inclusief bijeenkomsten van de begeleidingscommissie, maatschappelijke stakeholders e.a.
- Realisatie en uitvoering van de vergoedingsregeling.
- Het uitvoeren van maatregelen uit het FBP Ganzen omgeving Schiphol: afschot, nestbehandeling, ruivangsten. Deze activiteiten hebben ertoe bijgedragen dat de veiligheid voor het vliegverkeer is verbeterd ten gevolge van reductie van het aantal ganzen in de Schipholzone. De resultaten hiervan zijn opgenomen in het tweede deel van dit jaarverslag.
- Stimulering uitvoering via het schipholuitvoerdersoverleg. Beschikbaarheid telcijfers t.b.v. gericht ganzenbeheer; Communicatieactiviteiten o.a. informatie op website e.d.

Vergoedingsregeling Schiphol

De FBE heeft de onkostenvergoedingsregeling uitgevoerd. Via de FBE-begroting is er in 2017 een bedrag van €40.000,- beschikbaar gesteld ten behoeve van de bijdrage in de onkosten aan de uitvoering door de vijf WBE's en de vijf betrokken TBO's in het Schipholgebied.

De FBE is van mening dat zij niet verantwoordelijk is voor de uitvoering en derhalve zal zij vanaf 2019 stoppen met de doorbetaling van de uitvoeringsregeling.

Uitvoering

De aandacht van de FBE gericht om de uitvoering in het Schiphol-gebied te faciliteren o.a. ganzenvangacties, afschot en nestbehandeling te willen intensiveren. Mede door het organiseren van een uitvoerdersoverleg en deelname aan het beleidsoverleg. Ook zal n.a.v. de evaluatie meer coördinatie op het Schiphol beheer worden ingezet. Er hebben in 2017 weer ruivangsten kunnen plaatsvinden.

FAUNABEHEERPLAN REE

UITVOERING FBP REE

- Er is geen Faunabeheerplan en geen verkenning
- Jaarlijkse reeëntelling
- Het ree is meegenomen in de uitvoering van de aanwijzing wildaanrijdingen

Verkenning ree

Het oorspronkelijke voornemen om een verkenning te plegen is dit jaar vooral om financiële redenen vervallen. Zonder tijd en geld kan hier niet aan gewerkt worden. Al vele jaren is er discussie over reeënbeheer in Noord-Holland. Hierover wil de FBE graag duidelijkheid gaan bieden. Daarom is de FBE voornemens alsnog in 2018 een verkenning te doen uitvoeren.

Belangrijkste resultaten

- Jaarlijkse reeëntelling, provinciaal telverslag

Reetelling

Wel dient te worden opgemerkt dat de jaarlijkse reetelling in de verschillende leefgebieden, zoals al enige jaren gebruikelijk, heeft plaatsgevonden en nu voor het eerst een provinciaal telrapport is verschenen.

FAUNABEHEERPLAN DAMHERT

UITVOERING FAUNABEHEERPLAN DAMHERTEN IN HET NOORD- EN ZUID-HOLLANDSE DUINGEBIED 2016-2020.

- Ontheffingen, machtigingen, rapportages
- Uitvoering damhertenbeheer
- Overleg en communicatie : o.a. beheercommissie, telcommissie
- Uitvoering damhertentelling
- Het damhert is meegenomen in de uitvoering van de aanwijzing wildaanrijdingen

Dit FBP (geldig tot 31-12-2020) is in de uitvoeringsfase. Het kader waarbinnen de uitvoering kan plaatsvinden is aanwezig (FBP, ontheffingen en grofwildmachtigingen). Dit betreft o.a. opstellen uitvoeringsplan, organisatie beheercommissie, kosten uitgifte wildmerken etc. De uitvoering vindt plaats op basis van twee ontheffingen een 'binnen leefgebied' en een 'buiten leefgebied'.

De Faunabeheereenheden van Noord- en Zuid-Holland hebben een faunabeheerplan opgesteld waarin de te nemen maatregelen worden beschreven om de natuurschade en het aantal aanrijdingen terug te dringen. De populatie zal in de faunabeheerplan periode door middel van afschot worden teruggebracht naar 800 tot 1.000 damherten.

Het damhert is een waardevolle aanvulling in het ecosysteem van de duingebieden en verhoogt de recreatieve waarde. De biodiversiteit in het gebied staat echter door de huidige populatie damherten onder grote druk. Beheer is noodzakelijk om de balans in de duingebieden te herstellen. Het beheer vindt in beide provincies plaats en wordt mede aangestuurd door een dit jaar ingestelde beheercommissie die aan de hand van de tellingen en het gerealiseerde afschot het beheerdoel voor het volgende seizoen aangeeft. In deel 2 van dit verslag treft u de getalsmatige weergave aan van de populatie-ontwikkeling, het afschot en de afhandeling van de wildaanrijdingen.

Uitvoering

De uitvoering van het beheer in het leefgebied en in het zgn. nulstandgebied heeft op basis van de eerder verkregen ontheffingen ('binnen leefgebied' en een 'buiten leefgebied') en vergunningen N2000 kunnen plaatsvinden.

De uitvoering wordt gefaciliteerd en gecoördineerd met behulp van een interprovinciale damhertenbeheer commissie. Deze komt op regelmatige basis bijeen. Zij volgt het beheer, evalueert, rapporteert en stelt het jaarlijkse afschotplan voor dat door het FBE bestuur wordt vastgesteld en vindt plaats op basis van twee ontheffingen. De telling wordt begeleid door een beoordelingscomité.

Belangrijkste resultaten

- Planmatige uitvoering damhertenbeheer conform de doelstellingen uit het FBP
- In stand blijven FFwet-ontheffing in behandeling van Hoger beroep bij de Raad van State.
- Beschikbare ontheffingen, machtigingen, Welke een bijdrage levert aan het bestrijden en/of voorkomen van toekomstige schade en/of overlast en het vergroten van de verkeersveiligheid. Conform de in het FBP gestelde doelstellingen.
- Er is uitvoering gegeven aan het damhertenbeheer conform het Faunabeheerplan Damherten: Gecoördineerde planmatige uitvoering damhertenbeheer o.a. uitvoeringsplan en bijeenkomsten beheercommissie, de uitgifte van wildmerken. Rapportages m.b.t. de damhertentelling en het damhertenbeheer.

AANWIJZING WILDAANRIJDINGEN

UITVOERING AANWIJZING WILDAANRIJDINGEN

- Aanwijzing ex art 67 Ffwet en machtigingen,
- Uitvoering wildaanrijdingen
- Overleg en communicatie: platform, uitvoerders, politie, SWN.
- Rapportage d.m.v. BRS en FRS

Vanuit oogpunt van dierenwelzijn en verkeersveiligheid een kerntaak voor de FBE en de uitvoerders die op basis van de aanwijzing actief zijn. Voor de afhandeling van wildaanrijdingen (van met name damhert en ree) is een aanwijzing aanwezig en wordt de SWN-werkwijzer gevolgd. Dit is geconcentreerd op die WBE's die met damherten en reeën te maken hebben.

Bijdrage beleidsdoel

Conform Art 6 lid3 b van de Beleidsregel Natuurbescherming 103 (2016) is ter voorkoming van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren een ontheffing mogelijk mits sprake is van een planmatige aanpak en uitvoeringsafspraken zijn vastgelegd.

Bij de aanwijzing wildaanrijdingen gaat het vooral om het dierenwelzijn. De doelstelling van deze activiteit is om verkeersongelukken met hoefdieren op goede wijze af te handelen en/of het lijden van dieren te voorkomen. Een verantwoordelijkheid waarin de provincie respectievelijk de FBE in dient te voorzien. Het is een specifiek onderdeel van de uitvoering op basis van de Faunabeheerplannen.

Belangrijkste resultaten

- Goede en professionele uitvoering van de wildaanrijdingen. Waarmee verbetering van de verkeersveiligheid en het dierenwelzijn wordt beoogd.
- Er is uitvoering gegeven aan de afhandeling van wildaanrijdingen: gecoördineerde en planmatige aanpak en afhandeling van wildaanrijdingen (Plan van aanpak Wildaanrijdingen). Onder regie van FBE in samenwerking met SWN in een Platform wildaanrijdingen NH en de betrokken WBE's.
- Beschikbare aanwijzing en machtigingen.
- Overleg bijeenkomsten van het platform
- Op basis van de wildaanrijding-aanwijzing uitgegeven wildmerken, machtigingen en beschikbare rapportages; Administratieve verwerking via de keten van het BoaRegistratieSysteem (BRS) en Faunaregistratiesysteem (FRS). De cijfermatige resultaten hiervan zijn in het tweede deel van dit jaarverslag opgenomen.

Uitvoering aanwijzing Wildaanrijdingen

Op basis van de aanwijzing kon de afhandeling van wildaanrijdingen (het zogenaamde valwild) in samenwerking met de Stichting Wildaanrijdingen Nederland (SWN) goed worden uitgevoerd. Dank is vooral verschuldigd aan de vele vrijwillige uitvoerders die hier dag en nacht voor klaarstaan. In het bijzonder in de drie gebieden waarin de diersoort ree en/of damhert voorkomt (Zuid-Kennemerland, Gooi en Vechtstreek, Wieringermeer). De administratieve handeling is via het Boa Registratiesysteem (BRS) en Faunaregistratiesysteem (FRS) verlopen.

Sinds 2014 beschikt de FBE over een Aanwijzing ex art 67 Ffwet voor het doden van damherten en reeën in het kader van volksgezondheid en openbare veiligheid. Deze aanwijzing is bekend als Besluit 39 (2014) (kenmerk 450028/461313) is 5 jaar geldig tot 2 oktober 2019. Ook het dierenwelzijn is in de besluitvorming betrokken (het voorkomen van onnodig lijden). Genoemde aanwijzing is provinciebreed geldig in het hele werkgebied van de FBE Noord-Holland.

Het is conform bovengenoemd besluit toegestaan om zonder toestemming van de grondgebruiker gronden te betreden om aangereden dieren op te sporen, te doden, te verwonden en/of te bemachtigen. Waarbij zij opgemerkt dat het een goed gebruik is dat hierbij jachthouders en/of terreineigenaren worden geïnformeerd. (e.e.a. conform werkwijzer). De toegestane middelen zijn geweer, hond en mes.

Platform wildaanrijdingen Noord-Holland

Dit betreft provinciale coördinatie en afstemming om door middel van regionale invulling zorg te dragen voor een goede afwikkeling van wildaanrijdingen. Het platform wildaanrijdingen bestaat uit de kringcoördinatoren SWN in Noord-Holland, een vertegenwoordiger van SWN en een vertegenwoordiging namens de FBE Noord-Holland.

Het platform wildaanrijdingen heeft de volgende knelpunten (Plan van aanpak) benoemd en aangegeven hoe deze kunnen worden aangepakt: bijdrage in de onkostenvergoedingen, gebruik andere types wapens en middelen, destructie en de meldplicht.

De FBE faciliteert het Platform Wildaanrijdingen Noord-Holland die de uitvoering coördineert en op regelmatige basis overleg heeft. De wildmerken zijn door de FBE ter beschikking gesteld.

2. SECUNDAIRE PROCES: DE ONDERSTEUNENDE TAKEN

SECUNDAIRE PROCES: DE ONDERSTEUNENDE TAKEN INGEVULD DOOR:

- Databeheer: tellingen, populatiecijfers, reductiecijfers e.d.
- Communicatie: nieuwsbrieven, Faunabeheermagazine, website www.fbenoordholland.nl e.d.

Het primaire proces vereist een goede secundaire ondersteuning. Dit zit in belangrijke mate in het data(-beheer) en de communicatie. Met name het databeheer is voorwaardenscheppend als het gaat om een FBP te maken, te onderbouwen, uit te voeren of hierover analyserend verslag te doen in de vorm van rapportages en een jaarverslag en/of ten behoeve van het opstellen van een jaarplan.

Binnen het secundaire proces worden de volgende ondersteunende taken onderscheiden:

- Databeheer
- Communicatie

Bijdrage beleidsdoel

Deze activiteit draagt bij aan de beleidsdoelstellingen zoals genoemd in de Beleidsregel Natuurbescherming 103 (2016) geeft aan dat voldoende informatie benodigd is (bijv. bij ingediende ontheffingsaanvragen) om een goed overwogen besluit te nemen.

Conform Art. 3.13 lid 1 verstrekken jachtaktehouders aan de Faunabeheereenheid de gegevens over de aantallen dieren, onderscheiden naar soort, die zij hebben gedood.

Conform Art. 3.12 lid 5 wordt ten behoeve van een planmatige en doelmatige aanpak van het faunabeheer het faunabeheerplan onderbouwd door trendtellingen van de populaties van in het wild levende dieren in het gebied waarop het faunabeheerplan van toepassing is.

Voor alle diersoorten geldt vanzelfsprekend dat goede cijfers de basis zijn voor goede (uitvoering van) faunabeheerplannen.

Belangrijkste resultaten op hoofdlijnen

- Het faciliteren en coördineren van goede gevalideerde tellingen die, volgens afgesproken protocol, betrouwbare data opleveren waarmee de Faunabeheereenheid haar uitvoeringstaken transparant kan onderbouwen.
- Het verkrijgen van tastbare resultaten in de telrapporten met betrekking tot damhert, ree, ganzen en alle andere soorten die in een faunabeheerplan zijn opgenomen (landelijk vrijgesteld, provinciaal vrijgesteld, jacht en beheer).
Verkrijgen van een database van telcijfers en trends met betrekking tot dit (en voorafgaande) verslagjaar. Waarmee de FBE haar uitvoeringstaken transparant kan onderbouwen. Zie ook deel 2 van dit jaarverslag.

Databeheer

Data zijn belangrijk o.a. ten behoeve van de 'onderbouwing' van de uitvoering, maar ook als het gaat om de verwerking en analyse hiervan. Transparantie staat daarbij voorop. Daarmee is databeheer en datamanagement onmisbaar voor het primaire proces.

Er zijn diverse data waarop de FBE haar planvorming op baseert, de verslaggeving opstelt en haar uitvoering op stuurt:

1. Populatiegegevens: telcijfers.
2. Uitvoeringsmaatregelen gegevens: afschot cijfers, vangcijfers, nestbehandeling en inzet overige middelen.
3. Schade gegevens: landbouw schadecijfers, verkeersaanrijdingen, schade aan flora en fauna, aantal Bird strikes, overlast e.d. .

De FBE houdt zich niet verantwoordelijk voor de beschikbaarheid van de data zelf en of de uitvoering van tellingen (telling, dataverzameling en opstellen telrapportages worden uitbesteed) maar heeft wel verantwoording om betrouwbare data te verkrijgen.

Voor een deel is de FBE hier wel nauw bij betrokken omdat het FRS-systeem wordt benut om gegevens in te verwerken. Zoals bij de voorjaargestelling (jachtsoorten, overige diersoorten), zomertelling ganzen, damhert- en reetelling. Daarin blijft de FBE faciliteren. Bijv. door het ter beschikking stellen van het FRS-systeem, vergaderruimte e.d. De kosten voor de FRS licentie zijn ook secundair begroot. De FRS-licentie is dusdanig dat ook de provinciale toezichthouders (RUD) hiervan gebruik kunnen maken.

Tevens vinden wij het van groot belang dat in de uitvoering protocollair geteld wordt en data gevalideerd zijn en provinciaal respectievelijk landelijk vergelijkbaar zijn en efficiënt zijn samen te voegen. Dit zal in landelijk verband moeten worden ingevuld.

Bijdrage beleidsdoel

De Beleidsregel Natuurbescherming 103 (2016) geeft aan dat voldoende informatie benodigd is (bijv. bij ingediende ontheffingsaanvragen) om een goed overwogen besluit te nemen.

Trendtellingen populaties: Conform Art. 3.12 lid 5 wordt ten behoeve van een planmatige en doelmatige aanpak van het faunabeheer het faunabeheerplan onderbouwd door trendtellingen van de populaties van in het wild levende dieren in het gebied waarop het faunabeheerplan van toepassing is.

Afschot- en vangcijfers : Conform Art. 3.13 lid 1 verstrekken jachtaktehouders aan de Faunabeheereenheid de gegevens over de aantallen dieren, onderscheiden naar soort, die zij hebben gedood.

Belangrijkste resultaten

- Beschikbare data van alle in faunabeheerplannen voorkomende soorten:
 - populatiegegevens (deels FRS, deels extern)
 - reductiegegevens (FRS)
 - schadegegevens (SRS, BRS/politie, TBO's, Schiphol)
- Uitgevoerde tellingen d.t.v. WBE's e.a. betrokken partijen, bijeenkomsten telcie's en tellers.
- Inkoop, analyse, verwerking en beheer van de data t.b.v. de uitvoering, FRS, FBP,
- jaarverslag, telrapporten, evaluatie, verkenning e.d.
- Beschikbaar en gebruiksvriendelijk FaunaRegistratieSysteem.
- Geleverde juridisch bijstand.

Faunatellingen

De faunatellingen zijn op eenduidige wijze georganiseerd en door verschillende organisaties uitgevoerd en goed verlopen. De verkregen data dragen bij aan een goed en verantwoord faunabeheer. Niet alleen de FBE heeft daar belang bij, ook de provincie, de RUD, de KNJV en de terrein beherende organisaties zijn afhankelijk voor hun beleidsontwikkeling van de juiste data.

DE VOLGENDE TELLINGEN ZIJN ONDER REGIE VAN DE FBE UITGEVOERD:

- Voorjaargestelling: jachtsoorten, ganzen en zoogdieren.
- Zomertelling Ganzen
- Damherten telling
- Reeën telling

Metten is weten

Alle tellingen zijn in onze provincie via het FRS systeem verlopen. We hanteren voor elke telling de onderscheiden telprotocollen. De telcoördinatoren en tellers zijn geïnstrueerd en begeleid over de toepassing van FRS bij tellingen. Het belang van goede telcijfers is groot en vergt ook veel vrijwillige inzet. Ter stimulering stelt de FBE een budget ter beschikking aan de gezamenlijke WBE's. Dit is een tegemoetkoming in de kosten voor de door hen gecoördineerde en uitgevoerde tellingen op correcte wijze af te handelen. De invoer en verwerking hiervan, faciliteert de FBE en vindt plaats in het FRS systeem. Er zijn enkele bijeenkomsten met de telcoördinatoren en tellers georganiseerd en er heeft validatie door telcommissies plaatsgevonden.

Eerste jaar invoer gegevens jacht en vrijgestelde soorten

In 2017 is het eerste jaar dat jachtaktehouders verplicht zijn hun gegevens, naast de al bestaande verplichting conform ontheffingen, ook m.b.t de uitoefening van de jacht en het beheer vrijgestelde soorten in te voeren (afschot, nestbehandeling, vangst).

Voorjaargestelling

De voorjaargestelling is provincie breed vanuit de KNJV-Noord-Holland georganiseerd en door de WBE's uitgevoerd. De KNJV heeft in overleg met de FBE een voorlichtingsavond 'tellen doen we samen' voor WBE's en anderen georganiseerd.

Zomer(ganzen-)telling

De zomerganzen telling is dit jaar gecoördineerd door de Commissie tellingen van de KNJV waarbij door vrijwilligers vanuit de WBE's, waar mogelijk in samenwerking met derden, is geteld.

In opdracht van de provincie heeft Natuurlijke Zaken van deze zomerganzen telling een telrapport gemaakt. Deze partij analyseert de gegevens om inzicht te verkrijgen in de aantallen, de ontwikkeling in de tijd en de ruimtelijke verspreiding. De provincie Noord-Holland en Faunabeheereenheid gebruiken de gegevens voor het faunabeleid.

Damhert en ree telling

Er is geteld in alle leefgebieden van de ree en het damhert geteld. Te weten het Wieringermeergebied, het Gooi- en Vechtstreek en het duingebied Zuid-Kennemerland. Hiervan zijn telrapporten opgesteld.

Onderzoek en juridische ondersteuning

De FBE heeft geen eigen onderzoeksbudget en kan doordoor niet zelfstandig opdracht hiertoe geven en/of (mee-)sturen op onderzoeksvragen. Indirect is er wel betrokkenheid bij of wordt medewerking gegeven aan onderzoek door derden.

Op enkele specifieke dossiers heeft de FBE gebruik gemaakt van juridische ondersteuning. Zoals N2000, ontheffingsaanvragen geluidemper, en in de bezwarenprocedure voor het FBP algemene soorten.

COMMUNICATIE ACTIVITEITEN

- Website www.fbenoordholland.nl
- Communicatie-activiteiten en -producten: nieuwsbrieven, jaarverslag.

Communicatie is voorzien met onze uitvoerders en achterban, de aangesloten organisaties en andere bij het faunabeheer betrokken (maatschappelijke) partijen. Het gaat om informeren maar ook ontvangen en overleggen bijv. m.b.t. knelpunten en (on-)mogelijkheden. Met als doel te komen tot een duurzaam, doelmatig, efficiënt en uitvoerbaar faunabeheer. Het maatschappelijk draagvlak wordt hiermee naar verwachting ook vergroot. Het wettelijk verplichte jaarverslag valt hier ook onder en ziet de FBE als haar visitekaartje.

Communicatie met de achterban en onze omgeving is daarmee noodzakelijk. Het is gewenst vanuit de FBE actuele informatie te verstrekken over de ontwikkelingen van het faunabeheer in onze provincie. Het onderdeel communicatie is in 2017 o.a. ingevuld door het actueel houden van de website, het vrijwel maandelijks uitgeven van een 16-tal nieuwsbrieven. Ontheffingen en andere publicaties zijn op onze website terug te vinden. Social-media werd nog nauwelijks tot niet benut. FBE medewerkers en bestuursleden hebben deelgenomen aan informatieavonden, vergaderingen en bijeenkomsten van doelgroepen waaronder Faunafonds/B12, KNJV, TBO's en WBE's.

Tegelijkertijd blijft communicatie plaatsvinden, naast website en nieuwsbrieven, per mail en telefoon. Het betreft hier de algemene inhoudelijke communicatie.

De communicatie volgt primair vanuit de kerntaken. In vervolg op het bestaande gebruik van persberichten en nieuwsbrieven en de recent ontwikkelde nieuwe website is nu de detaillering hiervan verder aan de orde.

Bijdrage beleidsdoel

De FBE heeft de verplichting een jaarlijks verslag uit te brengen over de uitvoering van de faunabeheerplannen. Conform Art. 3.13 lid 2 van de Wet natuurbescherming draagt de Faunabeheereenheid er zorg voor dat een overzicht dat is samengesteld op basis van gegevens als bedoeld in het eerste lid en gegevens uit het verslag, bedoeld in artikel 3.12, achtste lid, betrekking hebbend op hun totale werkgebied, openbaar wordt gemaakt.

Conform Art 6 lid 1 d, en Art 6 lid 2 a, Beleidsregel Natuurbescherming 103 (2016): een aanvraag om ontheffing wordt onderbouwd met gevalideerde (onderzoeks-)gegevens. Conform Art 6 lid 3 a is ter beperking van de omvang van de populatie van dieren is een onderbouwde berekening van de gewenste populatie een vereiste.

Artikel 2.4 van de Verordening faunabeheer zegt over het jaarverslag:

1. Het jaarlijks verslag van een Faunabeheereenheid bevat in ieder geval de volgende gegevens:
 - a. cijfermatige rapportages over de uitvoering van iedere geldende vrijstelling, aan een Faunabeheereenheid verleende ontheffing, aan een Faunabeheereenheid verleende opdracht en de jacht, waarin opgenomen de aantallen gedode dieren en behandelde eieren en nesten, onderverdeeld naar diersoort, naar wildbeheereenheid en naar Natura 2000-gebied;
 - b. cijfermatige rapportages van de toepassing van preventieve en alternatieve middelen;
 - c. voor iedere in het faunabeheerplan beschreven diersoort telcijfers en op basis hiervan een analyse van populatietrends;
 - d. een rapportage met trends die aangeven wat de verbanden zijn tussen de uitvoeringsgegevens verstrekt op grond van de onderdelen a en b en de ontwikkeling van populaties op grond van onderdeel c;
 - e. een overzicht van populatieontwikkelingen die een risico kunnen vormen voor de belangen bedoeld in artikel 3.3, vierde lid, onderdeel b, onder 1° tot en met 4°, artikel 3.8, vijfde lid, onderdeel b, onder 1° tot en met 3° en artikel 3.10, tweede lid, onderdeel b tot en met h, van de wet of die een risico vormen voor de gunstige staat van instandhouding van een soort.
2. Het jaarverslag wordt uiterlijk binnen drie maanden na afloop van het verslagjaar door een Faunabeheereenheid op haar website gepubliceerd.

Het communiceren met de achterban is gebaat bij een actuele, transparante en correcte wijze van informatieverstrekking. Het moet eenvoudig en aantrekkelijk zijn om kennis te nemen van relevante informatie. Deze activiteit is erop gericht om informatie beschikbaar te maken over de doelstellingen van FBE (en provincie) en de uitvoeringsmaatregelen waar de FBE voor verantwoordelijk is. De doelen voor de FBE en een Faunabeheerplan e.d. worden hiermee uitgedragen.

Belangrijkste resultaten

- Uitgevoerde communicatiestrategie en communicatieproducten. Het informeren en communiceren over onze activiteiten aan achterban, pers en andere betrokkenen.
- Doorgevoerde huisstijl
- Actuele website
- Nieuwsbrieven en Magazine
- Jaarverslag 2016
- Kwartaalverslaglegging

3. OVERHEAD EN ORGANISATIE: DE BASIS TAKEN

OVERHEAD EN ORGANISATIE: DE BASISACTIVITEITEN

- Bestuur
- Organisatie en bureau
- Administratie en verantwoording
- Beheer ICT, website, FRS e.d.
- Huisvesting en kantoorangelegenheden
- Invoering Wet natuurbescherming

In praktisch opzicht vormt het bestuur en haar bureau (de medewerkers) de basis voor een goed functionerende FBE. Naast de inzet voor primaire en secundaire taken is er sprake van een relatief gering maar onmisbaar deel overhead. Die bestaan uit vaste activiteiten m.b.t. bestuur, personeel, administratie, het FaunaRegistratieSysteem, ICT, huisvesting, management, etc.

Om de activiteiten van de FBE mogelijk te maken zijn er een aantal voorwaardelijke basisactiviteiten die onder de noemer overhead en organisatie een plek hebben in dit jaarverslag. Deze activiteiten zijn niet één op één toe te delen aan het primaire of secundaire proces. Met dit jaarverslag brengen wij deze nu apart in beeld. Het zijn over het algemeen ook vaste jaarlijks terugkerende activiteiten, basistaken, die niet aan grote wijzigingen onderhevig zijn.

Bijdrage aan beleidsdoel

Deze activiteit heeft bijgedragen aan de uitvoering van de provinciale faunabeleid in algemene en randvoorwaardelijke zin en draagt bij aan de doelstellingen van het faunabeheer in algemene zin en specifiek aan die van de FBE. De FBE streeft ernaar het faunabeheer efficiënt, effectief, planmatig en regeltechnisch correct uit te voeren en daarmee tevens te voldoen aan de eisen uit de Wet natuurbescherming en de provinciale verordening. De Faunabeheereenheid (FBE) heeft haar wettelijke bestaansrecht in de Wet natuurbescherming, in Art. 3.12 van de Wet natuurbescherming. In de provinciale verordening(-en) is dit nader ingevuld. In Art 2.1 van de Verordening faunabeheer staan de eisen aan de Faunabeheereenheid vermeld. De FBE heeft in 2017 de bestuurssamenstelling en statuten aan de nieuwe regelgeving aangepast en voldoet hiermee aan de gestelde eisen. Jaarstukken, jaarverslag e.d. zijn tot stand gekomen en verschenen.

Belangrijkste resultaten

- Een bestuurlijk en organisatorisch goed functionerende FBE. Praktische uitwerking: een gecoördineerd en planmatig faunabeheer (populatiebeheer en schadebestrijding, jacht).
- Afstemming met provincie en Faunafonds. Deelgenomen aan het ambtelijk en bestuurlijk overleg met de provincie, RUD e.a.
- Landelijk afstemming FBE's Nederland. Deelgenomen aan het landelijk overleg van secretarissen en voorzitters Faunabeheereenheden Nederland.
- Goede invoering Wet natuurbescherming. Bijdrage geleverd aan de invoering zowel vanuit landelijk als provinciaal perspectief rondom invoering van de nieuwe wetgeving en provinciale verordeningen. Realisatie Nieuwe bestuurssamenstelling en nieuwe statuten.
- Kwartaalverslaglegging: intern financieel volgsysteem.
- Financiële jaarrekening. Realisatie van diverse jaarstukken: jaarverslag 2016, financieel activiteitenverslag, activiteitenplan en begroting 2018.

De visie en maatschappelijke rolopvatting van de FBE

Mede met het oog op de veranderende wet en regelgeving is het goed in dit jaarverslag ook stil te staan bij de maatschappelijke rolopvatting van de Faunabeheereenheid. De Faunabeheereenheid is zich ten eerste bewust van de maatschappelijke verankering van het faunabeheer. Dit blijkt o.a. uit de samenstelling van het bestuur en de in dat kader in te nemen positie. Bij planvorming en uitvoering zal de FBE de maatschappelijke organisaties actief blijven betrekken.

De FBE zal dit doen vanuit en op basis van de wettelijk bepaalde doelstellingen en het daaraan gekoppelde takenpakket, hetgeen de uitkomst is van een maatschappelijke, bestuurlijke en politieke afweging en behalve de democratische legitimatie van de FBE ook het kader vormt voor het faunabeheer in Nederland. Vanuit die basis zal de FBE het gesprek aan willen gaan met maatschappelijke en bestuurlijke partijen.

De FBE is zich bewust dat over het faunabeheer diverse opvattingen aanwezig zijn. De verwachting is dat door toenemende betrokkenheid van partijen en de verschillende momenten van uitwisseling van kennis en informatie, de maatschappelijke betrokkenheid zich ook verder zal ontwikkelen. Dit alles zal kunnen bijdragen tot meer begrip tussen partijen. Doelstelling blijft om gezamenlijk tot een afgewogen en gedragen besluitvorming en uitvoering te komen inzake het faunabeheer in onze provincie.

De FBE wil daarin transparant opereren en communiceren. De FBE zal zich in het provinciale bestuurlijke spectrum actief presenteren en communiceren. Naast dat er sprake is van overleg met Gedeputeerde Staten wil de FBE ook met de Provinciale Staten communiceren door zich met enige regelmaat te presenteren in de daartoe bestemde commissie.

De FBE zet zich ook in om meer dan voorheen niet alleen de diverse bij het faunabeheer betrokken maatschappelijke partijen bij het faunabeheer te betrekken, maar ook een breder publiek te informeren, bijvoorbeeld door gebruik te maken van de FBE-website. Dat blijkt ook uit de samenstelling van de plancommissie van dit plan. Of zoals bij de tellingen zet de FBE in op samenwerking tussen tellers van verschillende geledingen (bijv. vogelwerkgroepen, jagers en natuurbeheerders). In de uitvoering van het beheer zijn we gericht op samenwerking tussen alle betrokkenen zoals agrariërs, jagers, natuurbeheerders, agrarische natuurverenigingen, wegbeheerders e.d. De WBE's spelen hier een belangrijke rol in.

Achtergronden

De Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland (FBE) is opgericht in 2002 en is de organisatie voor het planmatig beheer van beschermde inheemse diersoorten en het voorkómen dan wel beperken van schade door dieren in de provincie en faciliteert, vanaf 1 januari 2017, de uitoefening van de jacht. Zij speelt daarbij een ondersteunende en coördinerende rol. De faunabeheereenheid vindt haar wettelijke bestaansrecht in artikel 3 lid 12 van de Wet natuurbescherming. De FBE is een zelfstandige (netwerk)organisatie, waarbinnen geregeld tegengestelde belangen spelen. Hiermee is de FBE afhankelijk van de samenwerking van en met de aangesloten organisaties. Dit betekent dat het bestuur de koers bepaalt, de keuzes maakt en sturing geeft aan het planmatige faunabeheer. Dit betekent dat de bij het bestuur van de FBE aangesloten organisaties de doelstelling van de FBE moeten onderschrijven en andersom dat de FBE rekening houdt met de belangen van de aangesloten organisaties.

De FBE levert toegevoegde waarde door de belangen van de in de FBE verenigde partijen en hun achterbannen af te wegen, om vervolgens tot een onderling compromis te komen ten behoeve van de uitvoering van planmatig faunabeheer. Het is wezenlijk om te beseffen dat de FBE per definitie een compromisorganisatie is, doordat de belangen lang niet altijd samenvallen en soms zelfs tegengesteld zijn. Hiermee wordt bovendien maatschappelijk draagvlak beoogd. Deze toegevoegde waarde is van belang voor elk van de bij de FBE aangesloten organisaties en hun achterbannen.

Het kader waarbinnen de FBE opereert, wordt bepaald door nationale wetgeving en provinciaal beleid vastgelegd in regelgeving. Daarbinnen kan de FBE eigen aanpak ontwikkelen voor de uitvoering van het faunabeheer.

Doelstelling

De FBE Noord-Holland heeft in 2016 haar centrale doelstelling als volgt geformuleerd.

Het maken en vaststellen van faunabeheerplannen voor het planmatig en verantwoord faunabeheer, en het ondersteunen en coördineren van de uitvoering ervan door derden.

De FBE is de spin in het web met betrekking tot het faunabeheer in onze provincie. De FBE wil faciliteren en coördineren. Ondersteunen betekent hier uitvoering van het faunabeheerplan mogelijk maken door knelpunten te inventariseren, problemen (indien mogelijk) op te lossen en de achterban van de betrokken organisaties van informatie te voorzien over mogelijkheden en onmogelijkheden. Hiervoor is het noodzakelijk om de vinger aan de pols te houden, het oor te luisteren te leggen en te weten wat er speelt en waar men bij de uitvoering van het faunabeheer tegen aan loopt. Coördineren betekent hier de uitvoering aanjagen, hetgeen zal inhouden dat de FBE actief de WBE's en andere uitvoerders benadert en de helpende hand biedt om gezamenlijke activiteiten te organiseren. Dit alles vindt plaats vanuit een maatschappelijke verantwoordelijkheid, om tot een bewust en verantwoord, afgewogen faunabeheer te komen.

Kerntaken en verantwoordelijkheden

In het verlengde van het juridische kader en de doelstelling (zie hiervoor Wet natuurbescherming en provinciale verordening) heeft de FBE de volgende kerntaken en –verantwoordelijkheden benoemd:

- Bepalen en prioriteren van soorten die faunabeheer vergen middels verkenning van de problematiek of evaluatie van het bestaande faunabeheerplan.
- Opstellen van (haalbare en uitvoerbare) faunabeheerplannen.
- Verzoek aan GS voor het verkrijgen van vrijstellingen/ontheffingen/opdrachten en eventueel andere vergunningen (bijv. Natura 2000).
- Het doormachtigen van ontheffingen, inclusief het expliciet beheren van de machtigingen en rapportages hierover.

Procesbegeleiding: begeleiden en aanjagen van de uitvoering van de faunabeheerplannen, door zicht te houden op de voortgang van de uitvoering, om eventuele knelpunten te signaleren en daarvoor naar oplossingen te zoeken, door uitvoerende partijen te voorzien van de juiste informatie, te wijzen op mogelijkheden en dit aan te moedigen, en waar mogelijk om partijen ten aanzien van uitvoering van het faunabeheerplan aan te spreken op hun verantwoordelijkheden of gemaakte afspraken, om eventuele knelpunten te adresseren en te agenderen.

Op basis van het voorgaande kent de FBE een aantal afgeleide taken en verantwoordelijkheden, die ondersteunend zijn aan het voornoemde primaire proces. Dit betreft o.a. communicatie, databeheer, overhead en organisatie. De FBE kent een aantal producten waarop ze aanspreekbaar is voor derden. Faunabeheerplannen zijn daarin een heel belangrijke en om die reden ook als kerntaak benoemd. Mede omdat op basis daarvan de uitvoering van het faunabeheer plaatsvindt.

De FBE is géén uitvoeringsorganisatie of verlengstuk van de Provincie, onder meer omdat ze zelf haar prioriteiten bepaalt en richting geeft aan de invulling van het planmatige faunabeheer, dit binnen de juridische en beleidskaders van Rijk en Provincie. De FBE kan aan GS het verzoek doen voor het verkrijgen van vrijstellingen, ontheffingen en opdrachten op basis van de door haar goedgekeurde Faunabeheerplannen. Voor de uitvoering zet de provincie vervolgens toezicht en handhaving in.

Samenwerking, belangen en drijfveren

Gezien de aard van de FBE als organisatie is de onderlinge samenwerking cruciaal voor haar effectiviteit. De energie en inzet bij die samenwerking is op haar beurt afhankelijk van de toegevoegde waarde, nut en noodzaak, van de organisatie voor de aangesloten organisaties.

Deelname in de FBE biedt elke aangesloten organisatie de mogelijkheid om het planmatig faunabeheer te beïnvloeden op basis van haar argumenten en belangen. En dus om op deze manier de belangen van haar

achterban te behartigen. De drijfveren van deelnemende partijen en belangen waarop zij sturen zullen (en mogen) hierbij uiteenlopen. De grootste belangen (niet uitputtend) die bij het vormen van het compromis een rol spelen zijn:

- het beperken van wildschade en ecologische schade;
- duurzaam en planmatig populatiebeheer (met oogmerk beperken schade én instandhouding van de soort);
- voorkómen van risico's voor het verkeer, waaronder het vliegverkeer, en volksgezondheid;
- realiseren van natuurdoelen;
- behoud van (eigendoms-/jacht-)rechten.

Commitment aan compromis

Aangezien de belangen deels tegengesteld zijn, is voor alle partijen evident dat dit vraagt om compromissen. Dit betekent dat de producten en besluiten van de FBE niet altijd voor elke deelnemende partij afzonderlijk volledig tegemoet zal komen aan het eigen belang. Juist daarom vraagt het om (het uitdragen van) een gezamenlijk besluit, ook indien dit voor sommige achterbannen suboptimaal is.

Indien dit commitment aan het gesloten compromis ontbreekt, zal de effectiviteit van de FBE en daarmee de toegevoegde waarde voor elke aangesloten organisatie onder druk komen te staan; de FBE bestaat bij de gratie van haar compromissen en de overeenstemming die over die compromissen, als zijnde het op dat moment maximaal haalbare resultaat, wordt bereikt. Indien geen compromis wordt bereikt (worst case), zal worden vastgelegd dat geen compromis is bereikt. De consequenties daarvan zullen per geval verschillen en de vervolgstappen zullen gezamenlijk worden verkend, om zodoende betrokken te kunnen worden bij het besluit.

Bestuur en bureau

Het bestuur van de Faunabeheereenheid is negen keer bijeengekomen en heeft daar verslag van gemaakt. In de bestuursvergaderingen zijn diverse onderwerpen besproken, zoals deze ook in dit jaarverslag terugkeren. De grootste, meest uitgebreide besproken onderwerpen tijdens deze vergaderingen zijn het ganzenbeheer, de N2000-problematiek, het damhertenbeheer, de invoering van de wet natuurbescherming en de provinciale verordeningen m.b.t. bestuurssamenstelling en statuten, het faunabeheerplan algemene soorten en het faunabeheerplan ganzen omgeving Schiphol. De Faunabeheereenheid heeft haar bestuurlijke samenstelling aangepast:

De samenstelling van het bestuur heeft tijdens dit verslagjaar verschillende wijzigingen ondergaan: De jachtgeleding heeft een nieuw bestuurslid voorgedragen en vanuit de Agrarische Collectieven Noord-Holland en vanuit Staatsbosbeheer zijn nieuwe vertegenwoordigers toegetreden.

Maatschappelijke organisaties die duurzaam beheer van in het wild levende dieren ten doel hebben zijn uitgenodigd om binnen de FBE als adviseur mee te praten over de balans tussen natuur, in het wild levende dieren, de landbouw en andere menselijke belangen. De Dierenbescherming en Vogelbescherming zijn hier niet op ingegaan, de Faunabescherming heeft zich bereid verklaard als adviseur deel te nemen.

Samenstelling FBE-bestuur in 2017:

De heer drs. J.P.J. Lokker (voorzitter)

De heer S. (Samuel) Griessen (plv. voorzitter)

De heer A. (Albert) Hooijer (secretaris en penningmeester)

De heer T. (Ton) Zegers (tot 5 juli)

De heer E.P. (Erik) Sons (vanaf 5 juli)

De heer P. (Pim) de Nobel

De heer K.W. (KlaasWim) Jonker (vanaf 20 december)

Mevrouw R. (Riena) Tienkamp (vanaf 20 december)

Platform

De FBE wilde ook gebruik gaan maken van een platform van onder andere wetenschappers. Een nieuw fenomeen dat zijn vorm nog niet heeft gekregen. Dit verslagjaar is gewerkt met wetenschappers die per faunabeheerplan om hun kritische beschouwing en oordeel zijn gevraagd. Van deze reviews is nuttig gebruik gemaakt.

Het secretariaat bestaat uit:

De heer D. (Désiré) Karelse (adjunct-secretaris).

Mevrouw A. (Anita) van Rijn (administratief ondersteunend medewerker).

Op tijdelijke basis zijn dit jaar voor de Faunabeheereenheid werkzaam geweest:

Mevrouw T. (Tugba) Köse (projectmedewerker) tot januari 2017.

Mevrouw Y. (Yvonne) Versteeg (projectleider faunabeheer) vanaf februari 2017.

Ter ondersteuning van het bestuur en de vele deskundige vrijwillige uitvoerders bestaat de vaste bezetting van het secretariaat van de FBE uit een adjunct-secretaris en een administratief ondersteuner, samen 1,75 fte dit jaar aangevuld met 0,8 fte als projectleider. De FBE houdt kantoor in Haarlem en beschikt over faciliteiten waaronder een eigen netwerkserver. Met een beveiligde verbinding is werken op afstand mogelijk. De digitale faunaregistratie draait in een beveiligde internetomgeving en is met gebruik van persoonlijke wachtwoorden en toegangscode's overal bereikbaar.

Formatieve samenstelling

In dit verslagjaar is gewerkt met een formatieve omvang van 2,55 FTE, in totaal 5.304 uur. Dat is gelet op het takenpakket een relatief kleine organisatie.

FUNCTIE	FTE
Adjunct secretaris	1
Projectleider Faunabeheer	0,8
Secretarieel ondersteunend medewerker	0,75
TOTAAL	2,55

Organisatie en bureau

Door de toegenomen werkzaamheden heeft ook het bureau uitbreiding ondergaan. Enerzijds leiden de hogere eisen o.a. gesteld aan de kerntaken zoals faunabeheerplannen, jaarverslagen, datamanagement e.d. tot meer werkzaamheden. Anderzijds is (meer) ingezet op de secundaire taken m.b.t. communicatie en databeheer. De keuze is desalniettemin om voor een kleine flexibele organisatie te gaan. Waarbij zoveel mogelijk wordt uitbesteed.

Ten behoeve van het personeelsbeleid, het management, persoonlijke ontwikkeling en overige organisatorische zaken zijn eveneens activiteiten uitgevoerd die voortkomen uit het personeelsplan dat is gerealiseerd. Dit vergt meer aandacht op het gebied van opleiding, ARBO, BHV, EHBO, RIE, vertrouwenspersoon, preventiemedewerker en dergelijke.

Administratie en verantwoording

Het spreekt voor zich dat de FBE activiteiten administratieve werkzaamheden met zich mee brengen. Niet alleen financiële administratie maar ook andere administratieve activiteiten als correspondentie, archivering en digitaal beheer. Een deel van de financiële administratie is ondergebracht bij de accountant. Op financieel terrein is een kwartaalrapportage gerealiseerd. M.b.t. overige meer inhoudelijke zaken dient deze nog verder te worden ontwikkeld.

Juridische zaken

Het verkrijgen van ontheffingen gaat veelal gepaard met bezwaarschriften bij de Hoor en Advies Commissie (HAC) en beroepszaken bij de rechtbank. In sommige gevallen gaat men in hoger beroep bij de Raad van

State. Dit vergt relatief veel aandacht die de FBE niet altijd kan waarmaken. Hierdoor kan de FBE niet altijd actief meedoen in procedures. Ook dit jaar zijn op veel ontheffingsaanvragen bezwaren ingediend en zijn er beroepsprocedures geweest. Het bijhouden en archiveren van de juridische stand van zaken vergt eveneens veel aandacht.

Beheer ICT, website, FRS e.d.

De FBE activiteiten zijn erg afhankelijk van diverse digitale netwerken. Dat vergt onderhoud en beheer, overleg en afstemming vanwege het gezamenlijk gebruik. M.b.t. het FRS systeem is ingezet op verbetering aan nieuwe wetgeving en het geschikter maken t.b.v. de tellingen. In dit kader is ook deelgenomen aan het landelijke gebruikersoverleg (TGG).

Huisvesting en kantoor

Dit betreft de huur van het kantoorpand en de bijkomende kosten m.b.t. beheer, onderhoud, repro, telefoon, internet, gas, water, licht, kantoorbenodigdheden, keuken, schoonmaak, verzekeringen e.d. vormen een jaarlijkse vaste terugkerend onderdeel.

Verslaglegging

Het jaarverslag 2016 is inmiddels verschenen en geeft een weergave van de resultaten van de uitvoeringsmaatregelen en het schadeverloop. Dit jaarverslag is aangeboden aan GS. Evenals dat het Jaarplan 2018 bij de provincie is ingediend.

Overleg

Op gezette tijden vindt een bestuurlijk overleg plaats met de verantwoordelijk gedeputeerde dhr. J. Bond. Tussentijdse contacten worden onderhouden op bilateraal niveau tussen de voorzitter en de gedeputeerde. Bestuursleden onderhouden zelf het contact met de achterban door wie zij zijn afgevaardigd. De secretariaatsmedewerkers onderhouden ambtelijke contacten met de overheden, de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD), collega faunabeheereenheden en met BIJ12/Faunafonds.

Met betrekking tot de uitvoering wordt contact onderhouden met de gebruikers van de machtigingen zoals grondgebruikers, jagers, WBE's & TBO's en met NatuurNetwerk als beheerder van het Faunaregistratiesysteem (FRS). Op financieel terrein vindt overleg plaats met de accountant.

Vanzelfsprekend heeft ambtelijk en bestuurlijk overleg plaatsgevonden met de provincie en is er contact met de FBE partners (zoals: PNH en TBO's, HPG, WBE'S, KNJV en NOJG).

Twee maal per jaar organiseert één van de FBE's het landelijke voorzittersoverleg. Er is door de voorzitter en de adjunct-secretaris deelgenomen aan dit halfjaarlijkse landelijk FBE-overleg waarbij bestuursdelegaties van alle FBE's vertegenwoordigd waren. Vijf maal per jaar vindt er een ambtelijk overleg plaats tussen de landelijke FBE-secretariaten.

De FBE-voorzitters en gedeputeerden vanuit Flevoland, Utrecht, Zuid-Holland en Noord-Holland hebben ingezet op een onderzoek naar de samenwerkingsmogelijkheden tussen de betrokken vier FBE's. De definitieve resultaten hiervan worden medio 2018 verwacht.

Rapporteren reductie resultaten

Het jaar 2017 is ook het eerste jaar dat de rapportage van het afschot m.b.t. de wildsoorten en vrijgestelde soorten wettelijk verplicht is. In Noord-Holland hanteert de FBE de regel dat de uitvoerder maandelijks deze rapportage in het FRS systeem invoert. Het FRS systeem is hiervoor aangepast, zodat het eenvoudiger is geworden. Een handleiding en een stappenplan is op de FRS website aanwezig.

Het faunabeheer dient transparant te zijn en het is noodzakelijk voor de onderbouwing van het noodzakelijke beheer. Afschotcijfers, telgegevens en vanzelfsprekend ook de schadegegevens zijn een noodzakelijke basis om het faunabeheer in de toekomst te motiveren.

Wildbeheereenheden

Het werkgebied van de Faunabeheereenheid is het hele grondgebied van de provincie Noord-Holland (ca. 2.670 km²). In Noord-Holland waren in 2017 nog 27 wildbeheereenheden (WBE) actief. Zoals gebruikelijk hebben deze WBE's in 2017 weer een onmisbare rol gespeeld in de uitvoering. Het secretariaat onderhoudt contacten met de WBE's via telefoon, e-mail, nieuwsbrieven, bijeenkomsten en via de website. De WBE-secretarissen geven de verkregen informatie en machtigingen op hun beurt door aan hun jachthouders. Jachtaktehouders melden hun resultaten in het FRS waardoor zicht ontstaat op het totaal van de genomen maatregelen. Het secretariaat is tevens vraagbaak voor jacht(akte)houders en grondgebruikers.

De feitelijke uitvoering van het faunabeheer in Noord-Holland gebeurt door ca. 2.175 jagers/faunabeheerders verenigd in de wildbeheereenheden (WBE's). Het aantal en de omvang/begrenzing van de WBE's is het afgelopen jaar door fusies en grenscorrecties gewijzigd. Aangezien de provinciale verordening aangeeft dat deze een werkgebied van minimaal 7.500 ha dienen te hebben en niet meer in meer dan één provincie mogen liggen. De WBE's beschikken over uitgebreide gebiedskennis, hebben ruime ervaring in het faunabeheer en hebben overzicht wat er in hun werkgebied precies speelt. Zij zijn het eerste aanspreekpunt voor grondgebruikers en burgers en ondersteunen hen bij het voorkomen van faunaschade en het beheren van populaties in het wild levende dieren. Ook verzamelen ze afschot- en telgegevens van een groot aantal diersoorten. Ze leggen wildakkers aan, onderhouden terreinen, geven voorlichting op scholen en organiseren natuurwerkdagen. Het vrijwilligerswerk van de WBE vormt zodoende een belangrijke en onmisbare schakel in de uitvoering van het faunabeheer.

In de Wet natuurbescherming (art. 3.14 lid 1) is bepaald dat een WBE onder meer tot doel heeft uitvoering te geven aan het door de Faunabeheereenheid vastgestelde faunabeheerplan. Dit om te bevorderen dat een duurzaam beheer van populaties van in het wild levende dieren, bestrijding van schadeveroorzakende dieren en jacht worden uitgevoerd in samenwerking met en ten dienste van grondgebruikers of terreinbeheerders.

Onder de Wet natuurbescherming (art. 3.14 lid 1) moet iedere jachthouder met een jachtakte zich aansluiten bij een WBE. TBO's van natuurterreinen zijn als organisatie (als rechtspersoon) niet verplicht om zich aan te sluiten bij een WBE en kunnen het faunabeheer desgewenst in eigen regie uitvoeren. In geval er een jachtaktehouder (werkzaam bij een TBO) is die faunabeheer/jacht uitvoert dan is deze als natuurlijk persoon wel gehouden lid te zijn van een WBE.

In de Verordening Faunabeheer Noord-Holland (artikel 4.2) wordt voor de samenwerking tussen WBE's en terreinbeherende organisaties gesteld dat iedere WBE minimaal twee keer per jaar een platform organiseert waarin de relevante terreinbeherende organisaties en grondeigenaren samenkomen om de uitvoering van het faunabeheerplan onderling af te stemmen.

In art 4.4 van de verordening is bepaald dat het secretariaat van de WBE haar leden op adequate wijze informeert over de uitvoering van de aan de wildbeheereenheid toegestane handelingen, regelgevende en ecologische feiten en ontwikkelingen op het gebied van faunabeheer. Dat betekent dat ook dat de FBE leden van de WBE, door administratieve tussenkomst van de WBE, voorziet van de zogenoemde algemene machtigingen voor schadebestrijding door middel van populatiebeheer. Waarbij de machtigingshouders ook gewezen worden op hun rapportageplicht aan de FBE.

De begrenzing van een WBE wordt door tussenkomst van GS gepubliceerd in het provinciaal blad (art. 4.3 lid 5 Verordening faunabeheer Noord-Holland).

4. AANBEVELINGEN EN CONCLUSIES

Naar aanleiding van de ervaringen bij de uitvoering van de werkzaamheden worden tot slot van dit jaarverslag enige conclusies en aanbevelingen weergegeven.

Ganzenbeheer

Zorgelijk blijft dat de doelstellingen uit het ganzenbeheer nog niet in zicht komen. De Faunabeheereenheid zal hierover in 2018 met de provincie in overleg gaan en zal ook een opdracht doen uitgaan om het ganzenbeheer te doen evalueren. Gebleken is dat er zich een toename voordoet van zogenaamde ‘hybride ganzen’. Om de populatieontwikkeling en de reductie hiervan beter te kunnen volgen wordt deze groep ganzen m.i.v. 2018 apart onderscheiden in het FRS-systeem.

Effectenanalyse N2000-gebieden

De uitvoering van beheer in de N2000 gebieden heeft de speciale aandacht van de Faunabeheereenheid. Omdat de uitvoerbaarheid van de beschikbare natuurbeschermingswet vergunningen voor het ganzenbeheer lastiger was dan voorzien. De Faunabeheereenheid heeft een effectenanalyse laten uitvoeren m.b.t. verschillende vormen van beheer. De voorlopige uitkomsten hiervan zijn in 2017 beschikbaar gekomen. De afhandeling hiervan om dit tot uitvoering te brengen vraagt echter meer aandacht. Dit geldt ook de effectanalyses in een beperkt aantal buitendijkse N2000-gebieden alwaar niet Provincie maar het Rijk bevoegd gezag is. Dat betekent dat de FBE op dit dossier ook in 2018 actief op blijft.

Beperking aantal faunabeheerplannen

Vanwege efficiency redenen denkt de FBE dat het beperken van het aantal faunabeheerplannen en zo mogelijk het hierbij samenwerken met collega’s FBE’s voordelen biedt. De FBE heeft grote voorkeur al het ‘ganzenbeheer’ in één FBP onder brengen. Dit zo mogelijk in samenwerking met aangrenzende FBE’s. De FBE overweegt eveneens om ook ree en damhert te zijner tijd in één FBP te behandelen. Dat betekent dat wij in drie grote soortenclusters willen gaan werken. Dit levert spreiding in de (loop-)tijd en daarmee in de werkzaamheden op. De FBE beoogt daarmee effectiever en efficiënter te werken.

Faunabeheerplannen voor overige soorten

De FBE zal nog nader verkennen of het gewenst is om ook met een FBP (invasieve) exoten en verwilderde dieren te komen. Het FBP algemene soorten richt zich nu op de bekende soorten maar ook hierbij zij aangetekend dat het denkbaar is dat de FBE in volgende jaren verkenningen zal uitvoeren naar ‘nieuwe soorten’, die nu nog niet in beeld zijn, waarvan schade wordt gesignaleerd. Dit zal vooral dienen te gebeuren op aangifte vanuit het veld en gebaseerd op concrete data waaruit zou moeten blijken dat beheer voor dergelijke soorten gewenst zou zijn. Echter er is wettelijk géén verplichting tot het opstellen van een FBP voor deze soorten. Er is een zogenaamde Unielijst van (invasieve) exoten vastgesteld waardoor er een landelijk uitgangspunt voorligt dat deze soorten bij voorkeur via een opdracht kunnen gaan worden beheerd. De FBE heeft de wens dat hierin op zo kort mogelijke termijn wordt voorzien. Met name met betrekking tot het beheer van de Nijlgans is dit zeer noodzakelijk.

Faunabeheerplan Ree

Het blijft de wens van de FBE een verkenning te doen plaatsvinden naar de situatie van het ree in de provincie Noord-Holland. Deze zal uitsluitel moeten geven of het nodig is om het beheer van ree in Noord-Holland ter hand te nemen en of daarmee de noodzaak aanwezig is om een FBP op te laten stellen.

Het oorspronkelijke voornemen om een verkenning te plegen is vervallen. Voor 2018 staat het opnieuw opgenomen in de begroting. Al vele jaren is er discussie over reeënbeheer in Noord-Holland. Hierover wil de FBE duidelijkheid gaan bieden. Daarom is de FBE voornemens in 2018 een verkenning te doen uitvoeren.

Coördinatie uitvoering

De FBE zal zich dan ook meer moeten gaan inzetten op regie en de (stimulering van) de uitvoering. De FBE ziet graag dat de uitvoerders invulling geven aan een meer gecoördineerde aanpak. Dat betekent ook dat de FBE dit alleen doet in overleg met betrokkenen. Communicatie zal daarbij noodzakelijk zijn. De wijze waarop zal nog nader moeten worden bepaald en mede afhankelijk van het te voeren overleg met de WBE's en andere uitvoerders.

De FBE wil meer specifiek het gebiedsgerichte ganzenbeleid stimuleren en door communicatie en evt. middelen faciliteren. De FBE komt hier nu niet of onvoldoende aan toe. De FBE zal ook de medewerking van derden hieraan moeten gaan stimuleren.

Aanwijzing Wildaanrijdingen

Vanuit oogpunt van dierenwelzijn en verkeersveiligheid een kerntaak voor de FBE en onze uitvoerders. Voor de afhandeling van wildaanrijdingen (van met name damhert en ree) is een aanwijzing aanwezig en wordt de SWN-werkwijze gevolgd. Dit is geconcentreerd op die WBE's die met damherten en reeën te maken hebben. De FBE wil dit provinciedekkend gaan uitrollen. Er is een plan van aanpak beschikbaar op basis waarvan de FBE in 2018 de werkwijze voortzet. De FBE wil naar aanleiding van evaluatie van de praktijkervaringen een aantal knelpunten geregeld hebben.

Onderzoek en kennis

Het blijft gewenst dat de FBE zelf beschikt over onderzoeksbudget. Gebleken is dat met name op het snijvlak van de uitvoering te weinig concrete (wetenschappelijk, onderzoekstechnisch adequate) onderbouwing is. Ook als het gaat om vernieuwende innovatieve werkwijze (jachtmethoden, inzet middelen) kan monitoring nodig zijn. Praktijkervaring blijkt niet genoeg.

Dit bij voorkeur via cofinanciering samen met derden (bijvoorbeeld TBO's, WBE's en collega organisaties en BIJ12) in te zetten. Maar die ruimte is er op dit moment niet. Tevens lijkt er meer tijd nodig voor het volgen van 'actuele ontwikkelingen' zowel als het gaat om wetenschappelijk publicaties die ons werkveld betreffen en/of het gaat om de (verwerking van) jurisprudentie. Deze ruimte is er op dit moment niet of veel te beperkt aanwezig.

Ontheffingverlening, databeheer en verslaglegging

De FBE Noord-Holland heeft geen één loket functie als het gaat om het aanvragen van ontheffingen. Dat betekent dat de RUD-NHN ook eigenstandig ontheffingen uitgeeft. Dit proces verloopt buiten ons FRS systeem om. Dat heeft tot gevolg dat de hieruit voortkomende data niet bij de FBE bekend zijn en daardoor lastig in de verslaglegging zijn mee te nemen. Vooralsnog is de oplossing dat de FBE aparte digitale bestanden krijgt. En deze meeneemt in haar verslaglegging, het betreft immers vaak dezelfde diersoorten als waarop op andere wijze ook faunabeheer plaatsvindt. Dan is het logisch dit ook te kunnen verwerken. Al afgesproken is dat RUD en FBE hierover met elkaar in overleg gaan.

Juridische zaken

Het faunabeheer is omgeven door ingewikkelde en tijdrovende juridische procedures. De FBE wenst daarin een actievere rol te spelen. Deze is nu erg beperkt. Dat betekent dat wij regelmatig afwezig zijn in bezwaar en (hoger) beroepsprocedures. Mede vanwege de aanwezige werkdruk en de relatief vele juridische procedures die worden gevoerd is de Faunabeheereenheid van mening dat er meer tijd en/of middelen beschikbaar dienen te komen om hier adequaat te kunnen opereren.

Inhoudelijk is (meer) juridische en soms ook ecologische ondersteuning daarvoor gewenst.

Afsprakenkader

Gelet op de veranderende omstandigheden in de wet- en regelgeving op het gebied van het faunabeheer is het nodig dat er een nieuw afsprakenkader tussen de provincie Noord-Holland/RUD-NHN en de FBE tot stand komt. Hierin kunnen onderling rolopvatting, werkwijze en samenwerking worden vastgelegd.

Vogelgriep

Wens FBE is dat er betere communicatie plaatsvindt tussen EZ, provincie en FBE m.b.t. het sluiten en openen van de jacht/beheer e.d.. Vanuit onze FBE is initiatief genomen hier in landelijk verband de aandacht voor te vragen dat heeft er toe geresulteerd dat EZ nu rechtstreeks communiceert met de FBE's in Nederland. Dit punt vergt nog wel nadere afstemming met de provincie(s).

Interprovinciale samenwerking

De FBE is verheugd dat er een onderzoek wordt gedaan naar samenwerkingsmogelijkheden van de vier FBE's in de aangrenzende provincies. De FBE is benieuwd naar de uitkomsten hiervan. Deze zouden in 2018 tot resultaten kunnen leiden. Mogelijk kan dit bijdragen aan een effectievere uitvoering van het faunabeheer. Dit onderzoek is op dit moment nog niet afgerond. Wij hopen dat hiermee de efficiency kan worden verbeterd, de bedrijfszekerheid en slagkracht wordt vergroot. En de werkdruk mogelijk kan worden verlaagd. De verwachting is dat dit ook meer beleidsmatige afstemming vereist vanuit de verschillende provinciale besturen.

Tot slot: efficiency

De FBE heeft een Strategisch MeerJaren Programma (SMJP) is opgesteld waarin naar onze mening meer gevraagd wordt dan wij nu in financieel/personeel opzicht kunnen verkrijgen. Tot op heden is onduidelijk wat de opvatting vanuit de provincie hierover is. Wel is duidelijk dat de FBE tegen het maximum aanloopt aan wat de provincie nu begrotingstechnisch ter beschikking kan stellen. Deze beperking is ongewenst als er taken en ambities zijn die hierboven uitreiken.

De FBE is van mening dat er meer budget/uren ter beschikking dienen te komen. Dat betekent tegelijkertijd ook dat de FBE nadenkt over efficiency en effectiviteit voor het faunabeheer. Dat betekent ook dat bepaalde activiteiten anders, minder of niet gedaan kunnen worden. Wellicht dat voornoemd onderzoek hierin van betekenis kan zijn.

Helder is dat de Wet natuurbescherming en de provinciale verordening evenals de taakopvatting vanuit de provincie m.b.t. de FBE leidt tot meer verantwoordelijkheden en daarmee ook meer werk, dus meer kosten en/of uren voor de FBE.

Vanuit de FBE wordt gezocht naar en waar mogelijk ingezet op vergroting van de efficiency en effectiviteit d.w.z. daar waar mogelijk zoeken wij bijvoorbeeld de samenwerking vanuit NH met andere FBE's. Bijvoorbeeld FBP Damhert, FBP algemene soorten, interprovinciaal Schiphol uitvoerdersoverleg, Website-beheer, FRS-systeembeheer, communicatie. Doel daarbij is om vooraf efficiënter en effectiever te kunnen werken. Over het algemeen leidt dit niet alleen tot een kwaliteitsverbetering maar heeft dit ook financiële besparingen tot gevolg.

Verwerking data

Tot slot wordt opgemerkt dat de FBE alleen die data heeft verwerkt die voortkomen uit de door tussenkomst van de FBE afgegeven vrijstellingen, ontheffingen en opdrachten. Dit is overigens conform de afspraken hierover. Maar dat betekent tevens dat de rechtstreeks door de RUD-NHN afgegeven ontheffingen hierin niet zichtbaar zijn. Er is hierover contact geweest met de RUD-NHN waaruit bleek dat de RUD deze gegevens ook niet tijdig kon aanleveren gelet op de productietermijn annex publicatiedatum van dit jaarverslag.

Tevens is afgesproken dat RUD-NHN en FBE hierover in overleg gaan om te bezien of en wat voor oplossing hiervoor in de toekomst mogelijk is.

faunabeheereenheid
NOORD-HOLLAND

5. DEEL 2

FAUNABEHEER IN CIJFERS

JAARVERSLAG
FAUNABEHEERENHEID
NOORD-HOLLAND 2017

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE	2
INLEIDING	4
1 FAUNABEHEERRESULTATEN PER BESCHIKBARE ONTHEFFING	6
1.1 TOTAALRESULTAAT FAUNABEHEER 2017 PER ONTHEFFINGSTYPE.....	6
1.2 ALGEMENE ONTHEFFINGEN	7
BESLUIT 13 (2014) VOS: geldigheid tot 15 april 2019	7
BESLUIT 13 (2015) BEHEER ZOMERGANZEN: geldigheid tot 3 maart 2020.....	8
BESLUIT 15 (2016): GEBRUIK GEWEER EENDENKOOI DE HIN: geldigheid tot 1 november 2020.....	11
BESLUIT 49 (2013) GANZEN SCHIPHOL 10 KM: geldigheid tot 31 december 2018.....	12
BESLUIT 51 (2015) BROEDPAREN GANZEN: geldigheid tot 4 maart 2020	13
BESLUIT 58 (2013) NESTBEHANDELING SCHIPHOL 20KM: geldigheid tot 1 april 2018	16
1.3 PERCEELSGEBONDEN ONTHEFFINGEN	18
BESLUIT 11 (2014) SCHADEBESTRIJDING MEERKOET: geldigheid tot 16 april 2019	18
BESLUIT 12 (2014) SCHADEBESTRIJDING EKSTER: geldigheid tot 16 april 2018	18
BESLUIT 14 (2015) SCHADEBESTRIJDING ZOMERGANZEN: GELDIGHEID TOT 3 MAART 2020.....	18
BESLUIT 17 (2014) SCHADEBESTRIJDING KNOBBELZWAAN: geldigheid tot 15 april 2019	19
BESLUIT 43 (2015) SCHADEBESTRIJDING OVERWINTERENDE GANS: geldigheid tot 1 maart 2017	20
BESLUIT 45 (2015) SCHADEBESTRIJDING SMIENT: geldigheid tot 1 april 2019	21
1.4 GEBIEDSGEBONDEN ONTHEFFINGEN	22
BESLUIT 20 (2017) AANWIJZING VANGACTIES 10/20KM ZONE SCHIPHOL.....	22
BESLUIT 22 (2014) AANWIJZING DEELGEBIEDEN SCHIPHOL: geldigheid tot 1 april 2018.....	22
1.5 GROFWILD ONTHEFFING	23
BESLUIT 50 (2015) DAMHERTEN BUITEN LEEFBEBIED: geldigheid tot 18 november 2020	23
BESLUIT 49 (2015) DAMHERTEN BINNEN LEEFGEBIED: geldigheid tot 18 november 2020	23
1.6 OPDRACHT VALWILD	23

BESLUIT 39 (2014) AANWIJZING WILDAANRIJDINGEN: GELDIGHEID TOT 2 OKTOBER 2019	23
1.7 VRIJSTELLINGEN	24
LANDELIJKE VRIJSTELLING.....	24
PROVINCIALE VRIJSTELLING	25
1.8 JACHT RAPPORTAGE	28
1.9 WERENDE MIDDELEN.....	29
2.0 TOTAAL RESULTAAT FAUNABEHEER PER DIERSOORT.....	30
2.1 NATURA 2000 GEBIEDEN.....	31
2 RESULTATEN GANZENBEHEER SCHIPHOL EN OMGEVING	32
2.1 ONTHEFFINGEN SCHIPHOL	32
2.2 RUIVANGSTEN.....	33
2.3 BIRD STRIKES	34
3 SCHADECIJFERS NOORD-HOLLAND	36
4 RESULTATEN GANZENBEHEER.....	41
5 RESULTATEN VAN DE FAUNATELLINGEN	43
5.1 RESULTATEN VOORJAARSTELLING 2017	44
5.2 RESULTATEN GROFWILDTELLING 2017	50
5.2.1 DAMHERTEN	50
5.2.2 REEËN IN NOORD-HOLLAND	54
5.2.3 REEËN IN HET DUINGEBIED: NOORD-HOLLAND EN ZUID-HOLLAND.....	56
5.2.4 REEËN IN GOOI&VECHSTREEK	57
5.2.5 REEËN IN WIERINGERMEER	57
5.3 RESULTATEN ZOMERTELLING 2017	58
6 WILDAANRIJDINGEN: VALWILD	61
7 JURIDISCHE KANT VAN HET FAUNABEHEER	63
7.1 JURIDISCHE PROCEDURES	63
7.2 PROCEDURES IN 2017	63

INLEIDING

Met dit jaarverslag brengen wij de stand van zaken van het faunabeheer in Noord-Holland in beeld, dit voor zover dit het werkveld van de FBE betreft en de wettelijke rapportage verplichtingen, van zowel de Wet Natuurbescherming als de verordening van de Provincie Noord-Holland. Dit is het eerste jaar dat de FBE rapporteert volgens de nieuwe verordening, is de analyse van verschillende trends nog niet mogelijk, aangezien je daar meerdere jaren voor nodig hebt.

De FBE laat zien welke ontheffingen in dit verslagjaar actief zijn geweest en welk afschot of vangst op basis daarvan heeft plaatsgevonden¹. Het ganzenbeheer op en rondom Schiphol wordt nader belicht, hiervoor heeft Luchthaven Schiphol de gegevens geleverd rondom de Bird strikes meldingen en tellingen van groepen op het Schiphol terrein. Het Faunafonds/B12 heeft gegevens geleverd over de getaxeerde landbouwschade². De weergave van de wildaanrijdingen vindt plaats mede op basis van de gegevens vanuit het BOA-registratiesysteem (BRS) en is gevalideerd via de meldkamers van politie. Daarna volgt de weergave van de verschillende tellingen.

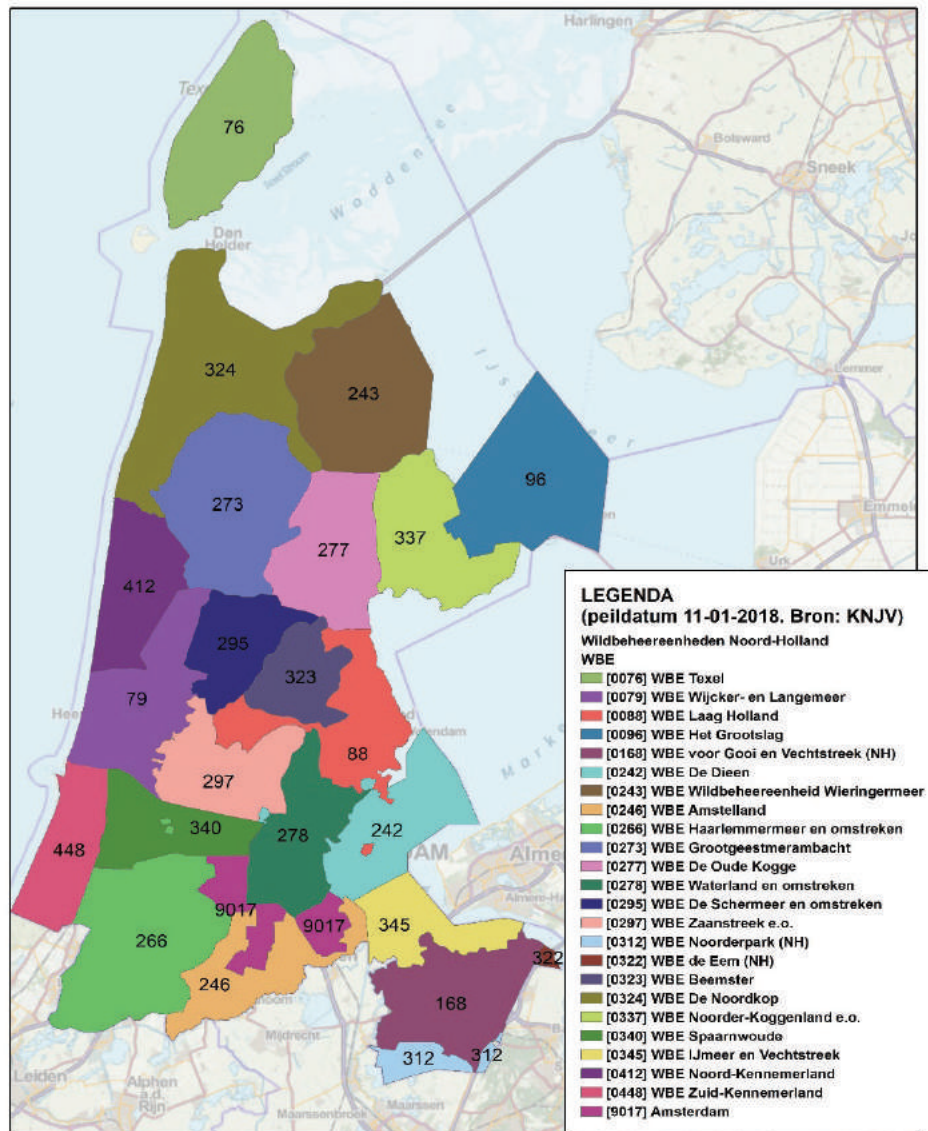
Met dit geheel brengen we de effectiviteit van de uitgevoerde maatregelen ten opzichte van de schade en overlast in beeld. De ontheffingen die rechtstreeks en dus buiten de FBE om door de RUD NHN zijn afgegeven, zijn niet verwerkt in dit jaarverslag. Gegevens hiervoor konden niet worden geleverd in de door ons gevraagde termijn.

Bovenstaande leidt ertoe dat wij de balans in beeld brengen tussen enerzijds het beheer (met name afschot) en anderzijds landbouwschade, wildaanrijdingen en vogelaanvaringen en de populatieontwikkeling. Het is een tussenstand; dit jaarverslag heeft niet het karakter van een evaluatie van de afzonderlijke Faunabeheerplannen. Op de volgende bladzijde de kaart van alle WBE's, het werkgebied van de FBE Noord-Holland.

Tot slot biedt het laatste deel van het jaarverslag ook een overzicht van onze juridische activiteiten. De uitvoering van het faunabeheer vraagt steeds meer juridische inspanningen.

¹ Deze gegevens worden gedurende het jaar bijgehouden door de uitvoerende partijen in onder andere het FRS (faunaregistratiesysteem) en BRS (BOA registratiesysteem).

² De gegevens zijn hierbij alleen de laatste stand van zaken, dan met vermelding van een datum, omdat deze in een later stadium nog kunnen wijzigen, zoals de schadebedragen uit het SRS (schaderegistratiesysteem).

Afbeelding 0: de WBE's van Noord-Holland, het werkgebied van de FBE (Bron: KNJV)

1 FAUNABEHEERRESULTATEN PER BESCHIKBARE ONTHEFFING

De Faunabeheereenheid beschikt over door Gedeputeerde Staten afgegeven ontheffingen en aanwijzingen. Op basis van deze ontheffingen en aanwijzingen geeft de Faunabeheereenheid machtigingen uit aan de uitvoerders. Onderstaand een overzicht van de in 2017 geldige GS-besluiten, met de in het Faunaregistratiesysteem (FRS) gerapporteerde resultaten.

1.1 TOTAALRESULTAAT FAUNABEHEER 2017 PER ONTHEFFINGSTYPE

Voor de verschillende ontheffingen worden in deze paragraaf de resultaten weergegeven. Als eerste een overzicht van het totale afschot en deductie voor 2017. (tabel1) Daarna volgen tabellen met de uitsplitsing per ontheffing en per diersoort.

Tabel 1: Totaal overzicht 2015 t/m 2017: Afschot & reductie per soort ontheffing van Noord-Holland en de vrijstellingen. (Bron: FRS)

Soort ontheffing	Totaal afschot/reductie 2015	Totaal afschot/reductie 2016	Totaal afschot/reductie 2017
Algemene ontheffing	Afschot: 56.293	Afschot: 80.460 369 nesten/ 1.308 eieren	Afschot: 61.706 328 nesten / 1.828 eieren
Perceelgebonden ontheffingen	Afschot: 11.964	Afschot: 6.942	Afschot: 1.588
Gebiedsgebonden ontheffingen	Afschot: 559	Afschot: 555 257 nesten: 1.101 eieren	Afschot: 1.309 150 nesten : 854 eieren
Grofwild ontheffing	Afschot: 19	Afschot: 1.111	Afschot: 1.594
Aanwijzing wilddaanrijdingen	Valwild: 127	Valwild: 98	Valwild: 114
Vrijstellingen	N.v.t.	1.150 nesten: 10.600 eieren	Afschot: 31.430 883 nesten : 4068 eieren
Jacht			Afschot: 32.988
Ruivangsten	Vangsten: 37.625	Vangsten: 0	Vangsten: 11.585
TOTAAL:	Afschot: 68.835 Valwild: 127	Afschot: 89.068 Valwild: 98 1.776 nesten/ 13.009 eieren	Afschot: 130.724 Valwild: 114 1.361 nesten/ 6.750 eieren

1.2 ALGEMENE ONTHEFFINGEN

In deze paragraaf alle algemene ontheffingen, met de resultaten per WBE onderverdeeld naar diersoort.

BESLUIT 13 (2014) VOS: geldigheid tot 15 april 2019

Periode: 1 februari t/m 15 juli

Tabel 2: Afschot vossen per wildbeheereenheid in Noord-Holland. (Bron FRS)

WBE	Afschot vossen
Wijcker- en Langemeer (0079)	25
Laag Holland (0088)	8
voor Gooi en Vechtstreek (NH) (0168)	16
De Dieen (0242)	24
Wildbeheereenheid Wieringermeer (0243)	4
Amstelland (0246)	1
St. Jacht- en Faunabeheer Waterland (0260)	1
De Purmer (0263)	3
De Schermeer en omstreken (0295)	10
Zaanstreek e.o. (0297)	40
Beemster (0323)	3
De Noordkop (0324)	60
Noorder-Koggenland e.o. (0337)	17
Spaarnwoude (0340)	14
Noord-Kennemerland (0412)	13
TOTAAL	239

BESLUIT 13 (2015) BEHEER ZOMERGANZEN: geldigheid tot 3 maart 2020

periode: 1 maart t/m 31 oktober

Tabel 3: Afschot ganzen op de ontheffing zomerganzen per wildbeheereenheid in Noord-Holland. (Bron FRS)

Diersoort per WBE	Afschot
Boerengans (verwilderd)	43
Brandgans	20
Grauwe Gans	2.330
Texel (0076)	2.393
Boerengans (verwilderd)	7
Brandgans	67
Grauwe Gans	1.158
Wijcker- en Langemeer (0079)	1.232
Boerengans (verwilderd)	21
Brandgans	156
Grauwe Gans	2.170
Laag Holland (0088)	2.347
Boerengans (verwilderd)	6
Brandgans	12
Canadese Gans	6
Grauwe Gans	437
Het Grootslag (0096)	461
Boerengans (verwilderd)	1
Brandgans	32
Grauwe Gans	673
t Ouwe Land (0110)	706
Boerengans (verwilderd)	2
Brandgans	23
Canadese Gans	1
Grauwe Gans	1.488
Gooi en Vechtstreek (NH) (0168)	1.514

Boerengans (verwilderd)	8
Brandgans	461
Grauwe Gans	2.800
De Dieen (0242)	3.269
Boerengans (verwilderd)	14
Brandgans	178
Grauwe Gans	1.103
Wildbeheereenheid Wieringermeer (0243)	1.295
Boerengans (verwilderd)	12
Brandgans	18
Grauwe Gans	124
Kolgans	18
St. Jacht- en Faunabeheer Waterland (0260)	172
Boerengans (verwilderd)	5
Brandgans	16
Grauwe Gans	1.097
De Purmer (0263)	1.118
Boerengans (verwilderd)	62
Brandgans	118
Canadese Gans	57
Grauwe Gans	1.757
Grootgeestmerambacht (0273)	1.994
Boerengans (verwilderd)	15
Brandgans	160
Grauwe Gans	1.164
De Oude Kogge (0277)	1.339
Boerengans (verwilderd)	67
Brandgans	149
Grauwe Gans	2.698
Waterland en omstreken (0278)	2.914
Boerengans (verwilderd)	157

Brandgans	377
Grauwe Gans	4.142
De Schermeer en omstreken (0295)	4.676
Boerengans (verwilderd)	219
Brandgans	619
Grauwe Gans	5.092
Zaanstreek e.o. (0297)	5.930
Grauwe Gans	199
Noorderpark (NH) (0312)	199
Brandgans	128
Canadese Gans	11
Grauwe Gans	258
de Eem (NH) (0322)	397
Boerengans (verwilderd)	70
Brandgans	335
Grauwe Gans	4.343
Beemster (0323)	4.748
Boerengans (verwilderd)	25
Brandgans	225
Canadese Gans	24
Grauwe Gans	2.626
De Noordkop (0324)	2.900
Boerengans (verwilderd)	15
Brandgans	104
Canadese Gans	5
Grauwe Gans	2.130
Noorder-Koggenland e.o. (0337)	2.254
Boerengans (verwilderd)	3
Brandgans	14
Canadese Gans	2
Grauwe Gans	2.643

IJmeer en Vechtstreek (0345)	2.662
Boerengans (verwilderd)	2
Brandgans	21
Grauwe Gans	145
Banne Wormer, Jisp en Neck (0357)	168
Boerengans (verwilderd)	3
Brandgans	2
Canadese Gans	4
Grauwe Gans	156
Noord-Kennemerland (0412)	165
Boerengans (verwilderd)	5
Grauwe Gans	67
Zuid-Kennemerland (0448)	72
TOTAAL	44.925

BESLUIT 15 (2016): GEBRUIK GEWEER EENDENKOOI DE HIN: geldigheid tot 1 november 2020

Periode: 1 maart t/m 31 oktober

Deze ontheffing valt onder de rapportage van de zomerganzenontheffing (besluit 13 2015).

Tabel 4: Geen afschot geregistreerd voor de Eendenkooi De Hin in 2017. (Bron FRS)

Geen afschot in 2017 in FRS

BESLUIT 49 (2013) GANZEN SCHIPHOL 10 KM: geldigheid tot 31 december 2018

Periode: jaarrond

Tabel 5: Afschot ganzensoorten op de ontheffing Schiphol in de 10km zone, per wildbeheereenheid in Noord-Holland. (Bron FRS)

Diersoort per WBE	Afschot
Boerengans (verwilderd)	3
Canadese Gans	4
Grauwe Gans	276
Kolgans	1
Nijlgans	101
Wijcker- en Langemeer (0079)	385
Boerengans (verwilderd)	5
Brandgans	17
Canadese Gans	108
Grauwe Gans	2.962
Kolgans	139
Nijlgans	364
Amstelland (0246)	3.595
Boerengans (verwilderd)	225
Brandgans	30
Canadese Gans	147
Grauwe Gans	2.321
Indische gans	6
Kolgans	17
Nijlgans	858
Haarlemmermeer en omstreken (0266)	3.604
Boerengans (verwilderd)	21
Brandgans	134
Canadese Gans	20
Grauwe Gans	3.290
Kolgans	10

Nijlgans	884
Zaanstreek e.o. (0297)	4.359
Boerengans (verwilderd)	2
Brandgans	6
Canadese Gans	24
Grauwe Gans	512
Kolgans	8
Nijlgans	77
Spaarnwoude (0340)	629
Canadese Gans	9
Grauwe Gans	90
Kolgans	4
Nijlgans	15
Zuid-Kennemerland (0448)	118
TOTAAL	12.690

BESLUIT 51 (2015) BROEDPAREN GANZEN: geldigheid tot 4 maart 2020

Periode: 1 februari t/m 31 maart

Tabel 6: Afschot ganzensoorten op de ontheffing broedparen, per wildbeheereenheid in Noord-Holland. (Bron FRS)

Diersoort per WBE	Afschot
Boerengans (verwilderd)	4
Brandgans	1
Canadese Gans	2
Grauwe Gans	400
Texel (0076)	407
Boerengans (verwilderd)	1
Grauwe Gans	71
Wijcker- en Langemeer (0079)	72
Boerengans (verwilderd)	3
Brandgans	9

Grauwe Gans	92
Laag Holland (0088)	104
Canadese Gans	3
Grauwe Gans	141
Het Grootslag (0096)	144
Brandgans	5
Grauwe Gans	38
t Ouwe Land (0110)	43
Canadese Gans	4
Grauwe Gans	49
voor Gooi en Vechtstreek (NH) (0168)	53
Boerengans (verwilderd)	2
Brandgans	23
Grauwe Gans	130
De Dieen (0242)	155
Grauwe Gans	71
Wildbeheereenheid Wieringermeer (0243)	71
Brandgans	9
Grauwe Gans	27
Amstelland (0246)	36
Brandgans	7
Grauwe Gans	47
St. Jacht- en Faunabeheer Waterland (0260)	54
Grauwe Gans	85
De Purmer (0263)	85
Boerengans (verwilderd)	14
Brandgans	8
Canadese Gans	2
Grauwe Gans	121
Zwaangans	6
Grootgeestmerambacht (0273)	145

Boerengans (verwilderd)	2
Grauwe Gans	18
De Oude Kogge (0277)	20
Boerengans (verwilderd)	29
Brandgans	32
Grauwe Gans	173
Waterland en omstreken (0278)	234
Boerengans (verwilderd)	42
Brandgans	26
Grauwe Gans	259
De Schermeer en omstreken (0295)	327
Boerengans (verwilderd)	67
Brandgans	82
Canadese Gans	1
Grauwe Gans	464
Zaanstreek e.o. (0297)	614
Grauwe Gans	2
Noorderpark (NH) (0312)	2
Grauwe Gans	17
de Eem (NH) (0322)	17
Boerengans (verwilderd)	3
Brandgans	2
Grauwe Gans	40
Beemster (0323)	45
Boerengans (verwilderd)	8
Brandgans	44
Canadese Gans	13
Grauwe Gans	239
Nijlgans	2
De Noordkop (0324)	306
Brandgans	31

Canadese Gans	1
Grauwe Gans	254
Noorder-Koggenland e.o. (0337)	286
Canadese Gans	5
Grauwe Gans	167
IJmeer en Vechtstreek (0345)	172
Boerengans (verwilderd)	1
Grauwe Gans	1
Banne Wormer, Jisp en Neck (0357)	2
Grauwe Gans	23
Noord-Kennemerland (0412)	23
TOTAAL	3.417

BESLUIT 58 (2013) NESTBEHANDELING SCHIPHOL 20KM: geldigheid tot 1 april 2018

Periode: jaarrond

Tabel 7: Reductie van eieren en nesten op de ontheffing nestbehandeling Schiphol 0-20 km, per wildbeheereenheid in Noord-Holland. (Bron FRS)

Diersoort per WBE	Aantal Eieren	Aantal nesten
Brandgans	200	34
Grauwe gans	448	70
Nijlgans	24	4
Amstelland (0246)	672	108
Grauwe gans	191	27
De Noordkop (0324)	191	27
Canadese gans	4	1
Grauwe gans	249	51
Nijlgans	12	2
Haarlemmermeer en omstreken (0266)	265	54
Grauwe gans	24	6
Het Grootslag (0096)	24	6
Grauwe gans	676	133

Spaarnwoude (0340)	676	133
TOTAAL	1.828	328

1.3 PERCEELSGEBONDEN ONTHEFFINGEN

Hieronder alle voor 2017 geldige perceelsgebonden ontheffingen, met de resultaten onderverdeeld naar diersoort per WBE.

BESLUIT 11 (2014) SCHADEBESTRIJDING MEERKOET: geldigheid tot 16 april 2019

Periode: 1 oktober t/m 1 juni

Meerkoet is op de vrijstelling gerapporteerd.

Tabel 8: Geen afschot geregistreerd op de ontheffing schadebestrijding meerkoet. (Bron FRS)

Geen afschot in FRS

BESLUIT 12 (2014) SCHADEBESTRIJDING EKSTER: geldigheid tot 16 april 2018

Periode: 15 juni t/m 15 november

Ekster is op de vrijstelling gerapporteerd.

Tabel 9: Geen afschot geregistreerd op de ontheffing schadebestrijding ekster. (Bron FRS)

Geen afschot in FRS

BESLUIT 14 (2015) SCHADEBESTRIJDING ZOMERGANZEN: GELDIGHEID TOT 3 MAART 2020

Periode: 1 maart t/m 31 oktober

Een groot gedeelte van het afschot van de zomerganzen is op de vrijstelling gerapporteerd.

Tabel 10: Afschot van ganzen voor de ontheffing schadebestrijding zomerganzen, per wildbeheereenheid in Noord-Holland. (Bron FRS)

Diersoort per WBE	Afschot
Brandgans	9
Grootgeestmerambacht (0273)	9
Brandgans	4
Grauwe Gans	6
De Schermeer en omstreken (0295)	10
Brandgans	4
Grauwe Gans	32
De Noordkop (0324)	36
TOTAAL	55

BESLUIT 17 (2014) SCHADEBESTRIJDING KNOBBELZWAAN: geldigheid tot 15 april 2019

Periode: jaarrond

Een groot gedeelte van het afschot van de knobbelzwaan is op de vrijstelling gerapporteerd.

Tabel 10: Afschot van knobbelzwanen op de ontheffing schadebestrijding knobbelzwaan, per wildbeheereenheid in Noord-Holland. (Bron FRS)

WBE	Afschot knobbelzwaan
Grootgeestmerambacht (0273)	3
De Schermeer en omstreken (0295)	11
Noorder-Koggenland e.o. (0337)	18
TOTAAL	32

BESLUIT 43 (2015) SCHADEBESTRIJDING OVERWINTERENDE GANS: geldigheid tot 1 maart 2017

Periode: 1 november t/m eind februari - Tabel 11: Afschot van ganzen op de ontheffing schadebestrijding overwinterende gans, per wildbeheereenheid in Noord-Holland. (Bron FRS)

Diersoort per WBE	Afschot
Grauwe Gans	145
Kolgans	45
Texel (0076)	190
Grauwe Gans	5
Wildbeheereenheid Wieringermeer (0243)	5
Grauwe Gans	5
Kolgans	2
De Purmer (0263)	7
Boerengans (verwilderd)	2
Brandgans	1
Grauwe Gans	64
Kolgans	12
De Schermeer en omstreken (0295)	79
Boerengans (verwilderd)	20
Grauwe Gans	152
Kolgans	57
Beemster (0323)	229
Boerengans (verwilderd)	1
Brandgans	41
Grauwe Gans	86
Kolgans	8
De Noordkop (0324)	136
Brandgans	1
Grauwe Gans	4
Kolgans	2
Noorder-Koggenland e.o. (0337)	7
TOTAAL	653

BESLUIT 45 (2015) SCHADEBESTRIJDING SMIENT: geldigheid tot 1 april 2019

Periode: 1 oktober t/m 31 maart

Deze ontheffing is maar een gedeelte van het jaar opengesteld geweest, wegens juridische procedure.

Tabel 12: Afschot van smienten op de ontheffing schadebestrijding smient, per wildbeheereenheid in Noord-Holland. (Bron FRS)

WBE	Afschot Smienten
Laag Holland (0088)	100
De Dieen (0242)	1
Grootgeestmerambacht (0273)	76
De Oude Kogge (0277)	101
Waterland en omstreken (0278)	30
De Schermeer en omstreken (0295)	54
Zaanstreek e.o. (0297)	229
Beemster (0323)	197
Noorder-Koggenland e.o. (0337)	60
TOTAAL	848

1.4 GEBIEDSGEBONDEN ONTHEFFINGEN

In deze paragraaf alle resultaten van het faunabeheer op gebiedsgebonden ontheffingen, onverdeeld naar diersoort per WBE.

BESLUIT 20 (2017) AANWIJZING VANGACTIES 10/20KM ZONE SCHIPHOL

Periode: 15 mei t/m 9 juli

De aanwijzing was geheel ten behoeve van de uitvoering van Duke Faunabeheer.

Tabel 13: Resultaat van de vangacties op de aanwijzing vangacties 10/20km zone van Schiphol, per wildbeheereenheid in Noord-Holland. (Bron FRS)

WBE	Vangsten Grauwe ganzen binnen de 20 km
Duke Faunabeheer	2.047
TOTAAL	2.047

BESLUIT 22 (2014) AANWIJZING DEELGEBIEDEN SCHIPHOL: geldigheid tot 1 april 2018

Periode: jaarrond, behalve kolgans en brandgans

Tabel 14: Resultaat van de reductie van eieren en nesten in verschillende deelgebieden t.b.v. Schiphol, per wildbeheereenheid in Noord-Holland. (Bron FRS)

Diersoort per WBE	Afschot	Aantal eieren	Aantal nesten
Brandgans	11	0	0
Canadese gans	5	4	1
Grauwe Gans	14	249	51
Nijlgans	4	12	2
Amstelland	34	265	54
Brandgans	18	200	34
Grauwe Gans	278	365	58
Canadese Gans	14	0	0
Nijlgans	91	24	4
Haarlemmermeer en omstreken	401	589	96
TOTAAL	435	854	150

1.5 GROFWILD ONTHEFFING

BESLUIT 50 (2015) DAMHERTEN BUITEN LEEFGEBIED: geldigheid tot 18 november 2020

BESLUIT 49 (2015) DAMHERTEN BINNEN LEEFGEBIED: geldigheid tot 18 november 2020

Periode: jaarrond

Tabel 15: Afschot van damherten op de grofwild ontheffing, per wildbeheereenheid in Noord-Holland. (Bron FRS)

WBE	Afschot damherten buiten en binnen leefgebied
Buiten leefgebied	60
Binnen leefgebied	1.534
Zuid-Kennemerland (0448)	1.594
TOTAAL	1.594

1.6 OPDRACHT VALWILD

BESLUIT 39 (2014) AANWIJZING WILDAANRIJDINGEN: GELDIGHEID TOT 2 OKTOBER 2019

Periode: jaarrond

Tabel 16: Resultaat van de afhandelingen van valwild op de ontheffing wildaanrijdingen in Noord-Holland. (Bron FRS)

Diersoort per WBE	Valwild aantallen
Damhert	47
Ree	67
TOTAAL	114

1.7 VRIJSTELLINGEN

LANDELIJKE VRIJSTELLING

Landelijk vrijgesteld zijn de volgende 6 soorten:

- 1) Konijn,
- 2) Houtduif,
- 3) Vos,
- 4) Canadese gans,
- 5) Kraai,
- 6) Kauw.

Tabel 16: Afschot per wildebeheereenheid in Noord-Holland op basis van de landelijke vrijstelling. (Bron FRS)

WBE / vrijgestelde soorten	Canadese gans	Houtduif	Kauw	Konijn	Vos	Zwarte Kraai	Totaal
Texel (0076)	4	41	105			55	205
Wijcker- en Langemeer (0079) (+1 gerapporteerde mol)	6	700	943	25	29	325	2.028
Laag Holland (0088)	58	11	32		9	54	164
Het Grootslag (0096)	26	295	187	9	10	54	581
t Ouwe Land (0110)	4	148	59			54	265
voor Gooi en Vechtstreek (NH) (0168)	29	58	8		10	13	118
De Dieen (0242)	2	6	63		12	64	147
Wildbeheereenheid Wieringermeer (0243)	17	949	443		38	196	1.643
Amstelland (0246)	4	213	81		3	100	401
St. Jacht- en Faunabeheer Waterland (0260)			1			9	10
De Purmer (0263)	3	231	103		11	136	484
Haarlemmermeer en omstreken (0266)	24	5.559	527	423	19	402	6.954
Grootgeestmerambacht (0273)	60	957	475	5	9	443	1.949
De Oude Kogge (0277)	20	738	396		6	322	1.482
Waterland en omstreken (0278)	117	3	37		6	99	262
De Schermeer en omstreken (0295)	136	551	220		20	143	1.070
Zaanstreek e.o. (0297)	13	49	57		18	112	249
Noorderpark (NH) (0312)		26		9		20	55
de Eem (NH) (0322)	40						40
Beemster (0323)	4	1.337	250		12	145	1.748

De Noordkop (0324)	57	413	641	178	107	351	1.747
Noorder-Koggenland e.o. (0337)	34	527	378	18	16	52	1.025
Spaarnwoude (0340)					11	6	17
IJmeer en Vechtstreek (0345)	4	227	118	39	37	392	817
Banne Wormer, Jisp en Neck (0357)						1	1
Noord-Kennemerland (0412)	17	145	136		48	189	535
Zuid-Kennemerland (0448)	8		1				9
TOTAAL	687	13.184	5.261	706	431	3.737	24.006

PROVINCIALE VRIJSTELLING

In Noord-Holland zijn door de Provincie de volgende 10 soorten vrijgesteld:

- 1) Boerengans/Hybride,
- 2) Brandgans,
- 3) Ekster,
- 4) Gaai,
- 5) Grauwe gans,
- 6) Knobbelzwaan,
- 7) Kolgans,
- 8) Meerkoet,
- 9) Spreeuw,
- 10) Wilde eend.

Deze soorten zijn vrijgesteld in geval van directe schadebestrijding. Hieronder de resultaten van het afschot op deze onder de vrijstelling gerapporteerde soorten per WBE uit FRS.

Tabel 17: Afschot per wildbeheereenheid in Noord-Holland op basis van de Provinciale vrijstelling. (Bron FRS)

Diersoort per WBE	Boerengans	Brandgans	Ekster	Gaai	Grauwe gans	Knobbelzwaan	Kolgans	Meerkoet	Wilde eend	Totaal
Texel (0076)		0			183					183
Wijcker- en Langemeer (0079)					18					8
Laag Holland (0088)	19	26			221	6	19	2		293
Het Grootslag (0096)					135	6		15		156
t Ouwe Land (0110)					58	15		5		78
voor Gooi en Vechtstreek (NH) (0168)					365	6	31		4	406
De Dieen (0242)		109			178	21	207	19		534
Wildbeheereenheid Wieringermeer (0243)	8	3			95					106
Amstelland (0246)					49	44		36		129
St. Jacht- en Faunabeheer Waterland (0260)	1	22			255	38				316
De Purmer (0263)					7	158				165
Haarlemmermeer en omstreken (0266)	29	14			192	82		619	20	956
Grootgeestmerambacht (0273)	15	5			136	116		118		390
De Oude Kogge (0277)		5			78	66		82		231
Waterland en omstreken (0278)	21	10			69	52	5			157
De Schermeer en omstreken (0295)	1	29			491	47	11	2		581
Zaanstreek e.o. (0297)	8	4			217	137	7	18		391
Noorderpark (NH) (0312)					6					6
de Eem (NH) (0322)	1						11			12
Beemster (0323)	70	140			727	88	25			1.050
De Noordkop (0324)		41			197	72	11	154	8	483
Noorder-Koggenland e.o. (0337)		6	41	1	59	131	3	14	5	260
Spaarnwoude (0340)					31					31
IJmeer en Vechtstreek (0345)					197	116	27	84	8	432
Banne Wormer, Jisp en Neck (0357)	3	3			95					101
Noord-Kennemerland (0412)					70					70
Zuid-Kennemerland (0448)										0
TOTAAL	176	417	41	1	4.129	1.201	357	1.168	45	7.535

Tabel 18: Resultaten van de eieren en nesten reductie per wildbeheereenheid in Noord-Holland op basis van de Provinciale vrijstelling. (Bron FRS)

WBE	Aantal eieren	Aantal nesten
Amsterdam	878	314
Amstelland	864	209
Beemster	35	7
De Noordkop	876	112
De Purmer	6	0
Grootgeestmerambacht	82	9
Haarlemmermeer en omstreken	1.040	182
Spaarnwoude	25	8
St. Jacht- en Faunabeheer Waterland	100	20
Zaanstreek e.o.	162	22
TOTAAL	4.068	883

Tabel 19: Resultaat van eieren en nesten reductie per diersoort op basis van de Provinciale vrijstelling. (Bron FRS)

Diersoort	Aantal eieren	Aantal nesten
Knobbelzwaan	41	7
Boerengans (verwilderd)	67	12
Canadese gans	27	5
Grauwe gans	3.933	585
Kolgans		1
TOTAAL	4.068	883

Het aantal behandelende eieren dat is teruggemeld, is bijna de helft van vorig jaar. Het lijkt erop dat mede omdat het rapporteren hiervan op de vrijstelling moet gebeuren, minder is teruggemeld. Daarbij heeft bijvoorbeeld Staatsbosbeheer geen resultaten in FRS gezet, deze zijn dan ook niet meegenomen, maar leidt wel tot de conclusie dat het aantal behandelde eieren en nesten in werkelijkheid veel hoger ligt.

1.8 JACHT RAPPORTAGE

Tabel 20: Resultaat van de benutting van de wildsoorten: Fazant, Haas, Houtduif, Konijn en Wilde eend. (Bron FRS)

Diersoort per WBE	Fazant	Haas	Houtduif	Konijn	Wilde Eend	Totaal
Amstelland (0246)	7	374	136	0	469	986
Banne Wormer, Jisp en Neck (0357)	0	0	0	0	4	4
Beemster (0323)	15	566	7	0	838	1.426
De Dieen (0242)	25	298	6	0	824	1.153
De Noordkop (0324)	38	1.073	718	15	2.051	3.895
De Oude Kogge (0277)	20	1.566	245	7	1.276	3.114
De Purmer (0263)	13	10	3	0	515	541
De Schermeer en omstreken (0295)	54	234	15	0	1.108	1.411
Grootgeestmerambacht (0273)	33	1.622	186	0	1.583	3.424
Haarlemmermeer en omstreken (0266)	131	1.293	465	88	1.110	3.087
Het Grootslag (0096)	10	385	135	1	551	1.082
IJmeer en Vechtstreek (0345)	0	201	239	1	777	1.218
Laag Holland (0088)	49	705	374	3	902	2.033
Noorder-Koggenland e.o. (0337)	51	974	214	24	990	2.253
Noorderpark (NH) (0312)	0	3	0	11	8	22
Noord-Kennemerland (0412)	1	115	25	2	398	541
Spaarnwoude (0340)	3	5	0	0	16	24
St. Jacht- en Faunabeheer Waterland (0260)	7	0	0	0	64	71
t Ouwe Land (0110)	3	327	64	0	242	636
Texel (0076)	60	509	58	1	205	833
voor Gooi en Vechtstreek (NH) (0168)	0	26	49	0	105	180
Waterland en omstreken (0278)	4	224	7	0	355	590
Wijcker- en Langemeer (0079)	24	188	18	0	430	660
Wildbeheereenheid Wieringermeer (0243)	122	957	148	5	902	2.134
Zaanstreek e.o. (0297)	29	217	85	0	1.339	1.670
TOTAAL	699	11.872	3.197	158	17.062	32.988

1.9 WERENDE MIDDELEN

Hierbij de geregistreerde inzet van verschillende activiteiten waaronder de werende middelen. Inzet van werende middelen is in een ontheffing verplicht voorafgaand aan het gebruik van het geweer. Veel inzet van deze middelen wordt niet geregistreerd omdat niet iedereen een machtiging voor schadebestrijding met het geweer aanvraagt en inzet van de werende middelen zonder geweer gewoon mogen zonder machtiging en registratie. Om toch een beeld te geven welke middelen er onder de diverse machtigingen zijn ingezet, hieronder een overzicht. Daarbij nog de opmerking dat de inzet van het geweer, zij voor jacht of schadebestrijding, in alle gevallen ook een (soms tijdelijk) verjagend effect heeft. Een analyse van de ontwikkeling van populaties op grond van de inzet van werende middelen is niet mogelijk, omdat het verband niet te leggen is, deze middelen reduceren nooit de populatie.

Tabel 21: Overzicht van voorbeelden van de inzet van werende middelen, zoals gerapporteerd in FRS. (Bron FRS)

Ingezette activiteiten	Aantal
Afschot jachtsoorten	3.408
Anders	950
Bejaagd (= aan verjaging ondersteunend afschot)	36.664
Camouflagenetten	1
Flitslampen	6
Flitsmolens	1
Gevangen en gedood	23
Geweer (als akoestisch middel)	1.337
Knalapparaat	38
Kunstmatige lichtbronnen	437
Landbouwvoertuigen	108
Nabootsing roofvogel	6
Nestreductie	39
Schriklint/koord	6
Stokken met linten / vlaggen	33
Verjaging overig	1.316
Vlaggen	12
Vogelafweerpistool	721
Vogelverschrikkers	4
TOTAAL	45.110

2.0 TOTAAL RESULTAAT FAUNABEHEER PER DIERSOORT

Bij een vergelijking van 2016 met 2017 moet worden opgemerkt dat in 2016 geen jachtcijfers zijn gerapporteerd in FRS en meegenomen in onderstaand overzicht. Dat geeft een beperking voor de vergelijking van een aantal diersoorten: de jachtsoorten.

Tabel 22: Totaalresultaat van het afschot en de reductie voor 2016 en 2017. (Bron: FRS)

Diersoort	Afschot 2016	Reductie 2016	Afschot 2017	Reductie 2017
Gaai	20		1	
Ekster	69		41	
Meerkoet	703		1.168	
Knobbelzwaan	856	1 ei	1.233	7 nesten: 41 eieren
Smient	832		848	
Vos	498		670	
Boerengans (verwilderd)	1.672	1 nest: 28 eieren	1.393	12 nesten: 67 eieren
Brandgans	4.455	213 nesten: 1.282 eieren	4.207	68 nesten: 400 eieren
Canadese gans	3.411	6 nesten: 29 eieren	1.159	7 nesten: 35 eieren
Grauwe gans	74.333	1.543 nesten: 11.337 eieren	59.409	1.254 nesten: 6.135 eieren
Indische gans	10		6	
Nijlgans	1.864	13 nesten: 332 eieren	2.396	12 nesten: 72 eieren
Kolgans	1.099		680	1 nest
Damhert	1.111		1.594	
Wilde eend	10.419		17.107	
Haas	7.062		11.879	
Fazant	393		692	
Konijn	512		864	
Houtduif	14.638		16.381	
Zwarte kraai	4.978		3.737	
Kauw	8.286		5.259	
Zwaangans			16	
Huiskraai			5	
TOTAAL:	137.222	1.776 NESTEN: 13.009 EIEREN	130.724	1.361 NESTEN: 6.750 EIEREN

2.1 NATURA 2000 GEBIEDEN

Noord-Holland heeft 19 Natura2000 gebieden: dit zijn gebieden met een apart beschermingsregime. Het faunabeheer in deze gebieden is uiterst beperkt en betreft in Noord-Holland voornamelijk ganzenbeheer en mogelijk vossen.

De rapportage en analyse voor de Natura 2000 gebieden kan nog niet worden opgenomen dit jaar, redenen hiervoor:

- 1) Er zijn voor 2017 geen telgegevens van de zomerganzen voor de Natura2000 gebieden apart gerapporteerd en daarmee niet beschikbaar.
- 2) En afschotcijfers zijn door technische oorzaken nog niet tijdig voor dit jaarverslag beschikbaar.

Naam Natura 2000 gebied
Abtskolk & de Putten
Duinen Den Helder Callantsoog
Duinen en Lage Land Texel
Eemmeer en Gooimeer zuidoever
Eilandspolder
IJsselmeer
Ilperveld, Varkenland, Oostzanerveld & Twiske
Kennemerland zuid
Markermeer, IJmeer
Naardermeer
Noord-Hollands Duinreservaat
Noordzee kustzone
Oostelijke Vechtplassen
Polder Westzaan
Polder Zeevang
Schoolse Duinen
Waddenzee
Wormer en Jisperveld & Kalverpolder
Zwanewater/Petteerderduinen

2 RESULTATEN GANZENBEHEER SCHIPHOL EN OMGEVING

Het ganzenbeheer rondom Schiphol is geregeld met een eigen faunabeheerplan en aparte ontheffingen. Het beheer rondom Schiphol is hoofdzakelijk gericht op de luchtverkeersveiligheid. Een aanvaring met een vogel in de motor van een vliegtuig heeft vaak grote gevolgen voor de veiligheid van het vliegtuig en de omgeving op de grond in geval van noodlanding en veroorzaakt daarnaast ook grote materiele schade. In 2016 waren er 3 ernstige incidenten bij het opstijgen waarbij een vliegtuig in nood kwam en er S.O.S. moest worden afgegeven naar de verkeerstoren. Ganzen zijn natuurlijk niet de enige vogels op en rond Schiphol, er zijn meer soorten die een hoog risico vormen voor de vliegveiligheid. Maar omdat ganzen in grote getalen aanwezig zijn en of overvliegen, is het beheer via de FBE daarop gefocust.

2.1 ONTHEFFINGEN SCHIPHOL

Hieronder de resultaten van de ontheffingen voor Schiphol, apart nogmaals vermeld.

Tabel 23: Samenvattend overzicht van de Schiphol ontheffingen. (Bron: FRS)

Algemene ontheffingen	Geldigheid / periode	Totaal 2017
Besluit 49 (2013) Ganzen Schiphol 10 km	Geldigheid: tot 31 december 2018 Periode: jaarrond	Afschot: 12.702
Besluit 58 (2013) Nestbehandeling Schiphol 20 km zone	Geldigheid: tot 1 april 2018 Periode: jaarrond	328 nesten: 1.828 eieren
Aanwijzing	Geldigheid / periode	Totaal per besluit
Besluit 20 (2017) vangacties 10/20km zone Schiphol	Geldigheid: 2017 Periode: 15 mei t/m 9 juli	Vangsten: 2.047
Besluit 22 (2014) Deelgebieden Schiphol	Geldigheid: tot 1 april 2018 Periode: jaarrond	Afschot: 555 150 nesten: 854 eieren

2.2 RUIVANGSTEN

Al sinds enige jaren wordt in Noord-Holland in het kader van de vliegveiligheid ruiende ganzen gevangen binnen de 0-20 km zone. Vanaf 2015 zijn er ook vangsten gedaan in verband met de oplopende schadeproblematiek in de landbouw, dat zijn de vangsten buiten de 20 km zone. In 2016 hebben er geen ruivangsten plaatsgevonden omdat het gebruik van de vangkraal werd aangevochten en de rechter in eerste instantie meeding met de argumentatie van de eisende partij. In hoger beroep is dit echter weer herroepen en konden er weer ruivangsten worden uitgevoerd met de vangkraal. In 2017 zijn er weer ruivangsten gedaan. Het resultaat is achter gebleven bij 2015, de verklaring hiervoor is in ieder geval een combinatie van onderstaande redenen, maar ook omdat hier alleen de resultaten van Noord-Holland zijn weergegeven terwijl er in dezelfde periode ook gevangen is in provincie Zuid-Holland en Utrecht.

- de groepen waren kleiner,
- de verstoring van verschillende vangacties door een actiegroep,
- de weersomstandigheden gaven op een aantal vangdagen een negatief effect op de vangacties,
- de ganzen zaten soms juist in gebieden waarin ze niet gevangen mochten worden,
- er zijn vangacties stilgelegd omdat het quotum al was bereikt o.b.v. telcijfers 2016, na de zomertelling van 2017 lag het aantal dusdanig hoger dat er wel weer beheerd kon worden, maar niet meer door middel van vangacties.

Hieronder staan de ruivangsten weergegeven voor de jaren 2012 t/m 2017. De ruivangsten zijn dus een onderdeel van het ganzenbeheer voor Schiphol.

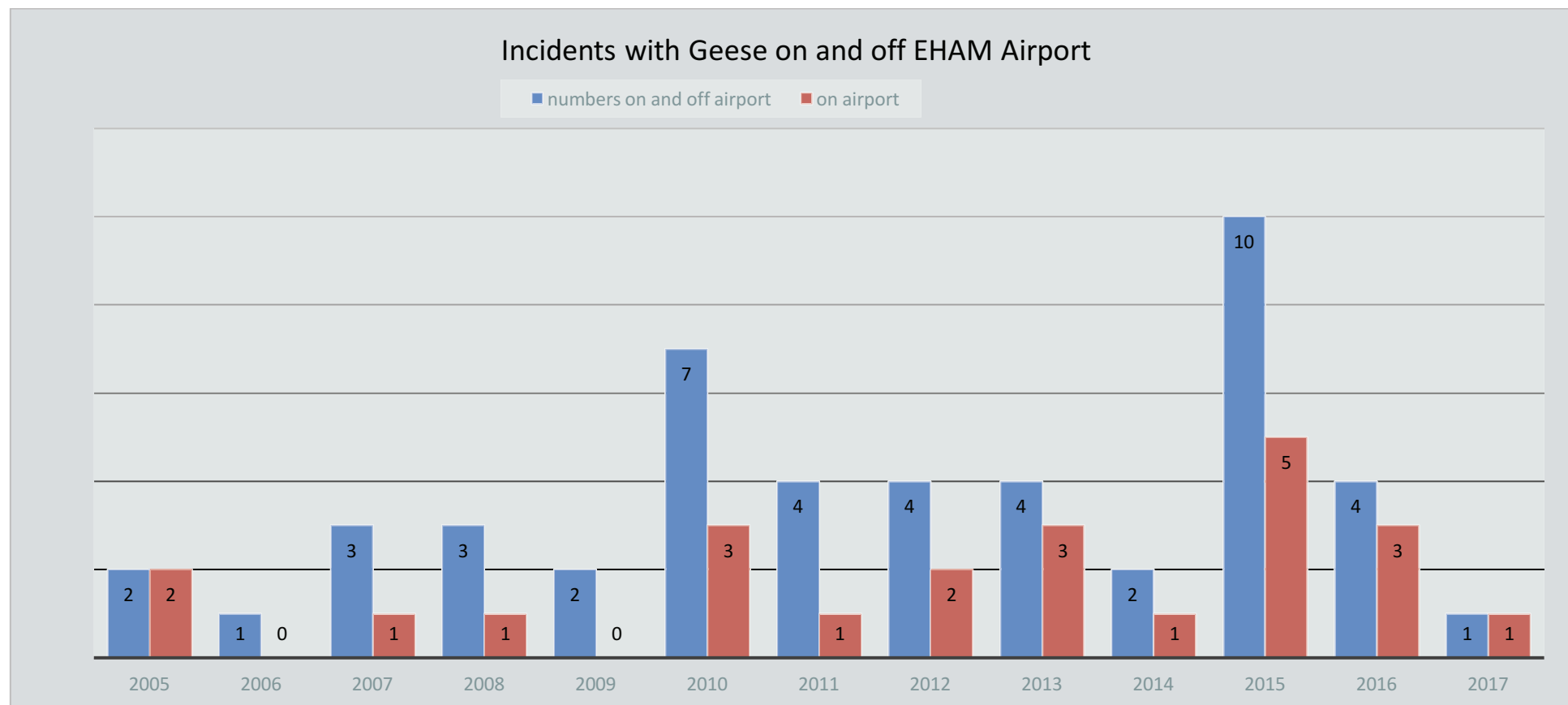
Tabel 24: Overzicht van de ruivangsten door de jaren heen. (Bron: FRS en eerdere FBE jaarverslagen)

Jaar Diersoort	2012 Binnen 20 km	2013 Binnen 20 km	2014 Binnen 20 km	2015 Binnen 20 km	2015 Buiten 20 km	2016 Geen vangsten	2017 Binnen 20 km	2017 Buiten 20 km
Boerengans (verwilderd)	0	0	0	30	16		0	0
Brandgans	0	0	222	0	21.960		6	1.540
Canadese gans	0	1	0	0	0		0	511
Grauwe gans	5.064	4.730	3.100	2.514	11.910		2.041	7.487
Subtotaal:	5.064	4.731	3.322	2.544	35.081	0	2.047	9.538
TOTAAL:	5.064	4.731	3.322	37.625		0	11.585	

2.3 BIRD STRIKES

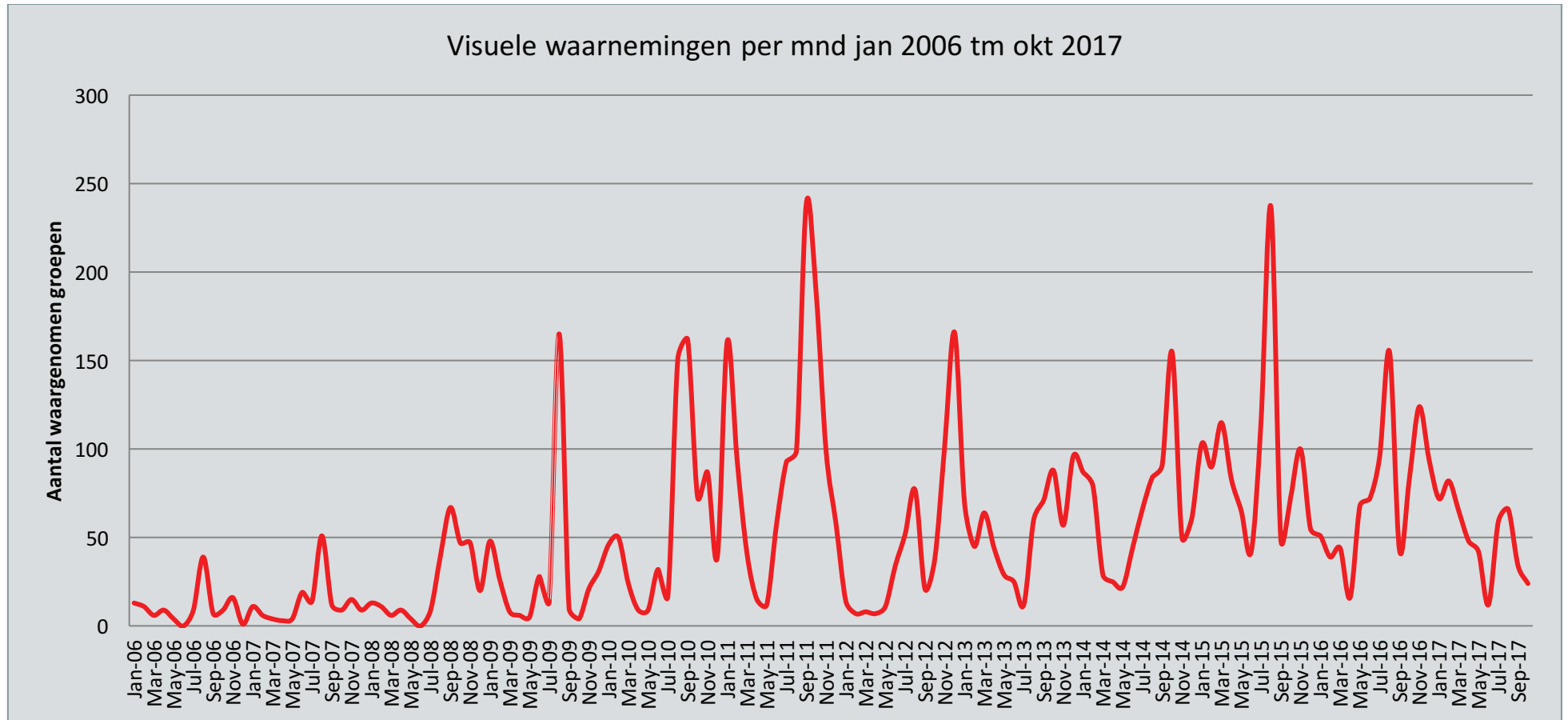
Bird strikes zijn incidenten (aanvaringen) met vogels die dermate ernstig zijn dat een toestel vaak moet terugkeren naar de grond. In de onderstaande tabel zijn het aantal incidenten (zowel tijdens de start als landing) met vogels weergegeven, die op de luchthaven zijn gemeld. De blauwe balken in de grafiek geven de cumulatieve aantallen weer binnen en buiten de hekken van het Schiphol terrein, de rode balken geven de aantallen binnen de hekken.

Grafiek 25: Overzicht van de vogelaanvaringen binnen de hekken van Schiphol (on airport) en daarnaast alle vogelaanvaringen met het luchtverkeer van/naar Schiphol. (Bron: Schiphol)

Op Schiphol worden de ganzen en andere vogels op verschillende manieren gemonitord, bijvoorbeeld door visueel waarnemen & het tellen van groepen. In onderstaande grafiek gaat het om het aantal groepen, het aantal vogels per groep blijft buiten beschouwing. De afdeling Bird control van Schiphol doet onderstaande waarnemingen al jaren op dezelfde manier, tijdens hun rondes langs de start- & landingsbanen.

Grafiek 26: Overzicht van waargenomen groepen ganzen op en rond de start- & landingsbanen van Schiphol . (Bron: Schiphol)

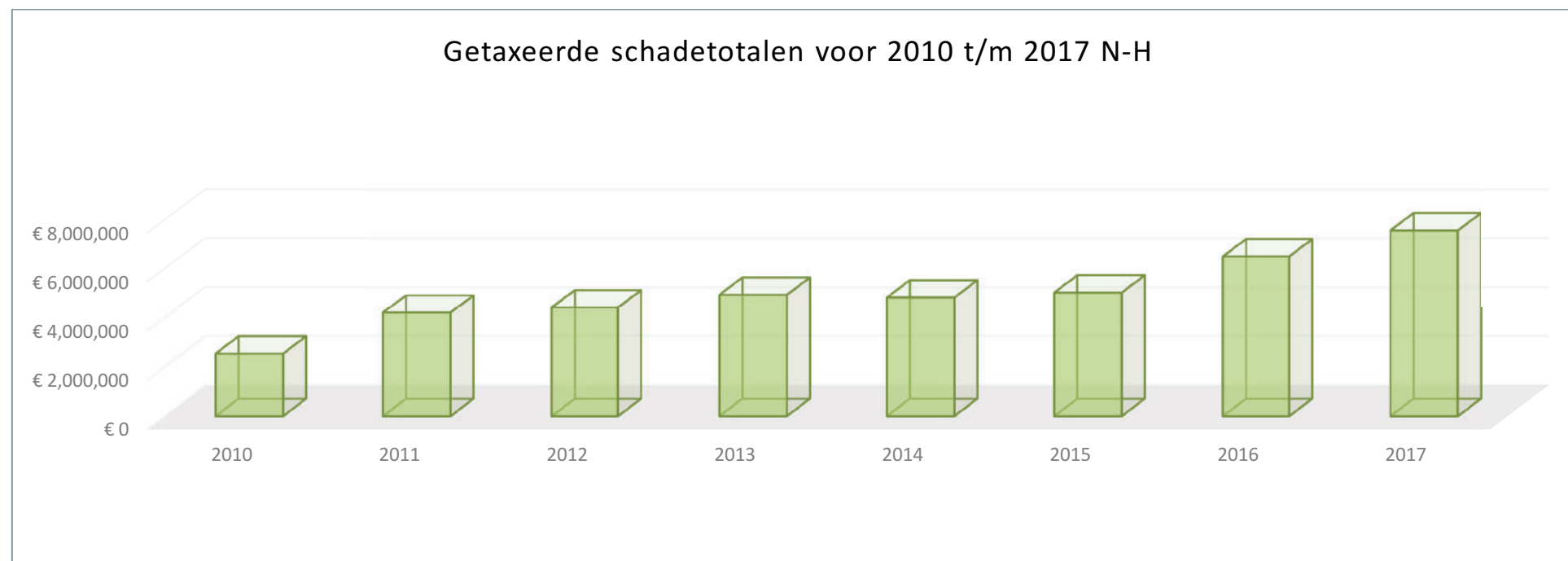
3 SCHADECIJFERS NOORD-HOLLAND

Dit hoofdstuk biedt inzicht in de door taxateurs van het Faunafonds getaxeerde schadebedragen van het jaar van melding. De schadecijfers zijn afkomstig van het faunafonds, deze cijfers kunnen mogelijk nog enigszins wijzigen, maar geven wel een goede indicatie voor 2017. De schadecijfers fluctueren licht, in totaal is wel een stijgende trend te zien (grafiek). Zo was er in 2014 een lichte daling ten opzichten van 2013, om daarna vanaf 2015 te gaan stijgen.

Tabel 27 : Schadebedragen alle diersoorten voor Noord-Holland per jaar. (Bron: Bij12, februari 2018)

Schade per jaar	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Bedrag	€2.521.656	€4.201.145	€4.415.282	€4.933.858	€4.824.037	€5.028.315	€6.511.962	€7.576.172

Grafiek 28 : Schadebedragen alle diersoorten voor Noord-Holland per jaar. (Bron: Bij12, februari 2018)

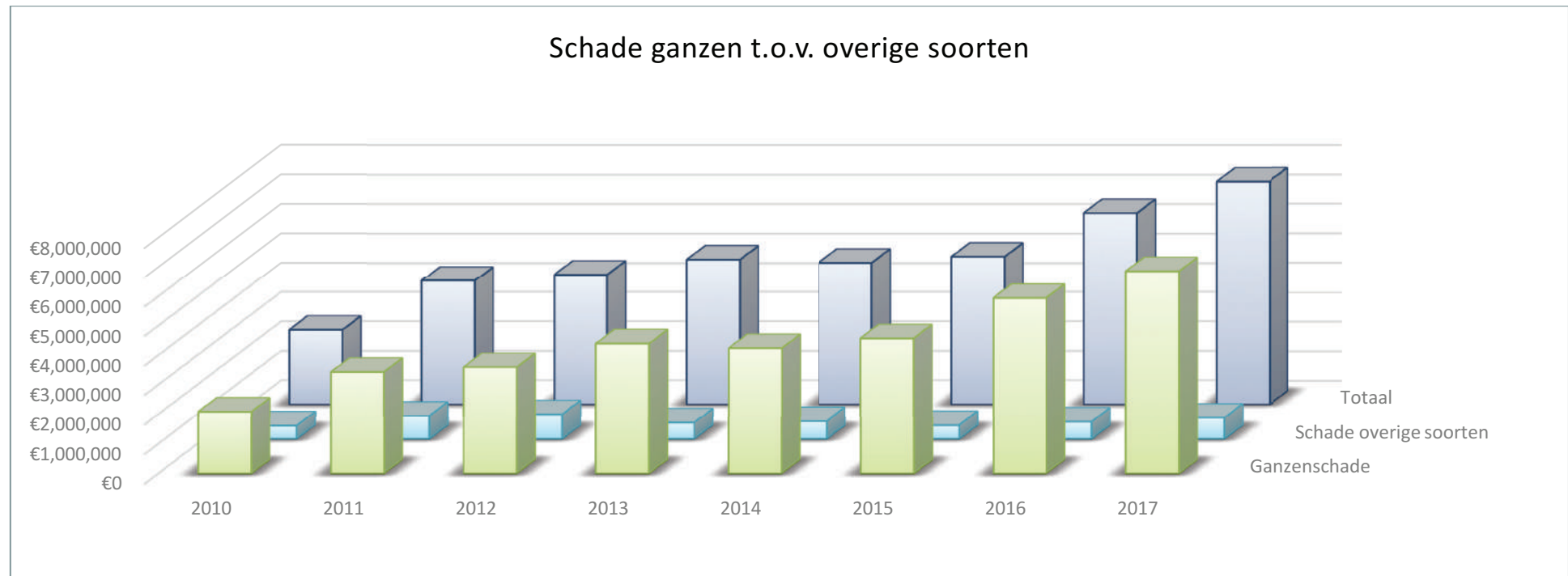

De stijging van het totale schadebedrag, wordt voornamelijk veroorzaakt door ganzenschade, zoals de onderstaande tabel en grafiek weergeven. De schade van de overige diersoorten is ook toegenomen, zo ook van 2016 naar 2017 van \approx 574.465 voor 2016 naar \approx 709.437 in 2017.

Tabel 29: Schadebedragen voor Noord-Holland per jaar, gesplitst voor ganzen en overige diersoorten. (Bron: Bij12, februari 2018)

Schade per jaar	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ganzen	€2.076.543	€3.429.016	€3.590.639	€4.388.502	€4.233.327	€4.466.274	€5.937.497	€6.866.735
Overige dieren	€445.113	€772.19	€824.643	€545.356	€590.710	€462.041	€574.465	€709.437
TOTAAL	€2.521.656	€4.201.145	€4.415.282	€4.933.858	€4.824.037	€5.028.315	€6.511.962	€7.576.172

Grafiek 30: Schadebedragen voor Noord-Holland per jaar, gesplitst voor ganzen en overige diersoorten. (Bron: Bij12 februari 2018)

De schadeontwikkeling door de jaren heen komt door schade van verschillende diersoorten, deze worden hier weergegeven in een totaaloverzicht.

Tabel 31 : Schadebedragen per diersoort voor Noord-Holland per jaar. (Bron: Bij12, februari 2018)

Diersoort	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Haas	€8.763	€369	€1.960	€987		€3.552		€492
Fazant	€549							
Wilde eend	€8.426	€6.896	€8.135	€6.664	€5.482	€8.700	€26.650	€23.658
Houtduif	€3.013	€1.692	€388	€461	€ 13			€80.695
Kolgans	€270.797	€398.889	€379.397	€441.639	€372.733	€451.263	€560.993	€501.349
Grauwe gans	€1.673.382	€2.761.852	€2.925.564	€3.471.486	€3.484.338	€3.647.491	€4.659.663	€5.604.367
Rietgans	€5.856		€1.620	€1.359				
Kleine rietgans	€685	€2.250	€844	€1.359	€215			
Brandgans	€78.613	€185.354	€181.815	€323.718	€270.403	€320.123	€490.721	€593.075
Rotgans	€42.627	€64.242	€80.720	€126.253	€81.328	€110.143	€184.780	€116.776
Nijlgans	€2.892	€6.162	€7.266	€10.982	€8.712	€18.284	€29.004	€28.160
Canadagans	€1.284	€8.710	€12.788	€11.458	€13.360	€18.411	€11.052	€22.966
Boerengans e.d.	€407	€1.557	€625	€248	€2.238	€559	€1.284	€42
Wilde zwaan/ kleine zwaan		€1.530		€37	€807	€634	€3.875	€841
Knobbelzwaan	€27.939	€44.969	€26.539	€29.079	€14.500	€24.817	€21.029	€50.644
Bergeend		€68		€272	€1.019			
Smient	€243.481	€540.126	€378.553	€411.000	€387.917	€323.877	€432.251	€562.771
Meerkoet	€1.164	€6.364	€1.481	€1.612	€7.480	€2.632	€8.295	€987
Waterhoen	€ 187							
Lijster				€57				
Merel				€1.887			€1.267	
Mees	€135.730	€135.762	€286.312	€72.495	€67.061	€91.916	€79.096	
Vink			€281					

Putter				€334				
Geelgors				€392				
Zwarte kraai	€142	€102	€2.461		€14		€399	€1.174
Roek	€876							
Kauw		€579	€7.673	€231	€1.623	€110	€15	€17.527
Ekster	€2.364	€5.640	€37.205	€4.336	€4.457	€2.492	€893	
Vlaamse gaai	€1.657	€2.003	€19.064	€3.987	€4.697	€2.809	€550	
Spreeuw				€289	€91.800			
Zilvermeeuw		€240			€996	€502		
Kokmeeuw			€1.539		€271			
Damhert		€25.375	€52.444	€9.964	€2.147			
Ree				€356			€145	
Das	€822	€414	€608	€916	€426			€648
TOTAAL	€2.521.656	€4.201.145	€4.415.282	€4.933.858	€4.824.037	€5.028.315	€6.511.962	€7.576.172

De schade van de ganzen is veruit het grootst, daarom zijn deze schadecijfers hier ook apart opgenomen. Daar is de Smient nog onder gezet, deze soort is na de ganzen de grootste schadeveroorzaker.

Tabel 32: Getaxeerde schadebedragen per ganzensoort en apart de Smient voor Noord-Holland per jaar. (Bron: Bij12, februari 2018)

Diersoort	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Kolgans	€270.797	€398.889	€379.397	€441.639	€372.733	€451.263	€560.993	€501.349
Grauwe gans	€1.673.382	€2.761.852	€2.925.564	€3.471.486	€3.484.338	€3.647.491	€4.659.663	€5.604.367
Rietgans	€5.856		€1.620	€1.359				
Kleine rietgans	€685	€2.250	€844	€1.359	€215			
Brandgans	€78.613	€185.354	€181.815	€323.718	€270.403	€320.123	€490.721	€593.075
Rotgans	€42.627	€64.242	€80.720	€126.253	€81.328	€110.143	€184.780	€116.776
Nijlgans	€2.892	€6.162	€7.266	€10.982	€8.712	€18.284	€29.004	€28.160
Canadagans	€1.284	€8.710	€12.788	€11.458	€13.360	€18.411	€11.052	€22.966
Boerengans e.d.	€407	€1.557	€625	€248	€2.238	€559	€1.284	€42
TOTAAL GANZEN	€2.076.543	€3.429.016	€ 3.590.639	€ 4.388.502	€ 4.233.327	€ 4.466.274	€5.937.497	€6.866.735
Diersoort	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Smient	€243.481	€540.126	€378.553	€411.000	€387.917	€323.877	€432.251	€562.771

4 RESULTATEN GANZENBEHEER

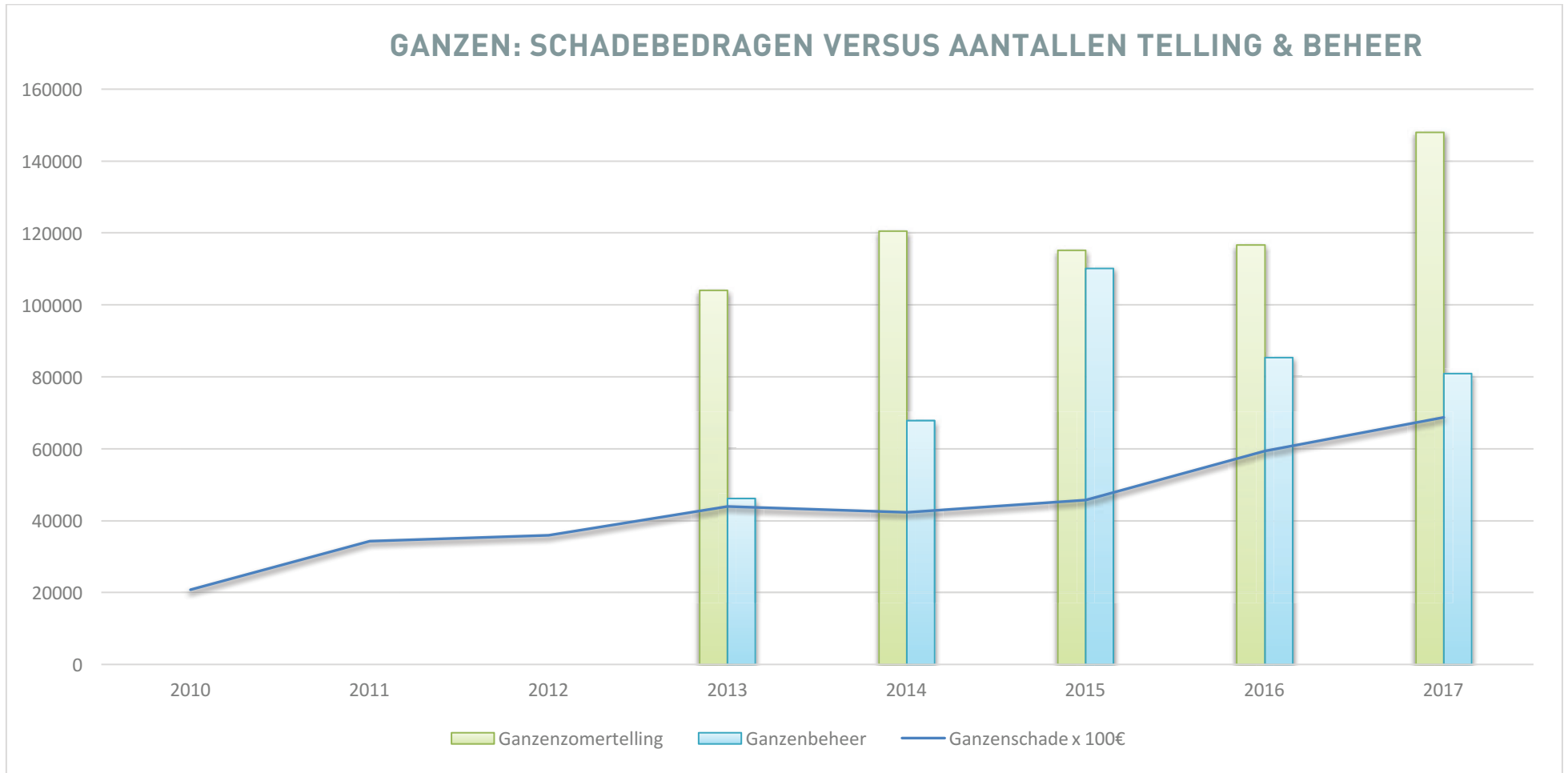
Het ganzenbeheer is een belangrijk onderdeel van het faunabeheer in Noord-Holland vanwege de forse landbouwschade en als maatregel om de risico's van ganzen voor de vliegveiligheid zo minimaal mogelijk te maken. Om deze reden wordt hieronder apart ingegaan op de resultaten van het ganzenbeheer. Daarnaast hebben de ganzen een apart beheerplan, dit is ook reden om apart inzicht te geven in de resultaten van het ganzenbeheer zoals dat op basis van het ganzenbeheerplan wordt uitgevoerd. De afschotcijfers van de ganzen zijn in de onderstaande tabel weergegeven. Zoals uit de totaalcijfers blijkt, blijven de inspanningen voor het ganzenbeheer in Noord-Holland onverminderd hoog liggen. De cijfers zijn inclusief alle ruivangsten.

Tabel 33: Overzicht van het ganzenbeheer per diersoort ten behoeve van landbouwschade en de vliegveiligheid. (Bron: FRS en eerder FBE jaarverslagen)

Jaar Diersoort	2013	2014	2015	2016	2017
Boerengans (verwilderd)	17	207	947	1.672	1.393
Brandgans	133	1.274	3.874	4.354	4.207
Canadese gans	563	1.127	1.630	2.960	1.159
Grauwe gans	35.771	56.313	63.484	73.702	59.409
Indische gans	0	4	12	10	6
Kolgans	5.014	4.462	887	1.864	680
Nijlgans	0	1.105	1.723	846	2.396
SUB Totaal:	41.498	64.492	72.557	85.408	69.250
Ruivangsten	4.731	3.322	37.625	0	11.585
TOTAAL:	46.229	67.814	110.182	85.408	80.835

De schade bedragen zijn getaxeerde bedragen. Taxatie vindt vaak vele maanden later dan de melding pas plaats, dit betekent dat de populatie op moment van melding van de schade een andere omvang heeft(kan hebben gehad) dan op moment van taxatie. Dit kan verschillen verklaren in het verband tussen schade en populatie.

Grafiek 34: De schadebedragen van ganzen door de jaren heen (x100α) in vergelijking met getelde aantallen en het totale ganzenbeheer: afschot en ruivangsten (bron: jaarverslagen en FRS)

5 RESULTATEN VAN DE FAUNATELLINGEN

In 2017 zijn de volgende tellingen gehouden:

- Voorjaartelling: ook wel faunatelling genoemd,
- Grofwildtelling: damherten en reeën,
- Zomertelling: ook wel ganzentelling genoemd.

De faunatellingen in Noord-Holland worden, zoals gebruikelijk, allemaal uitgevoerd volgens een afgesproken landelijk telprotocol. De tellingen worden uitgevoerd door vrijwilligers, die hier gezamenlijk veel tijd in steken. De cijfers van deze tellingen zijn van groot belang voor goed faunabeheer, de FBE is deze vrijwilligers dan ook zeer erkentelijk voor hun bijdrage!

Voor de analyse van de populatie trends, hebben wij deze voor de ganzen, damherten en reeën opgenomen in dit jaarverslag voor de overige diersoorten verwijzen wij u naar het in 2017 verschenen faunabeheerplan algemene soorten. Waarin uitgebreid wordt ingegaan op de populatiegrootte en ontwikkeling voor elke opgenomen diersoort. In dit faunabeheerplan staan voor die betreffende soorten ook de analyses voor de samenhang van populatieomvang, schade en beheer.

5.1 RESULTATEN VOORJAARSTELLING 2017

In 2017 is het totaal aantal getelde ganzen minder ten opzichte van de vorige twee jaren.

Tabel 35: Faunatelling ganzen, voorjaar 2017 (Bron: FRS)

Voorjaargestelling Noord-Holland in jaar:	2014	2015	2016	2017
TOTAAL GANZEN	179.670	131.088	105.396	132.107

Tabel 36: Faunatelling ganzen, voorjaar 2017 (Bron: FRS)

WBE naam	Grauwe Gans	Kolgans	Brandgans	Canadese Gans	Indische gans	Nijlgans	Boerengans	Rotgans	Totaal
Texel	4.274	130	2.380	2	0	1.098	27	6.600	14.511
Wijcker- en Langemeer	716	0	628	33	0	160	1	0	1.538
Zeevang	2.096	12	1.109	295	22	62	0	0	3.596
Het Grootslag	2.484	11	71	224	1	123	8	0	2.922
t Ouwe Land	969	3	22	22	0	186	2	0	1.204
voor Gooi en Vechtstreek (NH)	1.318	86	168	91	4	502	9	0	2.178
De Dieen	5.300	1.260	18.550	11	0	162	12	0	25.295
Wildbeheereenheid Wieringermeer	580	2	6	6	0	137	0	0	731
Amstelland (NH)	645	6	135	51	0	136	2	0	975
St. Jacht- en Faunabeheer Waterland	1.453	6	530	0	1	82	31	0	2.103
De Purmer	214	0	0	38	0	43	10	0	305
Haarlemmermeer en omstreken	1.306	2	28	51	0	246	79	0	1.712
Grootgeestmerambacht	3.045	2	1.018	185	0	579	164	0	4.993
Westerkoggejagers	2.010	0	2.298	176	0	227	0	0	4.711
Waterland en omstreken	3.961	116	552	643	0	539	24	0	5.835
De Schermeer en omstreken	3.019	1	3.892	274	1	731	0	0	7.918
Zaanstreek e.o.	7.970	21	2.486	75	3	1.007	69	0	11.631
Noorderpark (NH)	1.761	0	0	6	0	170	0	0	1.937

WBE naam	Grauwe Gans	Kolgans	Brandgans	Canadese Gans	Indische gans	Nijlgans	Boerengans	Rotgans	Totaal
de Eem (NH)	651	2	141	2	0	3	1	0	800
Beemster Jagersvereniging	495	0	0	0	0	758	0	0	1.253
De Noordkop	2.605	12	376	111	0	613	38	354	4.109
Noorder-Koggenland e.o.	2.742	509	5.964	1.718	0	164	24	0	11.121
Spaarnwoude	1.296	0	8	27	0	125	61	0	1.517
IJmeer en Vechtstreek (NH)	864	8	36	30	0	179	13	0	1.130
Banne Wormer, Jisp en Neck	589	0	16.896	25	0	90	56	0	17.656
Noord-Kennemerland	134	3	101	14	0	173	1	0	426
Zuid-Kennemerland (NH)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TOTAAL	52.497	2.192	57.395	4.110	32	8.295	632	6.954	132.107

Tabel 37: Faunatelling overige soorten, voorjaar 2017 (Bron: FRS)

WBE naam	Meerkoet	Knobbelzwaan	Zwarte Kraai	Ekster	Kauw	Blauwe Reiger	Aalscholver	Roek	Totaal
Texel	834	12	756	670	4.700	27	4.200	0	11.199
Wijcker- en Langemeer	139	35	299	44	184	11	410	0	1.122
Zeevang	276	46	151	38	222	15	1	0	749
Het Grootslag	742	258	182	295	714	147	183	0	2.521
t Ouwe Land	765	371	436	276	1.130	147	60	0	3.185
voor Gooi en Vechtstreek (NH)	216	90	236	102	299	74	35	0	1.052
De Dieen	281	164	196	153	208	100	66	0	1.168
Wildbeheereenheid Wieringermeer	550	41	419	235	1.626	50	85	0	3.006
Amstelland (NH)	305	518	304	96	230	64	0	0	1.517
St. Jacht- en Faunabeheer Waterland	597	145	33	27	91	31	288	0	1.212
De Purmer	152	172	125	31	116	29	8	0	633

WBE naam	Meerkoet	Knobbelzwaan	Zwarte Kraai	Ekster	Kauw	Blauwe Reiger	Aalscholver	Roek	Totaal
Haarlemmermeer en omstreken	1.763	82	1.246	258	1.721	112	137	0	5.319
Grootgeestmerambacht	1.590	429	1.094	516	1.556	200	283	0	5.668
Westerkoggejagers	664	285	150	111	741	48	69	0	2.068
Waterland en omstreken	1.067	233	452	260	650	177	104	0	2.943
De Schermeer en omstreken	521	123	233	81	242	44	17	0	1.261
Zaanstreek e.o.	0	232	461	198	568	162	81	0	1.702
Noorderpark (NH)	86	247	125	22	77	46	65	9	677
de Eem (NH)	51	16	21	3	12	6	2	0	111
Beemster Jagersvereniging	555	127	436	247	1.004	62	17	0	2.448
De Noordkop	1.192	537	1.370	587	2.001	72	98	0	5.857
Noorder-Koggenland e.o.	992	933	377	878	2.263	228	482	0	6.153
Spaarnwoude	340	218	242	42	111	33	21	0	1.007
IJmeer en Vechtstreek (NH)	283	216	326	107	352	72	47	0	1.403
Banne Wormer, Jisp en Neck	94	4	53	23	143	8	5	0	330
Noord-Kennemerland	307	80	360	123	290	37	58	1	1.256
Zuid-Kennemerland (NH)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TOTAAL	14.362	5.614	10.083	5.423	21.251	2.002	6.822	10	65.567

Tabel 38: Faunatelling wildsoorten voorjaar 2017 (Bron: FRS)

WBE naam	Haas	Konijn	Wilde Eend	Fazant	Houtduif	Patrijs	Totaal
Texel	107	9	125	32	48	2	323
Wijcker- en Langemeer	83	13	677	23	188	2	986
Zeevang	265	0	802	37	83	0	1.187
Het Grootslag	11	18	45	5	15	6	100

WBE naam	Haas	Konijn	Wilde Eend	Fazant	Houtduif	Patrijs	Totaal
t Ouwe Land	134	0	198	3	147	0	482
voor Gooi en Vechtstreek (NH)	73	0	481	2	342	0	898
De Dieen	356	0	901	62	122	0	1.441
Wildbeheereenheid Wieringermeer	873	3	1.027	100	794	2	2.799
Amstelland (NH)	156	8	414	35	157	0	770
St. Jacht- en Faunabeheer Waterland	573	0	559	105	225	0	1.462
De Purmer	91	0	730	18	81	0	920
Haarlemmermeer en omstreken	565	0	599	78	167	0	1.409
Grootgeestmerambacht	242	0	765	20	278	14	1.319
Westerkoggejagers	189	0	252	11	121	0	573
Waterland en omstreken	842	0	1.354	12	248	0	2.456
De Schermeer en omstreken	69	0	755	15	52	0	891
Zaanstreek e.o.	330	25	1.842	76	352	0	2.625
Noorderpark (NH)	29	22	572	0	113	0	736
de Eem (NH)	101	0	51	0	8	0	160
Beemster Jagersvereniging	148	0	743	27	225	0	1.143
De Noordkop	488	50	1.928	59	843	8	3.376
Noorder-Koggenland e.o.	345	86	2.218	64	1.178	13	3.904
Spaarnwoude	219	0	1.363	82	91	0	1.755
IJmeer en Vechtstreek (NH)	118	51	698	1	204	0	1.072
Banne Wormer, Jisp en Neck	63	0	701	28	103	0	895
Noord-Kennemerland	60	3	347	2	120	7	539
Zuid-Kennemerland (NH)	0	0	0	0	0	0	0
TOTAAL	6.530	288	20.147	897	6.305	54	34.221

Tabel 39: Faunatelling zoogdieren voorjaar 2017 (Bron: FRS)

WBE naam	Boommarter	Bunzing	Hermelijn	Muskusrat	Steenmarter	Wezel	Totaal
Texel	0	0	0	0	0	0	0
Wijcker- en Langemeer	0	0	0	0	0	0	0
Zeevang	0	0	0	0	0	0	0
Het Grootslag	0	4	4	4	0	4	16
t Ouwe Land	0	0	0	0	0	0	0
voor Gooi en Vechtstreek (NH)	0	0	0	0	0	0	0
De Dieen	0	0	0	0	0	0	0
Wildbeheereenheid Wieringermeer	0	0	0	0	0	0	0
Amstelland (NH)	0	0	0	0	0	0	0
St. Jacht- en Faunabeheer Waterland	0	0	0	0	0	0	0
De Purmer	0	0	0	0	0	0	0
Haarlemmermeer en omstreken	1	1	1	1	0	1	5
Grootgeestmerambacht	0	0	0	0	0	0	0
Westerkoggejagers	0	0	0	0	0	0	0
Waterland en omstreken	0	0	1	0	0	1	2
De Schermeer en omstreken	0	1	1	1	0	1	4
Zaanstreek e.o.	0	1	1	1	0	1	4
Noorderpark (NH)	0	0	0	0	0	0	0
de Eem (NH)	0	0	0	0	0	0	0
Beemster Jagersvereniging	0	0	0	0	0	0	0
De Noordkop	1	1	1	1	0	1	5
Noorder-Koggenland e.o.	0	0	0	0	0	0	0
Spaarnwoude	0	0	0	0	0	0	0
IJmeer en Vechtstreek (NH)	0	0	0	0	0	0	0
Banne Wormer, Jisp en Neck	0	0	0	0	0	0	0

WBE naam	Boommarter	Bunzing	Hermelijn	Muskusrat	Steenmarter	Wezel	Totaal
Noord-Kennemerland	4	6	6	4	1	6	27
Zuid-Kennemerland (NH)	0	0	0	0	0	0	0
TOTAAL	6	14	15	12	1	15	63

De aantallen in deze tabel zijn de optelsom van de beide telmomenten, dat is helaas op het rapportage moment de status van de FRS rapportage. Daarbij vindt deze wildtelling plaats in kleine sectoren (telgebieden), die representatief worden geacht voor een WBE om een trendtelling mee te doen. Deze sectoren zijn tezamen niet WBE dekkend en verschillen ook in percentage oppervlak per WBE. De cijfers hebben daardoor in absolute zin weinig waarde en zeggen ook niets over de verspreiding van de wild soorten. Omdat de FBE 2017 als startjaar heeft van deze rapportage, kan de FBE nog geen trend weergeven.

5.2 RESULTATEN GROFWILDTELLING 2017

5.2.1 DAMHERTEN

De damhertentelling en rapportage is elk jaar een samenwerking tussen de provincies Noord-Holland en Zuid-Holland. Er wordt onderscheid gemaakt in 4 deelgebieden. Alleen deelgebied A ligt volledig in Noord-Holland. Deelgebied B ligt in beide provincies en deelgebieden C en D liggen geheel in Zuid-Holland. Het minimaal aanwezige aantal damherten in het hele plangebied bedroeg in 2017: 4.000 damherten, dat is nog net boven de telling van 2015.

De verschillende tellingen vergen een aanzienlijke inzet van een grote groep personen, hieronder inzicht in de inspanning die jaarlijks wordt geleverd aan de damherten telling in het duingebied.

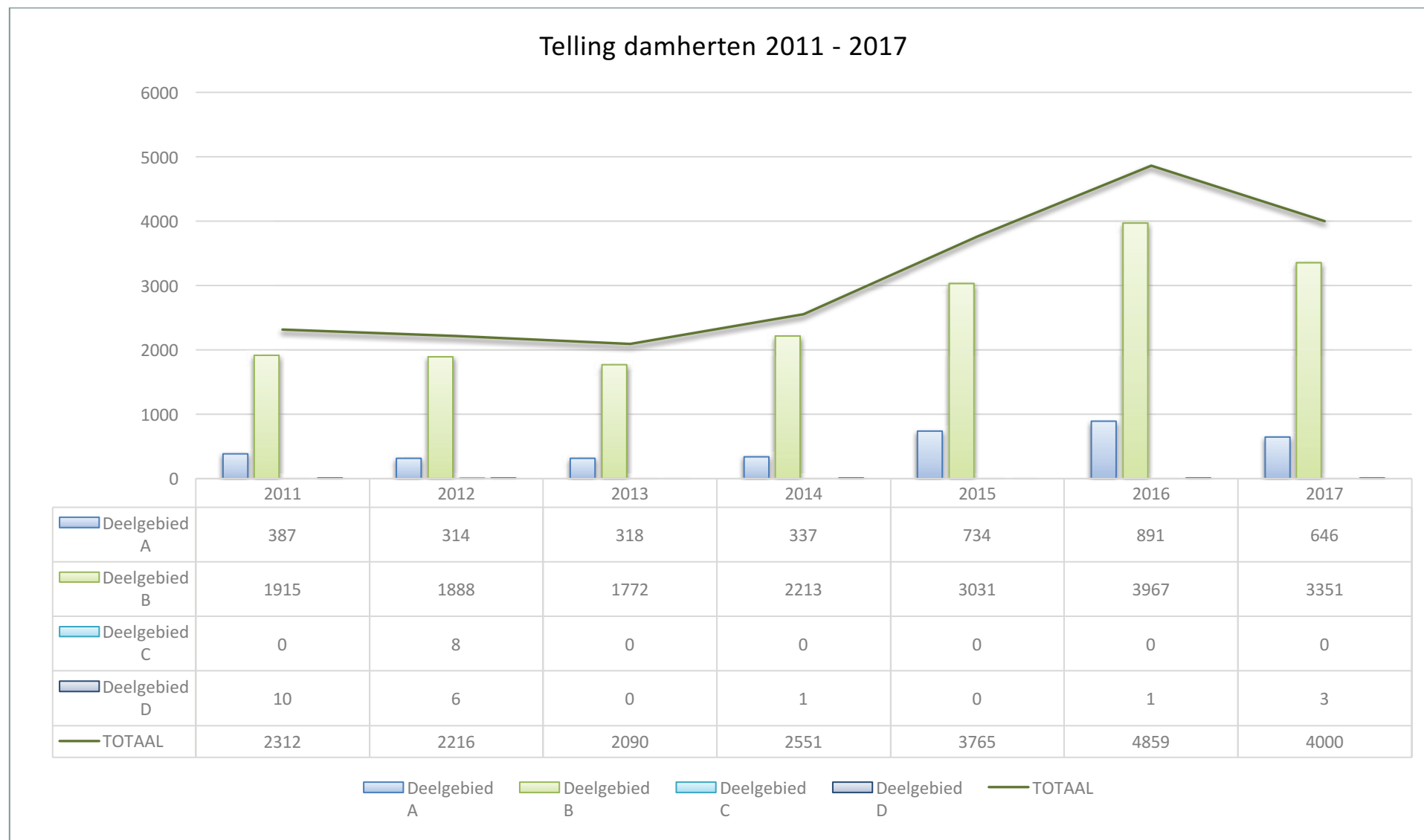
Tabel 40: Inzet van personen in de telgebieden voor de tellingen 2013 t/m 2017. (Bron: Telrapport Damhert- en reetelling Noord- en Zuid-Holland 2017)

Jaar	Totaal aantal getelde damherten	# Telcoördinatoren	# Tellers	# Telgebieden	# Deelgebieden
2013	2.090	15	Circa 200	83	4
2014	2.551	15	Circa 200	83	4
2015	3.765	15	Circa 200	99	4
2016	4.859	15	Circa 200	99	4
2017	4.000	15	Circa 200	99	4

De telresultaten worden in deze paragraaf op verschillende wijzen gepresenteerd. Allereerst met de getelde resultaten, dit zijn absolute cijfers, maar de telcijfers zijn nooit gelijk aan het werkelijk aantal herten in het gebied. Daarom worden de resultaten ook nogmaals weergegeven met een geïndexeerde trend, dit geeft de verhoudingen weer van de tellingen. Vervolgens de telling uitgesplitst naar de verschillende leeftijden, zoals de dieren konden worden aangesproken tijdens de telling.

Hieronder volgt het overzicht van de telresultaten van verschillende jaren per deelgebied, met een trendlijn er boven. In deelgebied A en B leven de meeste damherten, deze twee gebieden springen dan ook duidelijk naar voren. Onder de grafiek ook nog in een tabel de per deelgebied getelde aantallen, opgesplitst naar binnen en buiten leefgebied. Binnen het leefgebied geldt een beheerdoelstelling, buiten leefgebied is een nulstand streven.

Grafiek 41: Resultaten van de damherten tellingen 2011 t/m 2017. (Bron: Telrapport Damhert- en reetelling Noord- en Zuid-Holland 2017)

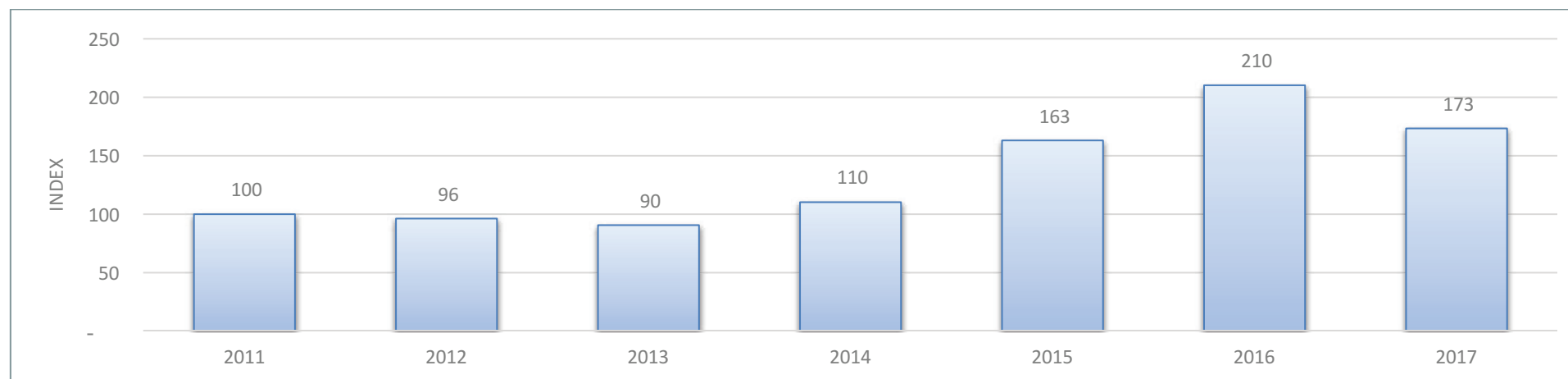

Tabel 42: Resultaten van de damherten telling 2017 per deelgebied. (Bron: Telrapport Damhert- en reetelling Noord- en Zuid-Holland 2017)

Deelgebied in provincie	Binnen leefgebied	Buiten leefgebied	Totaal damherten 2017
A Noord-Holland	571	75	646
B Noord-Holland/Zuid-Holland	3.334	17	3.351
C Zuid-Holland	0	0	0
D Zuid-Holland	0	3	3
TOTAAL DAMHERTEN 2017	3.905	95	4.000

Hieronder het resultaat van een aantal jaren weergegeven, maar nu met een geïndexeerd trend van de telling. Voorzichtig is te concluderen dat de opgaande trend is doorbroken met een jaar dat weer lager is dan het voorgaande.

Grafiek 43: Geïndexeerde trend van de damherten voor gehele plangebied van 2011 t/m 2017. (2011 = 100) (Bron: Telrapport Damhert- en reetelling Noord- en Zuid-Holland 2017)

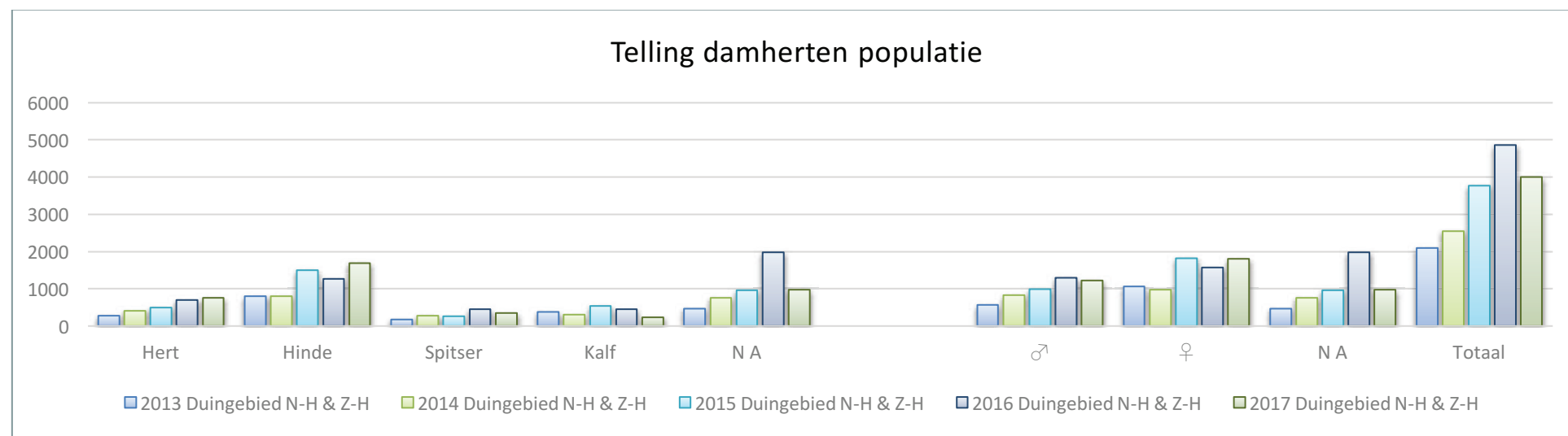
Hieronder de resultaten van de damhertentelling per leeftijdscategorie. Een opmerking die hierbij geplaatst moet worden, de kalveren werden t/m 2016 apart genoteerd voor de mannelijk en vrouwelijke exemplaren. In 2017 was kalveren tijdens de telling 1 categorie, in onderstaande tabel staat in het rechter gedeelte de aantallen herten en hindses, voor 2017 zijn de kalveren gelijk verdeeld tussen deze twee categorieën.

Tabel 44: Resultaten van de damherten tellingen 2013 t/m 2017. (Bron: Telrapport Damhert- en reetelling Noord- en Zuid-Holland 2017)

Jaar	Gebied	Hert	Hinde	Spitser	Kalf	N A	♂	♀	N A	Totaal
2013	Duingebied N-H & Z-H	280	795	170	385	460	569	1.061	460	2.090
2014	Duingebied N-H & Z-H	415	798	283	301	754	828	969	754	2.551
2015	Duingebied N-H & Z-H	499	1.498	264	543	958	985	1.819	958	3.762
2016	Duingebied N-H & Z-H	706	1.265	454	448	1.986	1.301	1.572	1.986	4.859
2017	Duingebied N-H & Z-H	757	1.692	344	238	969	1.220	1.811	969	4.000

Bovenstaande tabel hieronder omgezet in een grafische weergave van de aantallen per leeftijdscategorie per jaar. (NA = niet aangesproken)

Tabel 45: Inzicht in trend van de tellingen 2013 t/m 2017 per leeftijdscategorie en ♂/♀ verdeling. (Bron: diverse telrapporten Damhert- en reetelling Noord en Zuid-Holland)

5.2.2 REEËN IN NOORD-HOLLAND

Hieronder de resultaten voor 2017 van de reetellingen voor de drie WBE's die elk jaar deelnemen aan de Grofwildtelling voor het ree in Noord-Holland. Het aantal getelde reeën in Noord-Holland is afgenomen ten opzichte van voorgaande jaren.

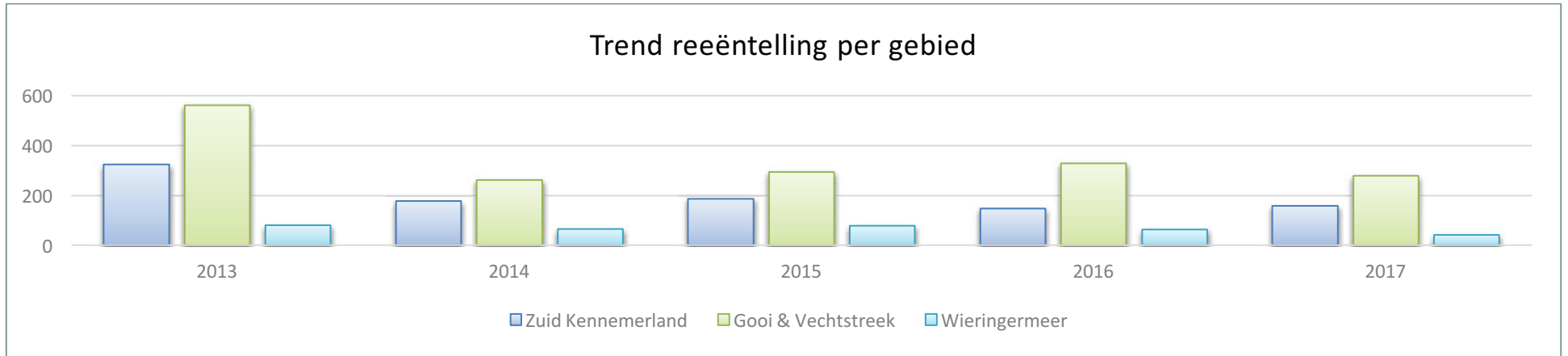
Tabel 46: Resultaten van de reetellingen 2013 t/m 2017. (Bron: FRS)

Jaar	WBE	Bok	Geit	Spitser	Bok kalf	Geit kalf	N A	♂	♀	N A	Totaal
2013	Zuid Kennemerland	110	170	2	8	7	28	120	177	28	325
	Gooi & Vechtstreek	172	300	-	19	22	48	191	322	48	561
	Wieringermeer	28	41	-	5	4	3	33	45	3	81
	Totaal	310	511	2	32	33	79	344	544	79	967
2014	Zuid Kennemerland	64	85	-	11	7	11	75	92	11	178
	Gooi & Vechtstreek	68	129	-	20	36	8	88	165	8	261
	Wieringermeer	33	19	-	5	5	4	38	24	4	66
	Totaal	165	233	0	36	48	23	201	281	23	505
2015	Zuid Kennemerland	59	98	-	4	3	22	63	101	22	186
	Gooi & Vechtstreek	92	130	-	18	25	29	110	155	29	294
	Wieringermeer	29	27	-	3	3	16	32	30	16	78
	Totaal	180	255	0	25	31	67	205	286	67	558
2016	Zuid Kennemerland	49	68	-	8	7	15	52	68	13	147
	Gooi & Vechtstreek	101	128	-	19	36	44	120	164	44	328
	Wieringermeer	4	4	-	19	29	8	23	33	8	64
	Totaal	154	200	0	46	72	67	195	265	65	539
2017	Zuid Kennemerland	64	62		9	4	19	73	66	19	158
	Gooi & Vechtstreek	73	131		19	31	25	92	162	25	279
	Wieringermeer	13	21		5	0	2	18	21	2	41
	TOTAAL	142	193		41	56	46	183	249	46	478

Opmerking: alleen voor 2013 zijn de aantallen (325) voor Zuid-Kennemerland: inclusief de reeën uit Zuid-Holland.

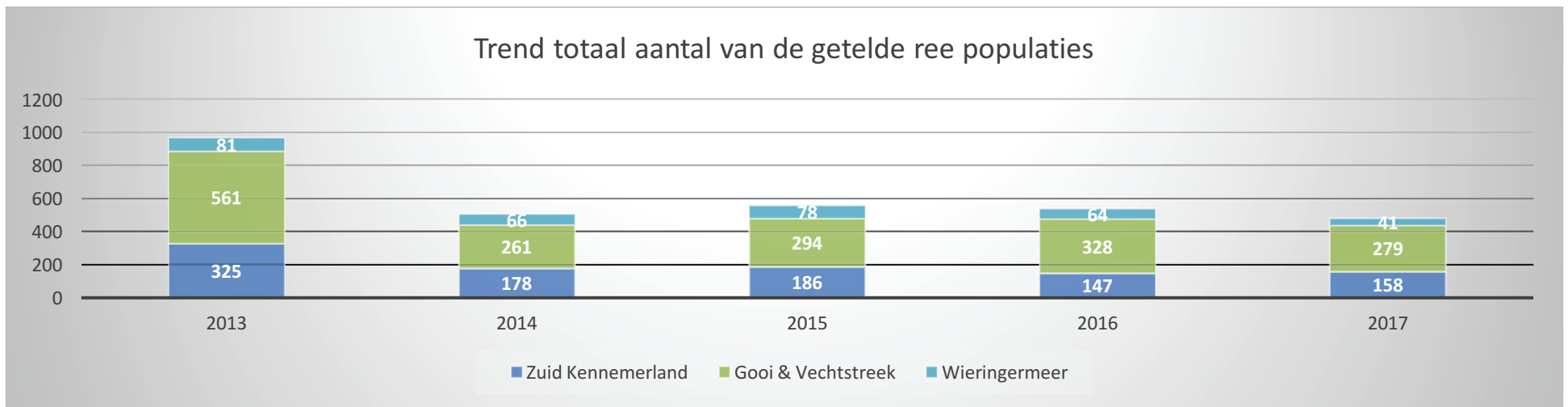
De onderstaande grafiek laat voor de afzonderlijke reeënpopulaties de trend zien van 2013 tot en met 2017.

Grafiek 47: Trend per WBE/gebied van 2013 t/m 2017 (bron: tabel jaarverslag FBE 2016 en FRS voor 2017)

De laatste grafiek geeft het totaal getelde reeën weer in Noord-Holland vanaf 2013, om zo een provinciale trend in beeld te brengen.

Grafiek 48: Trend totale ree populatie van Noord-Holland van 2013 t/m 2017 (bron: tabel jaarverslag FBE 2016 en FRS voor 2017)

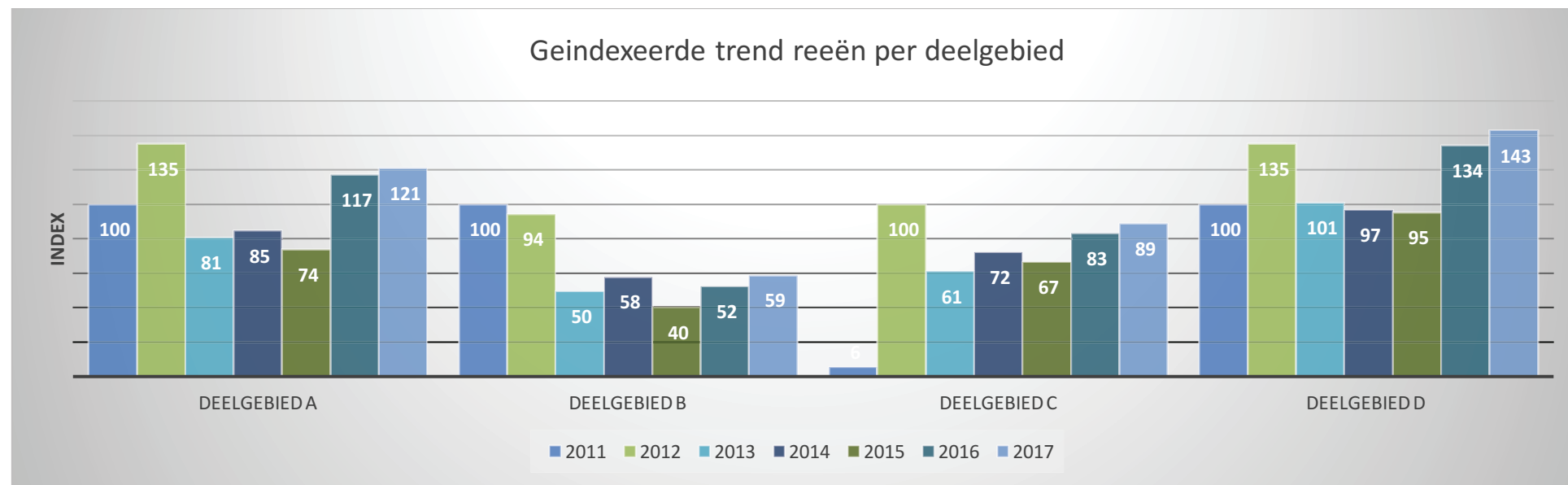
5.2.3 REËN IN HET DUINGEBIED: NOORD-HOLLAND EN ZUID-HOLLAND

In deze paragraaf is de reetelling van het duingebied weergegeven, dit gebied is provincie overschrijdend en wordt gezamenlijk geteld met provincie Zuid-Holland. Hieronder zijn de getelde reeën van Noord-Holland weergegeven. In de grafiek staan de reeën voor alle deelgebieden. Deelgebied A en een gedeelte van deelgebied B liggen in Noord-Holland.

Tabel 49: Resultaten van de reetellingen duingebied voor Noord-Holland 2013 t/m 2017. (Bron: Jaarverslag en FRS)

Jaar	Totaal getelde reeën	Aantal telcoördinatoren	Aantal tellers	Aantal telgebieden	Aantal deelgebieden
2013	325	1	Minimaal 42	21	2
2014	178	1	Minimaal 42	21	2
2015	186	1	Minimaal 42	21	2
2016	147	1	Minimaal 42	21	2
2017	158	1	Minimaal 42	21	2

Grafiek 50: Geïndexeerde trend van de reeën per deelgebied. (2011 = 100, alleen C 2012=100) (Bron: telrapport Damhert- en reetelling Noord- en Zuid-Holland 2017)

5.2.4 REEËN IN GOOI&VECHTSTREEK

In de Gooi en Vechtstreek bevindt zich een belangrijk deel van de Noord-Hollandse reeënpopulatie. In totaal zijn hier in 2017 reeën geteld.

Tabel 51: Inzet van personen in Gooi & Vechtstreek voor de tellingen 2013 t/m 2017. (Bron: rapportage reetelling Noord-Holland 2017)

Jaar	Totaal getelde reeën	Aantal telcoördinatoren	Aantal tellers	Aantal telgebieden	Aantal deelgebieden
2013	561	14	55	26	8
2014	261	14	55	20	8
2015	294	14	55	20	8
2016	328	14	55	20	8
2017	279	14	55	20	8

5.2.5 REEËN IN WIERINGERMEER

In het Robbenoordbos en Dijkgatbos bevindt zich ook aparte reeënpopulatie. Samengevat zijn deze gebieden aangeduid als leefgebied Wieringermeer.

Tabel 52: Inzet van personen in Wieringermeer voor de tellingen 2013 t/m 2017. (Bron: rapportage reetelling Noord-Holland 2017)

Jaar	Totaal aantal getelde reeën	Aantal telcoördinatoren	Aantal tellers	Aantal telgebieden
2013	81	1	6	4
2014	66	1	6	4
2015	78	1	6	4
2016	64	1	8	4
2017	41	1	11	4

5.3 RESULTATEN ZOMERTELLING 2017

Tabel 53: Resultaten van de zomertelling ganzen 2017 (Bron: FRS)

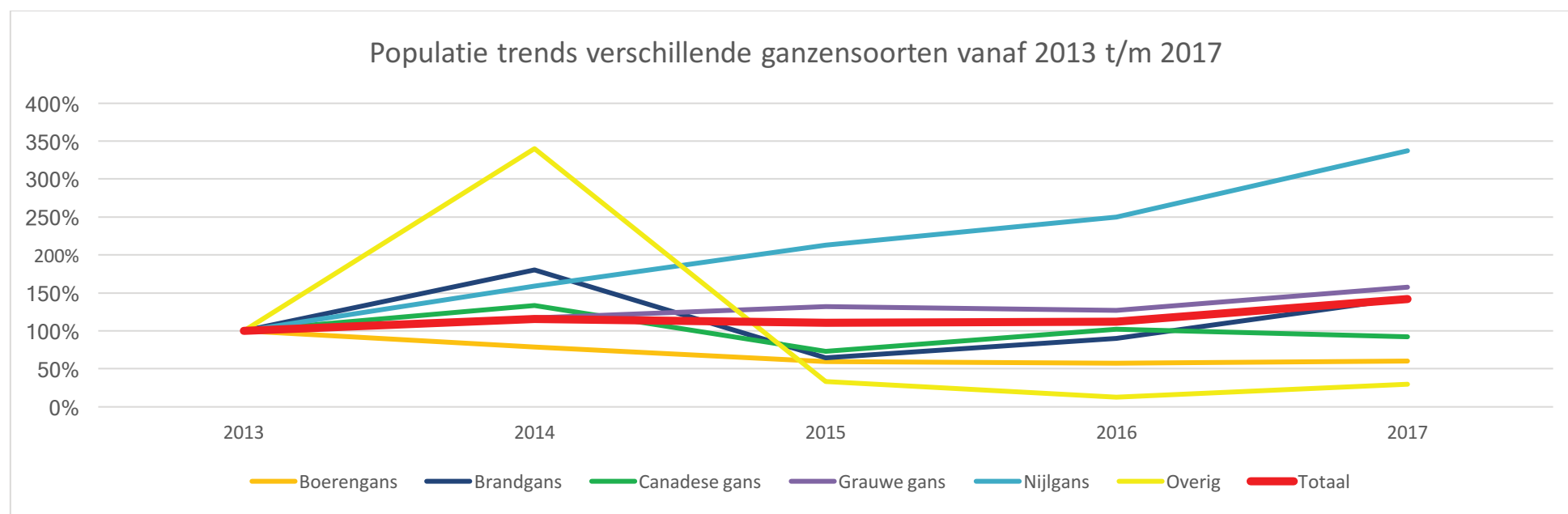
WBE naam	Boerengans	Canadese Gans	Grauwe Gans	Brandgans	Kolgans	Rotgans	Nijlgans	Indische gans	Totaal
Texel	23	0	8.431	555	0	6	674	0	9.689
Wijcker- en Langemeer	4	73	2.995	200	0	0	952	0	4.224
Zeevang	19	520	11.877	16	0	0	161	0	12.593
Het Grootslag	26	56	766	16	6	0	56	1	927
t Ouwe Land	10	0	2.322	155	0	0	149	0	2.636
voor Gooi en Vechtstreek (NH)	25	247	3.533	73	9	0	292	0	4.179
De Dieen	7	4	7.412	465	0	0	99	0	7.987
Wildbeheereenheid Wieringermeer	34	4	5.412	15	30	0	197	0	5.692
Amstelland (NH)	45	41	2.118	212	0	0	342	0	2.758
St. Jacht- en Faunabeheer Waterland	48	24	4.040	50	0	0	144	4	4.310
De Purmer	50	201	1.133	0	0	0	118	0	1.502
Haarlemmermeer en omstreken	286	34	2.867	1	0	0	567	0	3.755
Grootgeestmerambacht	241	363	7.123	1.291	0	0	586	0	9.604
Westerkoggejagers	0	23	3.165	956	0	0	249	0	4.393
Waterland en omstreken	34	382	5.156	323	0	0	486	0	6.381
De Schermeer en omstreken	18	471	6.673	3.076	0	0	986	0	11.224
Zaanstreek e.o.	159	66	9.556	1.679	5	0	801	1	12.267
Noorderpark (NH)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
de Eem (NH)	0	35	1.700	150	0	0	96	4	1.985
Beemster Jagersvereniging	16	11	1.110	2	1	0	208	0	1.348

WBE naam	Boerengans	Canadese Gans	Grauwe Gans	Brandgans	Kolgans	Rotgans	Nijlgans	Indische gans	Totaal
De Noordkop	74	183	12.082	949	0	0	1.244	0	14.532
Noorder-Koggenland e.o.	65	583	4.493	890	0	0	154	1	6.186
Spaarnwoude	30	49	2.148	0	0	0	79	0	2.306
IJmeer en Vechtstreek (NH)	55	127	3.177	28	0	0	274	0	3.661
Banne Wormer, Jisp en Neck	287	129	4.980	6.049	0	0	285	0	11.730
Noord-Kennemerland	14	4	1.079	49	0	0	235	2	1.383
Zuid-Kennemerland (NH)	15	0	352	0	0	0	47	0	414
TOTAAL	1.585	3.630	115.700	17.200	51	6	9.481	13	147.666

Tabel 54: Zomertelling ganzen per soort 2013 t/m 2016 (Bron 2013-2017: zomertelrapportages van Natuurlijke Zaken)

Jaar Diersoort	2013	2014	2015	2016	2017
Boerengans (verwilderd)	2.640	2.067	1.576	1.506	1.588
Brandgans	12.007	21.674	7.718	10.794	17.200
Canadese gans	4.000	5.321	2.931	4.085	3.698
Grauwe gans	73489	86.165	96.792	93.124	115.753
Nijlgans	2.835	4.501	6.028	7.086	9.564
Overige ganzen + Hybride	234	796	78	30	70
TOTAAL:	104.087	120.524	115.123	116.625	147.873

Grafiek 55: Populatie trends ganzensoorten op basis van de zomertelling van 2013-2016. 2011 is als het referentiejaar op 100% gezet. (Bron: bovenstaande grafiek)

6 WILDAANRIJDINGEN: VALWILD

De Faunabeheereenheid Noord-Holland beschikt vanaf 2014 over een aanwijzing ter afhandeling van de wildaanrijdingen. Ondanks het plaatsen van hekken en andere maatregelen zijn er nog steeds een groot aantal aanrijdingen met damherten en reeën in Noord-Holland.

Tabel 56: Aanrijdingen met damherten van de afgelopen 8 jaar (Bron: Faunabeheerplan damherten 2015-2020 & BRS / FRS)³

Jaar	Aanrijdingen	Dood gevonden	Totaal sterfte damherten
2010	51	-	51
2011	48	-	48
2012	33	-	33
2013	17	-	17
2014	52	20	72
2015	30	32	62
2016	42	32	74
2017	47	266	313

In 2017 is het aantal dood gevonden damherten een veel groter aantal dan in vergelijking met de jaren ervoor. De reden is dat de winter van 2015/16 heel zacht was en daardoor een veel grotere aanwas gaf voor de populatie. De koudere winter van 2016/2017 geeft daardoor een hogere sterfte. Procentueel ten opzichte van de populatie-omvang is de omvang van de sterfte ecologisch gezien niet uitzonderlijk. Bijna driekwart van de sterfte in de afgelopen wintermaanden betrof kalveren en bijna een kwart subadulten. Dat de sterfte vooral in deze leeftijdsklassen plaats vindt is een algemeen gezien verschijnsel. Deze groep investeert meer in groei dan in vetvoorraad en komt daardoor als eerste in de problemen bij voedseltekorten. Ook bij de edelherten in de Oostvaarderplassen wordt dit verschijnsel waargenomen.

Naast aanrijdingen met damherten is er ook valwild & schade door aanrijdingen met reeën. Deze aanrijdingen vinden plaats in en nabij de leefgebieden van de reepopulaties die Noord-Holland heeft.

³ **Cijfers damhert 2010 - 2013:** In het overzicht zijn alle aanrijdingen en dood gevonden dieren bij elkaar opgeteld omdat het daar om 'valwild' gaat. Daarmee worden ook de dieren die bijvoorbeeld in een hek zijn gelopen bedoeld of dood gevonden dieren waarvan de doodsoorzaak niet 100% vaststaat. In het Faunabeheerplan gaat het alleen maar om de slachtoffers waarvan we zeker weten dat het om een aanrijding gaat. Daarom is dat aantal fors lager. (Bron: Faunabeheerplan damherten).

Cijfers damhert 2014 - 2017: Vanaf 2014 staan de valwildcijfers in het Faunaregistratiesysteem. In het systeem is een onderscheid tussen valwild en dood gevonden wegens andere oorzaken, daarom staan deze cijfers er vanaf 2014 bij. Bij de doodsoorzaak van dood gevonden gaat het om: onbekend, anders, vastgelopen (raster, hek enz.), ziekte en verdrinking.

Tabel 57: Aanrijdingen reeën (Bron: Faunabeheerplan damherten 20154-2020 & BRS / FRS)3

Jaar	Aanrijdingen	Dood gevonden	Totaal sterfte reeën
2009	100	-	100
2010	116	-	116
2011	108	-	108
2012	118	-	118
2013	145	-	145
2014	25	8	33
2015	58	31	89
2016	56	18	74
2017	67	24	91

⁴ **Cijfers ree 2010 - 2013:** In het overzicht zijn alle aanrijdingen en dood gevonden dieren bij elkaar opgeteld omdat het daar om 'valwild' gaat. Daarmee worden ook de dieren die bijvoorbeeld in een hek zijn gelopen bedoeld of dood gevonden dieren waarvan de doodsoorzaak niet 100% vaststaat. In het Faunabeheerplan gaat het alleen maar om de slachtoffers waarvan we zeker weten dat het om een aanrijding gaat. Daarom is dat aantal fors lager. (Bron: Faunabeheerplan damherten).

Cijfers ree 2014 - 2017: De cijfers vanaf 2014 zijn afkomstig uit het Faunaregistratiesysteem. Hierbij is een selectie gemaakt op 'dood gevonden'. Dit betekent dat het niet alleen om aanrijdingen gaat maar dat de doodsoorzaak ook omschreven is als: onbekend, anders, vastgelopen (raster, hek enz.), ziekte en verdrinking.

7 JURIDISCHE KANT VAN HET FAUNABEHEER

7.1 JURIDISCHE PROCEDURES

De uitvoering van het faunabeheer is onderhevig aan wettelijke procedures. Dit leidt ertoe dat veelvuldig door derden gebruikt wordt gemaakt van de mogelijkheid om bezwaar, beroep of hoger beroep aan te tekenen. Dit hoofdstuk biedt inzicht in de juridische procedures uit dit verslagjaar: 2017.

Deze juridische procedures verlopen vaak als volgt:

- Bezwaarders kunnen desgewenst tegen het besluit van GS bezwaar maken; Zij doen dit door een bezwaarschrift in te dienen bij GS. Behandeling van het bezwaar vindt plaats in de Hoor- en Adviescommissie, die advies geeft aan GS. Op basis van dat advies neemt GS een beslissing over het bezwaar.
- Nadat GS een beslissing op bezwaar (BoB) heeft genomen is er de mogelijkheid om hiertegen in beroep te gaan bij de rechtbank.
- Nadat de rechtbank uitspraak heeft gedaan is er de mogelijkheid om in hoger beroep te gaan bij de Raad van State.
- Daarnaast is er ook nog de mogelijkheid om een zogenaamde voorlopige voorziening (VoVo) aan te vragen bij de rechtbank.

Het provinciaal bestuur is de eerst aangesprokene en verantwoordelijke in de juridische procedure. De Faunabeheereenheid is bij al deze procedures als derde belanghebbende betrokken.

7.2 PROCEDURES IN 2017

In 2017 waren er een aantal juridische procedures:

- Hoger beroep damherten,
- Bezwaar/beroep/Vovo Smienten,
- Bezwaar/beroep/hoger beroep Vangacties
- Procedures gestart tegen het nieuwe faunabeheerplan algemene soorten: bezwaar procedures en 1 Vovo

De partijen die deze zaken aanspannen zijn onder andere:

de Vogelbescherming, de Dierenbescherming, de samenwerkende vogelwerkgroepen, faunabescherming, de Stichting dierenradar.

faunabeheereenheid
NOORD-HOLLAND